

9/2017

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

SlovArMS

Lovska trgovina SloVArMS d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

POSEBNA PONUDBA

SAUER 100 CLASSIC + SNEMLJIVA MONTAŽA SAUER
HEXALOCK + VIXEN 2,5-10X50 = **1.999,00€**

TITAN^{alpha}® + PICATINNY LETEV
RECKNAGEL + MONTAŽNI OBROČKI HAWKE +
HAWKE VANTAGE 2,5-10X50 = **1.159,00€**

Verney-Carron

Vixen

REX

TIKKA

zero 1

ISSC

SWAROVSKI
OPTIK

Blaser

GunCoating

Tehnološko napredno keramično mazivo

ŠIROK IZBOR
NOČNE OPTIKE

BROWNING

Browning X-BOLT EUROPE SF FLUTED, .30-06

CENA: 1.323,70 €

AKCIJSKA CENA: 1.191,33 €

BOGATA IZBIRA KAP!

Jakna XPO light x-change

CENA: 176,90 €

AKCIJSKA CENA: 141,52 €

Brezrokavnik genesis x-change

CENA: 67,10 €

AKCIJSKA CENA: 53,68 €

* Akcija velja za izdelke iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 05.09.2017 do 22.09.2017 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto

tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

faks: ++386 (0)7 / 33 23 879

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - MAK

- Česka zbrojovka - Docter - Meopta

- Niggeloh - Sellier & Bellot

- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher

- Alfa Proj - Norica - Mauser - Huğlu

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave

Letnik C., št. 9

september – kimavec

Lovce je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Arpad Köveš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovce izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 23.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovce
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavljene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

L. Bradač:	»Sprejmite, prosim, pojasnila MKGP z razumevanjem ...«	424
IZ DNEVNEGA TISKA		426
Skupina avtorjev:	Projekt LIFE Lynx – Preprečevanje izumrtja risa v Dinaridi jugovzhodnih Alpah	428
M. Robar:	Približuje se tudi ruk temperamentnega damjaka	430
I. Kriz:	Analiza razmnoževalnega cikla divjega petelina v umetni vzreji	433
D. Zemljič:	Slovenski sokolarji sodelovali pri spremljanju stanja jerebice	435
M. Tratnik:	Merkel RX. Helix premovlečna repetirna risanica	437
B. Leskovic:	Žalostno pojevanje obrti ročnega puškarstva na Slovenskem	439
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	441
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		442
Z. Krivec:	V roku ali – »ljubezen nam je vsem v pogubo ...«	442
LOVSKA ORGANIZACIJA		444
D. Lepšina:	Bomo res le hlapci?	444
D. Muršec:	Tudi lovci si želimo pravno državo (2)	445
M. Kralj:	Zgledno sodelovanje lovcev z obeh strani Pece	445
A. Köveš:	Skupščina ZLD Prekmurje in podelitev spričeval mladim lovcom	446
S. F. Krobe:	Lovski čuvaji generacije Maribor 2017	447
V. Tomat:	Novi lovci ZLD Gorenjske 2017	449
S. Zakšek:	70 let Zveze lovskih družin Posavja	449
Z. Mastnak:	Podpis zaprisege novih lovcev	451
B. Zlobko:	Nova generacija mladih lovcev v ZLD Kočevje	451
M. Janc:	Odlični rezultati naših strelcev na desetem Evropskem prvenstvu v lovski kombinaciji, 2017	451
M. Janc:	Povratno srečanje s strelci Lovske zveze Srbije	452
A. Klemenc:	Tekmovanje Postojnsko-Bistriške ZLD v streljanju z risanico	453
F. Steffe:	Gozd ni kanta za smeti	453
F. Šetina:	Dvajseta obletnica čistilnih akcij na Sorškem polju	453
F. Rotar:	Složni za čistejšo okolje	454
D. Vešner:	Sedeminštirideseta čistilna akcija LD Rače	454
M. Fortin:	70 let LD Raka	454
B. P.:	70 let LD Velika Loka	455
M. Frešer:	70 let LD Hoče	456
M. Žnidaršič:	70 let LD Medvode	457
F. Škof:	70 let LD Hrastnik	457
A. Miložič:	70 let LD Podlehnik	458
P. Maček:	70 let LD Kapele	459
B. Frišek:		
A. Skubic:	70 let LD Šmarna gora	459
MLADI IN LOVSTVO		461
J. Svab:	Lovski tabor v Lovskogojitvenem bazenu Črna	461
M. Velkovich:	Drugi Mladinski lovski tabor ZLD Ljubljana	461
JUBILANTI		462
LOVSKI OPRTNIK		463
S. Sušnik:	Ponovna vzreja fazanov v LD Poljskava	463
F. Klajne:	Obiskali smo lovski boljši sejem	463
Z. Verhovšek:	Tonetova salama s Kozjanskega je najboljša	463
B. Galjot:	Klavžar na Kranjskem polju	464
J. Škrlič:	Dnevi Notranjskega regijskega parka ob Cerkniškem jezeru	464
F. Rotar:	80 let koroškega rojaka Mirka Kumra	466
M. Ulčar:	Domžalski rogisti v Avstriji osvojili zlati rog	466
F. Ekar:	23. Lovski poletni veleslalom pod severnimi ostenji Grintovcev	467
B. Kanižar:	Junijska golažijada pri lovskem domu LD Malečnik	468
I. Koren:	Primer dobre prakse: sodelovanje Višje strokovne šole Postojna na področju lovstva med Slovenijo in Hrvaško	469
V. Rutar:	Odmeljitev in razmejitev okrajnih zakupnih lovišč v okrajih Slovenske Konjice, Šmarje pri Jelšah in Slovenska Bistrica	469
Š. Vesel:	Luka Manojlovič: Hranidba krupne divjači	471
B. Žerdin:	Lovci LD Dobrovnik puške zamenjali za žage	472
A. Köveš:	V lovišču LD Velika Polana uplenili gobavega srnjaka	472
T. Trilar:	Veliki strigoš, v Sloveniji izumrla vrsta hrošča	472
V SPOMIN		473
LOVSKA KINOLOGIJA		474
B. Grošelj:	Tečaj poslušnosti v Zasavju za letošnji končan	474
S. Sušnik:	Tečaj poslušnosti lovske psov vseh pasem	474
R. Markič:	Sprejemanje kinoloških organizacij v članstvo LZS	475
KZS:	Predvidena legla lovske psov	475

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadni jelen – *Cervus elaphus*

Foto: M. Artnak - Grča

Foto: J. Pap

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 12.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvze-
mu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus*
arctos) in volka (*Canis lupus*) iz narave
* Po monitoringu

»Sprejmite, prosim, pojasnila MKGP z razumevanjem ...«

»Vzeli vam bomo še vašo zemljo,« nam sporočajo iz Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov R Slovenije oziroma Direktorata za lovstvo in ribištvo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in nam obenem iz kabineta ministra »želijo vse dobro!« Zato dopis MKGP, ki je vzrok za tak naslov uvodnika, uredništvu posredujem za objavo v celoti.

Kar nekaj neprijetnih vesti je prišlo do nas sredi poletja. Najprej nas je presenetila vest, da je nenadoma, po kratki bolezni umrl Toni Vrščaj, dolgoletni predsednik belokranjske območne zveze in predsednik Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo. Pogreb z veliko udeležbo lovcev je bil veličasten, o delu Tonija Vrščaja pa bo zagotovo več objavljenega na straneh naslednjih števil Lovca. Zato v tem uvodniku v imenu LZS le iskrena zahvala Toniju za prizadevno dolgoletno delo v različnih organih LZS oziroma na mnogih funkcijah, ki jih je opravljal v lovstvu doma in v Mednarodnem svetu za lovstvo in ohranitev divjadi – CIC. Po običaju so nas svojci po pogrebu povabili na sedmino, ki je bila, zanimivo, v stari gostilni, kjer domuje tudi predsednik Zveze lastnikov gozdov ... Rajko Štefančič. Ob koncu sedmine se je oglasil in nas povabil v klet. Na Tonijev pogreb ni uspel priti, ker je imel pomemben sestanek na Kočevskem z ministrom in širšo ekipo.

Brez odvečnih besed in podrobnosti naj zapišem, da sem kar čutil, da nas bo minister glede naših utemeljenih ugovorov na zahtevan povečan odstrel jelenjadi pri potrjevanju načrtov odstrela pustil na cedilu. Sledilo je zanimivo zaporedje dogodkov, ki jih bom le navedel, ker o ozadijih, tako kot vsak izmed vas, lahko le ugibam. Skratka, poklical me je direktor Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo pri MKGP Jošt Jakša in mi povedal, da morajo z načrti pač nekaj narediti. S tem sem se seveda strinjal, saj bi morali biti načrti praviloma podpisani že aprila (pa do avgusta niso storili ničesar!). Vsi vemo, da nam načrta ni treba podpisati, a potem lahko odstrelujemo divjad le do 70 % kvote lanskega odstrela, kar pa pri odstrelu divjih prašičev ne pomeni težav, ker je odstrel mladih živali neomejen. Težava je druga divjad, zlasti srnjad, kjer je bil odstrel ustrezno načrtovan in ga ni smiselno zmanjševati na 70 %. O načrtovanju odstrela jelenjadi pa se je treba pogovarjati, zato se mi kot ustrezna rešitev zdi soglasje o povečanju dovoljenega odstopanja (tolerance) od določene in zahtevane višine. Le tako bi lahko načrt podpisali brez strahu, da bi na koncu zaradi neuresničitve zahtevanega končnega števila plačevali kazen. Tudi ministrstvo je po mojih informacijah predlagalo takšno rešitev. Vendar je minister zdaj načrte že podpisal, a brez kakršnih koli sprememb. Torej so zahteve vsiljene, kljub utemeljenim in pravočasnim prigovorom. Zato sem se upravičen vprašati, kakšen vpliv ima ministrstvo – kot zadnji usklajevalec – na načrtovanje v lovstvu? Tudi Odbor za kmetijstvo je na svoji seji sprejel sklepe in posredoval napotila MKGP! Zanimivo bo brati in poslušati pojasnila, a bo verjetno treba vložiti poslansko vprašanje.

Skratka, presenečen sem nad ravnanjem ministra Židana, potem ko je sklical sestanek v lovskega domu LD Ig v Dragi, ki ga je po mojem mnenju uspešno vodil in tudi omogočil demo-

kratično razpravo, nato imenoval delovno skupino (sestavljeno iz različnih predstavnikov uporabnikov naravnih virov, tudi predstavnikov LZS) za pripravo ustreznih meril za načrtovanje upravljanja z divjadjo različnih vrst, na populacijski ravni, ki jo bo vodil državni sekretar ministrstva. Rezultat: nismo se uspeli niti sestati! Pričakoval sem, da bo končno lahko konstruktivna razprava, brez nepotrebnega in neutemeljenega pisanja o »kultu trofeje« in raznih groženj s pretečo nevarnostjo škodljivih azijskih, kitajskih in bukovih kozličkov. Menil sem, da bodo le prevladali uravnovešeni strokovni argumenti, ne pa zgolj argumenti iz dnevnice politike izhajajoče moči.

Sami boste ocenili, ali lahko take načrte uresničite in se temu primerno odločite, ali jih boste podpisali. Žal se je zdaj odgovornost prenesla na raven LD oz. starešine (predsednika) lovske družine. Kar pa zadeva raven Lovske zveze Slovenije, se zavedam, da moramo že letos pripraviti strategijo za doseg tudi naših ciljev in temu primerno dovolj zgodaj in širše začeti akcijo. Čeprav tudi sam menim, da je iskanje rešitve po sodni poti najslabša možnost, nam zdaj, po ultimativnem ministrovem podpisu, žal ne preostane nič drugega.

Konec julija je minister Židan prejel v podpis še en sporen akt, ki podeljuje posebne pravice za izreden odstrel jelenov 2+ v Kočevskem OZUL-u le loviščem s posebnim namenom. Tamkaj jih bodo lahko po podpisani Odločbi streljali tudi zunaj določene lovne dobe, ne glede na z Uredbo določeno lovno dobo. Med razlogi je zapisano, da sicer ne bi uspeli uresničiti načrtov odstrela. Če bi bilo na Kočevskem res toliko jelenjadi, kot trdijo na ZGS, potem bi brez težav tudi v njihovih loviščih uresničili načrt odstrela že v uradno predpisanem obdobju in bi bila bojazen odveč. Zakaj ga brez težav uresničijo v Prekmurju!? Minister, ste ob tem pridobili mnenja ali vsaj pomislili tudi na druge lovske družine? Zasluži si enake pogoje pri doseganju načrtov, ki jih od njih zahtevate s svojim podpisom. Se Vam zdi demokratično, da za ene v istem območju veljajo določila Uredbe, za druge pa podpisujete vloge za izjeme? Še veliko je spornih vprašanj, zato Vam bomo z LZS poslali posebno pismo, saj mi v uvodniku za to zmanjkuje prostora.

LZS kot organizacija že vrsto let od države ne prejema nobenih sredstev za delovanje, čeprav izvršuje vrsto javnih nalog (pooblastil). Če bi to veljalo za vse organizacije, o tem sploh ne bi pisal, saj mi prosjačenje za sredstva, ki naj bi jih dobili od MKGP, ne gre od rok. Vendar moramo ob zavedanju, da podobne javne naloge financirajo druge podobne organizacije, zahtevati primerljivo ureditev tudi za področje lovstva. Konec koncev državi plačujemo za upravljanje lovišč nemajhne koncesnine. Ker je pred nami tudi projekt gradnje nacionalnega lovskega centra v Lukovici, s katerim si bomo zagotovili boljše možnosti za izobraževanje in usposabljanje našega članstva, bo treba pobrskati po vseh razpoložljivih žepih.

Izjemno pa me je »pogrel« odgovor iz ministrovega kabineta s pojasnilom Direktorata za lovstvo in ribištvo (naš dopis predsedniku vlade je Kabinet vlade odstopil v reševanje Kabinetu ministra MKGP), v katerem nam sporočajo v povezavi s problematiko »lastninjenja kmetijskih zemljišč«, da je po mnenju

MKGP in Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov R Slovenije vse v najlepšem redu, če neki lovski družini (upravljavki lovišča) odvzamejo zemljišče okoli lovskega doma, »... ker je pač Zakon tako določil«. Sklad to počne, »ker lovska društva nismo dobri upravljalci kmetijskih zemljišč«. Sprašujem se, kdo pa še v gozdu čisti jase grmovja, dela krmne njive ..., da bi le zmanjšali škodo od divjadi!? Zdaj nam pobirajo še naša zemljišča, ki smo jih kot društva kupili od kmeta. Skratka, zanje imamo sklenjene in veljavne kupoprodajne pogodbe in dokazila,

da smo zemljišča pošteno plačali. Vendar ker prejšnji sistem za društva ni omogočal vpisati lastnine, nam zdaj kupljeno enostavno lahko kar odvzamejo. Toda denacionalizacija se je že zgodila in prepričan sem, da bomo svojo pravico našli; če ne drugje, v skrajnem primeru celo na evropskem sodišču.

Tri sorodne nevladne organizacije (LZS, Planinska zveza Slovenije, Ribiška zveza Slovenije) smo predsedniku Vlade poslali prošnjo za sestanek, ker vsaj upamo, da tudi naša zdajšnja Vlada meni, da ni pošteno, da nekomu brez odškodnine odvzame pošteno kupljeno zemljišče. Rešitev vidimo v ustrezni spremembi zakona. Dopis je končal na resornem ministrstvu oziroma na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov R Slovenije, kjer pa verjetno še naprej želijo nadaljevati z brezplačnim odzemanjem zemljišč društvom, ki celo delujejo v javnem interesu! Res zanimivo in presenetljivo je prebrati trditev Sklada, »da bi bilo nevarno karkoli spreminjati«.

Brez dvoma bomo v najkrajšem času ponovno naslovili dopis na predsednika Vlade, ki ga bosta, vsaj upam, podpisala tudi predsednika Ribiške in Planinske zveze. Konec koncev je za našimi stališči 100.000 članov. Prepričan sem, da tudi vsi lovci menimo, da ni pošteno, da odvzamejo zemljišče planincem, ki so ga pred drugo svetovno vojno dobili z darilno pogodbo. Zato se vsi zavedamo, da moramo zaradi zaščite interesov in premoženja naših društev ter posredno vseh članov delovati enotno, z dogovorjenim jasnim ciljem. Le tako bomo uspeli preprečiti razlastnjenje naših društev oziroma za nazaj odpravili krivice tistim, ki so jim zemljišča brez odškodnine že odvzeli. Do volitev je še slabo leto in zato dovolj časa, da do tedaj to uredimo.

Zavedamo se, da bo Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov R Slovenije zgolj zaradi svojih interesov trmasto upošteval določila dve desetletji starega zakona; prav tako vsi tisti, ki so tedaj spisali ta zakon. Ker je zdajšnji parlament v drugačni sestavi, menimo, da je čas za ponoven premislek o posledicah nepoštenih določil tega zakona. Presenetilo me je, da nam v dopisu Direktorata MKGP ob vljudnostnem pozdravu iz Kabineta ministra (in negativnem odgovoru s pojasnili) po vsem tem še zaželi »vse dobro«. Kljub ciničnemu odgovoru vseeno pričakujemo, da bo ministrstvo le spremenilo svoje mnenje in se nemudoma zavzelo za odpravo krivic – popravek zakona.

Mag. Lado Bradač,
predsednik LZS

Foto: M. Artnak – Grča

Foto: M. Artnak – Grča

PRI PREDORU LOČICA POVOŽENI TRIJE MEDVEDJI MLADIČI

24ur.com, POP TV, 11. 7. 2017 – Na avtocesti med predorom Ločica in cestninsko postajo Vransko so našli tri povožene medvedje mladiče. Na tamkajšnjem območju sicer medvedi niso pogosti, kako jim je uspelo priti mimo ograje, pa morajo pristojni še ugotoviti. Po nesreči je Dars na tamkajšnjem odseku omejil hitrost, saj bi medvedka lahko zašla na cesto. Precejšnja verjetnost je, da se potencialno nevarna medvedka zadržuje na širšem območju Občine Vransko, zato so po posvetu z lovci svetovali previdnost. Odsvetovali so sprehode v naravo, nabiranje gob in podobno, predstavnik območne enote Zavoda za gozdove v Celju, Peter Terglav, pa je za 24ur.com svetoval, naj bodo prebivalci zelo previdni, naj se temu območju izogibajo in naj imajo pse na povodcih. »Če medvedka ni poškodovana, je najverjetneje že šla naprej, če pa je bila tudi ona v nesreči poškodovana, je lahko zelo nevarna,« je povedal in dodal, da se je nesreča zgodila okoli tretje ure zjutraj in da je mlada medvedka družina očitno prečila avtocesto, ki je na njihovi selitveni poti od Menine planine preko Zsavja naprej proti Kočevskemu. Pojav medvedje družine je na tem terenu precej neobičajen, se pa zadnja

leta pogostost večja. Še posebno ga preseneča, da so bili povoženi letošnji mladiči, ki so, tako ocenjuje Terglav, stari okoli pet mesecev. Pravi, da so medvedjo družino opazili že pred tednom v bližini, zato so medvedko z mladiči zadnji teden spremljali. Predvidevajo, da so mladiči zlezli pod ograjo, medtem ko bi medvedka lahko ograjo tudi preplezala. Kot so dejali na Darsu, je tri mladiče zbil voznik tovornega vozila. Dars sicer na tamkajšnjem območju ni zaznal primerov, da bi medvedi zašli na avtocesto. Posebnega prehoda, ki bi bil ob gradnji avtoceste zgrajen izključno za prehajanje živali (ekodukt), tam ni, je pa v bližini, pod avtocesto struga potoka, ki jo po navedbah sodelavcev iz avtocestne baze Vransko živali razmeroma pogosto uporabljajo za prehod na drugo stran. O tej nesreči so istega dne poročali še **STA, Svet na Kanalu A, Slovenske novice, Dnevnik, Delo, Večer** in **MMC RTV SLO**. Isti mediji so dan po nesreči, **12. julija 2017**, v elektronskih izdajah poročali tudi o povoženi medvedki, ki je tako kot njeni mladiči v bližini na avtocesti končala življenje pod avtomobilskimi kolesi. Očitno je iskala svoje mladiče.

SVEŽI GENI ZA SLOVENSKE RISE

VEČER, 19. 7. 2017 (Tina Recek) – Risom v Sloveniji in sosednjih državah grozi izumrtje, zato bodo pristojni začeli med-

narodni projekt *Life Lynx*. Med letošnjim letom in letom 2024 bo potekal v Sloveniji, na Hrvaškem in v Italiji, v njegovem okviru pa bodo na Slovaškem in v Romuniji odlovili in k nam preselili najmanj štirinajst risov. Tisti, ki živijo pri nas, bilo naj bi jih le še od deset do dvajset, na Hrvaškem pa od štirideset do šestdeset, izvirajo iz šestih risov (treh parov), ki so jih k nam preselili leta 1973 iz slovaških Karpatov v kočevski gozd. »Slovenska naselitev risa je dolgo veljala za zgodbo o uspehu na evropski in svetovni ravni. Populacija je rasla. A tako majhna populacija se iz generacije v generacijo pari med seboj, saj nima druge izbire. Zato se postopoma izgubi njena genetska pestrost in populacija se številčno manjša. Temu pravimo vrtnec izumiranja. Slovenski risi imajo najmanjšo gensko pestrost od preučevanih populacij risov na svetu,« je ob predstavitvi projekta jedrnatopisal problematiko ohranjanja živalske vrste risov dr. Tomaž Skrbinšek z Oddelka za biologijo Biotehniške fakultete v Ljubljani, partnerice projekta. Kot je še poudaril, jih lahko reši le še doselitev novih. Sicer doselitev pomeni gašenje požara, a je kljub temu prepričan, da je štirinajst živali dovolj, da »populacijo postavimo na noge in da dolgoročno obstane«. Priprava na ta projekt ima že desetletno zgodovino: začela se je s projektom *DinaRis*, nadaljevala s pripravo strategije ohranjanja in trajnostnega upravljanja po-

pulacije risa, pred dvema letoma pa se je Slovenija že prijavila za sodelovanje v projektu *Life Lynx*, a na razpisu ni bila uspešna. Kot rečeno, v drugo je bila.

LOVCI PRAZNUJEJO 70-LETNICO

Štajerc, 6. 7. 2017 (Marjan Toš) – Pri lovski koči na Vurmatu pri Sv. Duhu na Ostrem Vrhu je bilo praznično druženje lovcev in številnih domačinov iz tega dela Kozjaka ob 70-letnici Lovske družine Vurmat. Ob tej priložnosti so priredili bogat kulturni program in ob zvokih rogistov mariborske LZ razvili nov lovski prapor. V varovanje ga je slavnostno prejel praporščak Jože Maček – Škofov Pep. Obiskovalce je nagovoril in pozdravil starešina LD Vurmat Rudi Maček, ki je na kratko opisal zgodovino tega uspešnega kolektiva zelene bratovščine. Lovci s tega dela Kozjaka zgledno skrbijo za lovišče in vzorno sodelujejo s kmeti in gozdnimi lastniki pri preprečevanju škode zaradi divjadi. Vključeni so tudi v delo Lovske zveze Maribor, zato jim je njen predsednik Marjan Gselman ob 70-letnici podelil posebno spominsko priznanje. Lovcem so se za predano delo v dobro narave in divjadi zahvalili tudi župani občin Podvelka, Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi. Vurmaški lovci gospodarijo z divjadjo na 2.510 hektarjih sredogorskega lovišča.

VPITJE PREGNALO MEDVEDKO Z MLADIČEMA

SLOVENSKE NOVICE, 25. 7. 2017 (Tomica Šuljić)
 – Nedaleč od jezera na Rakitni stanujeta upokojenca Janez in Milena Bergoč, ki sta si že zdavnaj tam našla dom. Tam, kjer med hišami ni ograj in je za ovinkom gozd, je poleti prijeten hlad, a Janezu in Mileni je bilo pošteno vroče 20. julija okoli osmih zvečer, ko se je Janez odpravil do sosedov. »Pogledam izza vogala in že je bila medvedka za bajto. Grem na drugo stran in sta že dva mlada čakala in gledala, kaj se bo zgodilo.« »Jaz sem zavpila: 'Nazaj pejt, bejž nazaj'. Ta se je pa znašel in dvakrat ornk zarohnel.« Janez je takole opisal medvedji beg: »Ko sem prvič zakričal, sta mala dva zbežala, medvedka pa ni vedela, kaj bi storila. Nato je šla za mladičema, ko sem še enkrat zavpil.« Medvedka se je smukala okoli majhnega čebelnjaka, ki ga imata Bergočeva za hišo, zato ga je Janez po njenem odhodu kar v pižami prestavil na balkon. A s tem ni bilo konca tegob, saj je Janez Bergoč tri ure zatem opazil nekoga s svetilko okoli avta: »Ga vprašam, kaj bi rad, pa pravi, da je bila medvedka pri njih, zdaj pa je nekje pri nas za bajto.« Medvedka se je znova smukala okoli prostora, kjer je bil čebelji panj. »Ni ji bilo jasno, kam so šle čebele, je pa zato podstavek

grizla,« je dejal Janez. Tudi drugič je žival odšla praznih šap in se ponovno vrnila okoli treh ponoči. Noč poprej je – kot sta pozneje izvedela Bergočeva – lomastila pri drugi sosedu.

KMETIJSKO-GOZDARSKA ZBORNICA PROTI DOSELITVI RISOV

DELO, 25. 7. 2015 (Maja Prijatelj Videmšek) – Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) nasprotuje načrtovani doselitvi risov, ker imajo kmetje po njenem stališču na območju pojavljanja divjih zveri že dovolj težav z medvedi, volkovi in šakali. »Ris za zdaj sicer res ne povzroča večjih škod, vendar bi se s povečanjem populacije te nedvomno povečale,« so zapisali v sporočilu za javnost. Populaciji medvedov in volkov »nista usklajeni z nosilno socialno zmožnostjo okolja, zato ju je treba zmanjšati na raven, ki bo omogočala strpno sobivanje z ljudmi in im manj konfliktov pri opravljanju dejavnosti na območju pojavljanja velikih zveri,« menijo na zbornici. »Pri upravljanju z rjavim medvedom se ne upošteva niti leta 2002 sprejeta strategija, ki določa območja glede na stopnjo varovanja na osrednje, robno, prehodno in območja izjemne prisotnosti. Z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da je medved stalno prisoten tudi v robnem in prehodnem območju,

nemalokrat s svojo prisotnostjo povzroča težave tudi na območju izjemne prisotnosti.« Kot dokaz za to navajajo nedavni povoz medvedje družine na avtocesti pri Vranskem. Podoben trend ugotavljajo pri volku. »Najprej se je razširil na območje Primorske, zdaj se širi že na severno Primorsko in Gorenjsko, ravno tako proti vzhodu države. Zaradi povečevanja populacij zveri in širjenja na nova območja prihaja do neizogibnih konfliktnih situacij, povečevanja škod, negotovosti in strahu med prebivalci.« Prehitro naj bi se širil tudi šakal, kar dokazuje vse več škodnih dogodkov. »Država še nima izoblikovane strategije upravljanja s to vrsto. Po eni strani je z uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob uvrščena med lovne vrste, po drugi strani pa jo še vedno varuje zakon o ohranjanju narave. Tako za šakala še vedno ni možen odvzem, odškodnine za škodo, ki jo povzroča, pa še vedno plačuje država. Stališče KGZS je, da se šakala prepozna kot neželena vrsta ne glede na to, da ta zver ni bila umetno vnesena, in naj se z njim tudi upravlja kot z neželenimi vrstami.« Kot edini ustrezen ukrep vidijo »neomejen odvzem.« V KGZS pravijo, da je sicer zagovornica ohranjanja biotske pestrosti in varstva ogroženih vrst, »vendar morajo ukrepi varovanja upoštevati tudi ohranjanje podeželja in dejavnosti, ki se tam opravljajo«. Medtem je Zavod za gozdove Slovenije že dokazljivo zavnil navedbe KGZ Slovenije,

da se je povečalo število škode zaradi divjih zveri. O tem je poročalo **DELO 28. 7. 2017** v članku *Zaradi doselitve risa ne bo več škode izpod peresa novinarke Maje Prijatelj Videmšek*.

Popravek in opravičilo

V Lovcu, 7–8/2017, smo na str. 359, v Rubriki *Iz dnevnega tiska* objavili povzetek odprtega pisma slovenski politiki **Staneta Berganta** iz Kokre, ki je v več medijih izrazil svoje mnenje na t.i. medijsko vojno med različnimi strujami ob zahtevi državnih služb po povečanem odstrelu jelenjadi v Sloveniji, kar pa LZS zavrača. Objavljeni povzetek se nanaša na **e-izdajo Kmečkega glasa** z dne **23. 5. 2017**, kjer je pod vest podpisan kot drugi avtor **Kristijan Hrstar** (bil je le poročevalec) in v katerem zato tudi ni navedeno, da je izvirni avtor povzetih navedb iz pisma Stane Bergant. Kot pravi avtor je **Stane Bergant** naveden v tiskani izdaji **Kmečkega glasa** z datumom **24. 5. 2017** in tudi v e-izdaji **Demokracije** z datumom **15. 5. 2017**, kjer si lahko preberete celotno vsebino pisma.

Stanetu Bergantu se za našo pomanjkljivost pri pripravi povzetka opravičujemo.

Uredništvo

Foto: I. Knaze

Projekt LIFE Lynx – Preprečevanje izumrtja risa v Dinaridih jugovzhodnih Alpah

*Julija letos smo v Sloveniji v sodelovanju s Hrvaško, Italijo, Slovaško in Romunijo začeli izvajati projekt **LIFE Lynx**, katerega glavni cilj je preprečiti izumrtje naše populacije risa. Osrednja aktivnost projekta, ki se bo končala leta 2024, je doselitev štirinajstih risov v Slovenijo in na Hrvaško ter njihova vključitev v ogroženo populacijo. V projektu sodelujejo različne institucije, med njimi tudi Lovska zveza Slovenije. Lovci bodo v projektu pomembni partnerji in sogovorniki, zato bodo komunikaciji in sodelovanju z lovci namenjene številne projektne aktivnosti.*

V preteklosti so risi poseljevali območje celotne Evrope, vključno s Slovenijo. Že v 18. stoletju, še intenzivneje pa v 19. je začel ris pri nas in v mnogih drugih delih Evrope izginjati. Zadnji podatek o prisotnosti risa iz tedanjega časa na območju zdajšnje Slovenije je iz leta 1908. Razlogov za izumrtje risov je bilo več: pomanjkanje življenjskega prostora zaradi krčenja gozda, pomanjkanje plena (populacije srnjadi in drugih parkljarjev so bile zdesetkane) ter splošno preganjanje velikih zveri, ki so ga države spodbujale tudi z izplačevanjem nagrad.

A razmere so se v naslednjih desetletjih 20. stoletja spremenile: površina gozdov se je začela povečevati, populacije prostoživečih parkljarjev so se povečale, pa tudi družba se je spremenila, kar se je zelo odražalo tudi v odnosu lovstva in lovcev do narave. V 70-ih letih 20. stoletja so rise začeli ponovno naseljevati v različnih delih Evrope. Leta 1973 so zanesenjaški lovci iz takratnega Gojitvenega lovišča Medved na Kočevskem ponovno nase-

lili rise tudi v Slovenijo. Iz Slovaške so pripeljali tri pare risov (šest živali) in jih po nekajtedenski namestitvi v izpustnih (prilagojevalnih) oborah spustili v gozdove Kočevskega roga. Naselitev je bila vse do 90-ih let 20. stoletja zgodba o uspehu. V nekaj letih so se risi razširili do Italije in čez Hrvaško vse do Bosne in Hercegovine.

V 90-ih letih pa so lovci začeli poročati o vse redkejših opažanjih risa, kar je kazalo na zmanjšanje populacije. Naši risi so začeli nedvomno izginjati, kar je postalo še posebno očitno po letu 2000. Zdaj ocenjujemo, da na območju Slovenije živi le še okrog 10 do 20 osebkov, v mnogih predelih pa je v zadnjih letih že povsem izginil. V zadnjih letih lovci risinje z mladiči redno opažajo samo še na območju Notranjskega Snežnika in Javornikov. Položaj risov ni nič boljši na sosednjem Hrvaškem, kjer po ocenah živi od 40 do 60 živali, trend zmanjševanja pa je podoben tistemu v Sloveniji. Raziskave so nedvomno pokazale, da je glavni razlog

za izumiranje parjenje v sorodstvu, saj se je celotna populacija razvila iz zgolj šestih osebkov, pa še ti so si bili med seboj v sorodu, saj sta bila med njimi tudi mati in sin ter brat in sestra. O morebitnem vplivu krivolova na izginjanje risa lahko samo ugibamo, saj o tem nimamo dovolj zanesljivih dokumentiranih podatkov.

Zdaj je povsem jasno, da v Sloveniji lahko populacijo risa pred popolnim izumrtjem reši le doselitev iz druge stabilne populacije. V letu 2016 je vlada RS sprejela *Strategijo ohranjanja in trajnostnega upravljanja navadnega risa (Lynx lynx) v Sloveniji*, ki doselitev risov opredeljuje kot eno izmed osrednjih aktivnosti. Strategija je bila tudi podlaga za prijavo projekta **LIFE Lynx**, ki ga je potrdila Evropska Komisija in se je začel julija letos.

V mednarodnem projektu **LIFE Lynx** sodelujejo poleg **Slovenije** še **Italija, Hrvaška, Slovaška in Romunija**. V Italiji in Hrvaški si, podobno kot pri nas, prizadevajo rešiti populacijo risa pred izumrtjem, Romunija in Slovaška pa sta državi, od koder bomo pripeljali nove rise. Predhodna raziskava je namreč prepoznala karpatske rise kot najprimernejšo izvirno populacijo za doselitev v Alpe in Dinaride. Projekt, ki bo trajal do leta 2024, je obsežen in zahteven, zato v njem sodelujejo vse ključne inštitucije, ki v Sloveniji delujejo na področju varstva velikih zveri: **Lovska zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Univerza v Ljubljani in Zavod RS za varstvo narave**.

Osrednja naloga projekta bo odlov štirinajstih risov v Karpatih, njihova izpu-

stitev in uspešna vključitev v populacijo v Sloveniji ter na Hrvaškem. Deset živali nameravamo izpustiti v Sloveniji, od tega pet na območju Gorenjske in severne Primorske ter pet na območju Notranjske in Kočevske, a natančna mesta (lokacije) izpustov še niso določena, saj bo odločitev sprejeta v dogovoru z upravljavci lovišč. Štiri živali bomo izpustili na Hrvaškem, na območju od Gorskega kotarja do Velebita. Če bo kateri od izpuščenih risov poginil ali zapustil projektno območje, ga bomo nadomestili z novim. Živali bomo v Sloveniji izpustili iz prilagoditvenih obor, ki pripomorejo, da živali ostanejo blizu območja, kjer so bile izpuščene. Vse izpuščene rise in tudi nekaj njihovih potomcev bomo opremili z GPS-ovratnicami in skrbno spremljali njihovo gibanje, preživetje in razmnoževanje. Rise bomo spremljali tudi z avtomatskimi kamerami, poleg tega bomo zbirali vzorce dlake, urina in iztrebkov za genetske analize.

Za uspešno izvedbo projekta bomo morali sprejeti veliko pomembnih odločitev in opraviti veliko zahtevnih aktivnosti. Pri tem pričakujemo pomoč in aktivno vlogo lovcev. Prva pomembna odločitev, ki bi jo radi sprejeli skupaj z lovci, je določitev natančnih mest za izpust risov. Na sodelovanje lovcev računamo tudi pri vseh omenjenih terenskih aktivnostih,

družinah. O dogajanju pri projektu bomo sproti poročali v reviji Lovec.

Poleg preprečitve izumrtja našega risa bomo skušali v okviru projekta učvrstiti temelje za njegovo dolgoročno ohranitev. Temu bomo namenili številne aktivnosti, med njimi tudi ustanovitev skupine pripadnikov policije, ki se bodo posebej izurili

nas nizka, lahko že posamezni primeri krivolova zelo škodujejo prizadevanjem za ohranitev risa in je zato še posebno pomembno, da jih preprečimo.

Minule izkušnje ponovnih naselitev ali doselitev velikih zveri na neko območje opozarjajo, da je odnos lovcev do naselitve oz. doselitve eden od odločilnih dejavni-

Foto: M. Krofel – Diana

Vse izpuščene rise in nekatere njihove potomce bomo opremili z GPS-ovratnicami.

Foto: M. Krofel – Diana

Rise bomo v sodelovanju z upravljavci lovišč spremljali tudi z avtomatskimi kamerami. Posamezne osebe bomo skušali prepoznati po značilnih vzorcih na kožuhi.

od postavljanja prilagoditvenih obor in skrbi za rise v njih do spremljanja gibanja izpuščenih risov z avtomatskimi kamerami. Za čim lažje in učinkovito sodelovanje ter vključevanje lovcev v projektne aktivnosti načrtujemo številna srečanja, posvete in izobraževanja, ki bodo potekala v okviru Lovske zveze Slovenije, po območjih (raven ZLD oz. OZUL) pa tudi v posameznih lovskih

za preprečevanje in odkrivanje krivolova risa in drugih živalskih vrst. Aktivnost bo usklajevala Lovska zveza Slovenije. Kljub oceni, da je stopnja krivolova pri

kov njene (ne)uspešnosti. V Sloveniji je odnos lovcev do velikih zveri na splošno zelo pozitiven, kar dokazujejo opravljene ankete, pa tudi številna prejšnja in sedanja dejanja Lovske zveze in lovcev nasploh, npr. sklepi o varstvu (prenehanje lova) nekaterih ogroženih živalskih vrst, spremljanje stanja in dela za izboljšanje okolja zavarovanih vrst ter podobno. Nenazadnje se pozitiven odnos lovstva do velikih zveri kaže tudi v tem, da krovna lovska zveza aktivno sodeluje pri projektu reševanja risa. Vse to je za nas velika spodbuda, da bomo med lovci deležni široke podpore in pomoči pri prizadevanjih za preprečevanje izumrtja populacije risa. Obenem je projekt dobra priložnost, da tudi širši javnosti predstavimo dejansko naravovarstveno usmerjenost slovenskega lovstva in lovcev.

Srečko Žerjav, Rok Černe, Matija Stergar, Miha Krofel, Aleksandra Majič Skrbinšek, Tomaž Skrbinšek, Tomaž Berce, Matej Bartol, Hubert Potočnik, Ivan Kos, Urša Marinko, Irena Kavčič, Damjan Vrčec, Tjaša Djokič, Mateja Nose Marolt, Miha Marenče, Marko Jonozovič

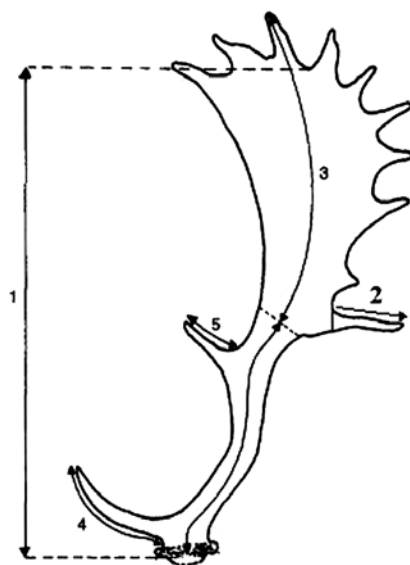
Za morebitne dodatne informacije smo dosegljivi na: srecko.zerjav@lovska-zveza.si, tel.: 040/ 983 999 (**Srečko Žerjav**, direktor Lovske zveze Slovenije), ali na: matija.stergar@zgs.si, tel.: 01 470 0067 (**Matija Stergar**, Zavod za gozdove Slovenije, sodelavec na projektu LIFE Lynx).

Približuje se tudi ruk temperamentnega damjaka

Damjak (*Dama dama* L.), v prosti naravi živi tudi ponekod v Sloveniji, je vrsta, ki jo že na prvi pogled z lahkoto razlikujemo od drugih predstavnikov družine jelenov (Cervidae). Mnogi ga poimenujejo tudi jelen lopatar (tako ga knjižno imenujejo Hrvati), kar nakazuje na posebno značilnost dobo razvitih samcev – na lopatasto oblikovano rogovje. Za vrsto je značilna tudi velika raznolikost v obarvanosti kože. Barva dlake je lahko povsem bela in se spreminja prek različnih odtenkov rjave pa vse do popolnoma črne. V slovenskem prostoru se pojavljajo vsi tipi obarvanosti. V naravnem prostoru se najpogosteje srečamo z rjavimi osebkami z izrazitimi belimi pegami po telesu. Izraženost belih peg ni tako intenzivna pri temnejše obarvanih osebkah, pri črno obarvanih pa belih peg sploh ni. Črni osebki so v naravi redkejši, povsem bela obarvanost pa je izrazita posebnost lokalne razširjenosti vrste v Prekmurju. Vrsto od navadnega jelena razlikujemo po že omenjeni barvi dlake, nižji plečni višini in manjši telesni masi. Zanesljiv znak za prepoznavo vrste je tudi sorazmerno dolg rep. Damjaki se ob nevarnosti vzburi in z značilnimi sonožnimi skoki ter priviham repom tudi druge člane skupine opozarjajo na bližajočo se nevarnost.

Rast, razvoj in pomen rogovja damjakov

Vsem več kot petdesetim vrstam iz družine jelenov (Cervidae) je skupen proces vsakoletnega odpadanja in ponovne rasti rogovja. Naravna obnova naglavnih orga-

Slika 1: S števkami so označeni značilni deli na damjakovi veji: dolžina (1), ostroga (2), dolžina lopate (3), nadočnik (4) in srednjik (5)

nov (vsakoletna rast rogovja) je posebna lastnost družine jelenov, ki so jo drugi sesalci v evoluciji že zdavnaj izgubili. Z izjemo severnega jelena (*Rangifer tarandus tarandus*), pri katerem rogovje zraste tudi samicam, sta vsakoletno odpadanje in rast rogovja vezana le na moški spol živali. Rogovje jelenov je kostna tvorba, ki ga v času intenzivne rasti pokriva mehko kožno tkivo. Opazovanje jelenov v rastni/razvojni dobi rogovja je posebno zanimivo, saj ta edinstven proces pri teh rastlinojedih sesalcih predstavlja najhitreje rastoče tkivo v kraljestvu živali sploh. Jelenje rogovje namreč doraste v vsega nekaj mesecih in pri nekaterih lahko tehta tudi več deset kilogramov. Čas odpadanja starega rogovja in začetek rasti novega sta pogojena s hormonskim delovanjem, ki je povezano z dolžino dneвне svetlobe (fotoperiodo), in se med vrstami jelenov razlikuje. Na severni polobli rast rogovja poteka v spomladanskih in poletnih mesecih.

Prvo (ali primarno) rogovje začne damjakovim samcem rasti že tedaj, ko se teleta približujejo puberteti, to je v starosti 5 do 7 mesecev. Rast rogovja poteka na lobanjskih kostnih čelničnih nastavkih. Ko se v poznih poletnih mesecih zviša raven hormona testosterona, je rogovje že poponoma mineralizirano (doraslo in

otrdelo), zato preneha rasti. Ko se rast konča, jeleni intenzivno čistijo in naposled odstranijo vso mehko kožno tkivo z okostenelega rogovja. Sveže očiščeno rogovje je sprva blede rumenkaste barve, a se kmalu zaradi intenzivnega drgnjenja ob sveže rastlinje in tla postopoma obarva v značilnih rjavih barvah.

Damjaku staro rogovje odpade kasneje kot navadnemu jelenu. Tako kot velja za konec rasti damjakovega rogovja, je tudi odpadanje rogovja pri tej vrsti pogojeno z delovanjem hormona testosterona. Ko je letna raven hormona najnižja, se rogovje na delih čelnih nastavkov takoj pod rožo zrahlja in odpade. Pri naših damjakihi veji odpadeta konec aprila ali v začetku maja. Prvo (primarno) rogovje jelena damjaka (samčka v drugem življenjskem letu) je podobno šilom navadnega jelena. Že naslednje (drugo) rogovje, še zlasti pri

vedno ne znajo pojasniti. Na zadnjem robu in na vrhu lopate je veja valovite oblike. Nemalokrat valovitost lopate nekateri enačijo s parožki, kar pa je zmotno.

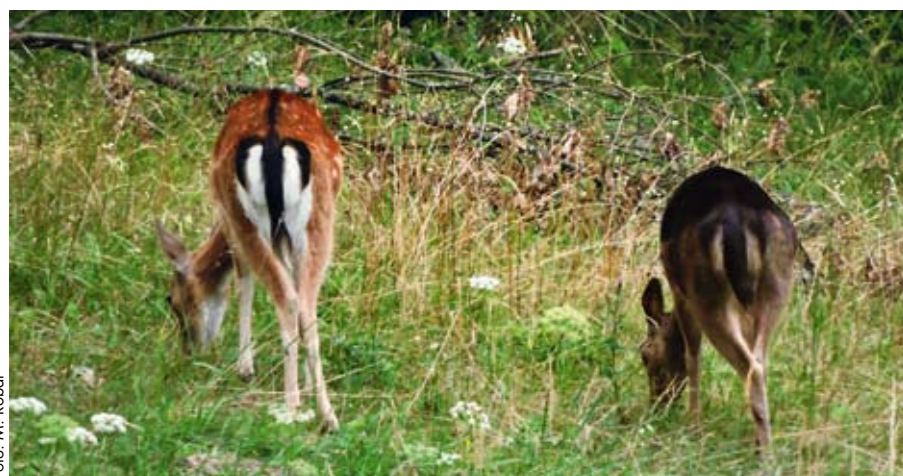
Z raziskavami na rogovju damjačjih jelenov so ugotovili tudi izraženo nesimetričnost rogovja. Študije iz Nove Zelandije so pokazale, da je pri damjaku navadno desna veja rogovja bolj razvita, obseg veje je večji, celotna veja je težja, prav tako je valov – nepravih parožkov – ob zaključku lopate več. Pri jelenih je značilna nesimetrija rogovja znana samo še pri severnem jelenu in njegovi ameriški podvrsti – karibuju (*Cervus*

skrivnost. Ker je nesimetričnost rogovja izrazitejša predvsem v mlajših starostnih razredih samcev, jo lahko povzroča stres znotrajvrstnega spolnega tekmovanja (kompeticija), saj so mlajše živali istega spola pogosto podrejene in pod večjim stresnim pritiskom kot starejše, dominantne živali.

Glavna vloga rogovja jelenov je, da je to orožje, ki služi posameznikom v boju z drugimi samci. Poleg tekmovalno-borbene vloge jim rogovje služi tudi kot sredstvo za sporazumevanje (vizualno komuniciranje) in vidno prepoznavanje posameznikov med seboj. Med jeleni znot-

Foto: M. Robar

Za damjake je značilno, da se barva kože/dlake spreminja; od rjave do skoraj povsem črnih ali belih živali.

tarandus caribou). Pri severnem jelenu je predvsem v mlajši starosti daljši in bolj razvit nadočnik levega roga. Ali opazna nesimetrija rogovja pri damjaku in severnem jelenu igra kakšno posebno vlogo v njihovem življenju, za zdaj ostaja

rajs skupin živali velja stroga hierarhija, ki jo živali vzdržujejo tudi z razkazovanjem moči in velikosti rogovja. Pri jelenih je dominantnost v tesni soodvisnosti s starostjo in telesno velikostjo živali. Starejši, bolj izkušeni in telesno večji osebk z močnejšim rogovjem so dominantnejši, imajo večjo tekmovalno sposobnost in so uspešnejši pri parjenju. Tudi velikost (moč) in simetričnost rogovja vplivata na dominantnost posameznika v skupini pri prehranjevanju in parjenju.

Damjaku rogovje odpade kasneje v letu kot navadnemu jelenu.

razvitejših samcih v tretjem življenjskem letu, pa je že značilno precej drugače oblikovano kot rogovje enako starega navadnega jelena. Normalen (in zelen) nadaljnji razvoj vej pri damjačem jelenu je usmerjen v oblikovanje simetričnih in vse močnejših lopat, ki se začeta izraziteje oblikovati po četrtem letu starosti in se razvijata vse do desetega leta (čas, ko je rogovje najmočnejše oz. ko doseže višek ali kulminacijo). Nato začne rogovje nazadovati. Število parožkov pri jelenu damjaku je enotnejše in se ne spreminja tako pogosto kot pri navadnem jelenu. Pri damjačem rogovju poznamo dva prednja parožka (nadočnik in srednjik) ter enega nazaj obrnjenega v spodnjem delu lopate (*ostroga*). Ostroga je pri posameznih osebk različno močna in dolga (lahko je celo ni), njene vloge pa si znanstveniki še

Foto: W. Nagel

Pri mlajših jelenih rogovje še ne nakazuje značilne in zelene lopataste oblike.

Obdobje parjenja, damjači ruk

Paritveno obdobje pri damjakihi imenujemo, tako kot pri navadnem jelenu, ruk (damjači ruk). Na splošno je o roku pri damjakihi malo znanega in napisanega, pa čeprav vrsta že več desetletij živi tudi v slovenskem prostoru. Pogosto slišimo, da ruk pri damjakihi poteka podobno kot ruk navadnih jelenov, s to razliko, da se damjači jeleni oglašajo (rukajo) manj intenzivno in da je zato njihovo rukanje manj zanimivo. Pa je temu res tako?

Ruk damjakov se začne z začetkom oktobra in je najintenzivnejši v drugi polovici meseca. Začetek damjačjega ruka se lahko deloma pokriva še z rukom pri navadnem jelenu, višek pa do-

Foto: M. Migos

Pri samcih se v času ruka zelo poveča adamovo jabolko.

seže po dvajsetem oktobru. Damjačji ruk lahko razdelimo na več faz. Obdobje paritve se začne s *pripravljalnim obdobjem*, ko se jeleni med seboj ocenjujejo in hierarhično zasedajo rukališča. Sledi *paritveno obdobje*, ki ga lahko razdelimo na dve podfazi: *dvorjenje* in *parjenje*. Dvorjenje traja različno dolgo in ga pogosto zaznamuje glasno samčevo oglašanje, drgnjenje, grizenje in spogledovanje s samico – damjačjo košuto. Dvorjenju sledi paritev (kopulacija), ki navadno traja le nekaj sekund. Zadnja faza ruka (angleško: *re-rut*) poteka konec oktobra in v začetku novembra, ko se spet pariyo (so v spolnem žaru = estrusu) damjačje košute, ki niso bile oplojene v prvem ovulacijskem ciklu.

Po očiščenju rogovja, v avgustu, se damjačjim jelenom še vedno povečuje raven hormona testosterona v krvi in doseže višek prav v času ruka. Spremembe v koncentraciji hormonov povzročijo, da se jeleni iz letnih stanišč premaknejo na območja vsakoletnih rukališč; to so območja, začasni teritoriji damjačjih jelenov, kjer nato poteka parjenje. Rukališča so navadno na predelih, kjer se zadržujejo damjačje košute. V začetku ruka, to je konec septembra in v začetku oktobra, poteka med jeleni – damjaki intenzivno ocenjevanje in merjenje moči nasprotnikov. Zaradi naprežanja, da bi si pridobili najboljša rukališča v času ruka, se tedaj samci skoraj prenehajo prehranjevati (zmanjševanje telesne mase) in se popolnoma posvetijo parjenju in iskanju teritorija – rukališč. Jeleni jih označujejo s »paritvenimi označbami«, podobno kot to storimo ljudje s prometnimi znaki na cestah. Z grebljenjem s parklji nog po tleh in drgnjenjem rogovja ob grmovje in drevesa jasno sporočajo tekmece, da je rukališče zasedeno. Mesta, kjer jeleni označujejo rukališča z grebljenjem, pogosto opazimo v neposredni bližini dreves in sočasno tam puščajo samci tudi značilen

vonj, saj taka mesta označujejo tudi z urinom. Študije telemetričnih raziskav v tujini so pokazale, da samci v času intenzivne paritve označujejo rukališče kar 22 % skupnega časa ruka. Poleg talnih označb, ki sporočajo, da je rukališče zasedeno, jeleni tekmece opozarjajo tudi z glasovnimi signali in razkazovanjem telesne moči in moči rogovja.

Glas rukajočega damjaka bi težko primerjali z oglašanjem rukajočega navadnega jelena. Damjakovo oglašanje je veliko bolj podobno globokemu kruljenju divjega prašiča, le da je znatno glasnejše. V literaturi označujejo glas rukajočega damjaka tudi kot globoko *grgranje*. Frekvenca (pogostnost) oglašanja damjakov in ton izražata statusni (hierarhični) položaj živali. Dominantnejše živali rukajo z globljim glasom, frekvenca rukanja pa je nižja. Podrejeni damjačji jeleni, ki nimajo svojega harema košut, praviloma ne rukajo.

Boji med samci so sestavni del paritvenega obdobja (ruka) družine jelenov. Le-ti

so naporni, energetsko potratni in pogosto povzročijo tudi resne poškodbe, morda celo smrt. Boji med damjačji jeleni so v času ruka nekaj povsem običajnega in sploh niso redek pojav. Spopadi med njimi so celo pogostejši kot pri navadnem jeleni, saj je damjak zelo temperamentna jelenja vrsta. Znani so celo primeri iz obor, ko je npr. damjačji jelen, čeprav telesno pol manjši, pokončal odraslega samca navadnega jelena. Pred začetkom spopada dveh damjakov se samca vidno (vizualno) ocenjujeta in glasovno opozarjata. Če se oba počutita enakovredna, sledi vzporedna hoja, pri kateri samca hodita z boki eden ob drugim in se ustrahujeta. Če sta jelena po moči izenačena, sledi spopad z rogovjem. Spopadi med jeleni lahko trajajo le nekaj sekund, nemalokrat pa se zgodi, da je boj izenačen in zato lahko traja nekaj deset minut. Pri boju se jelena odrivata in udarjata z rogovjem tako močno, da je trušč mogoče slišati več sto metrov daleč. Boj se konča, ko eden izmed tekmecev popusti in rukališče prepusti močnejšemu (dominantnejšemu). Pri damjačjih jelenih so poškodbe zaradi medsebojnih bojev pogoste, vendar le redko usodne.

Pri damjakih si pravico do parjenja izborijo najdominantnejši jeleni, ki so tudi naprej sposobni braniti svoje rukališče v paritveni sezoni. Uspešnost parjenja je pogojena s telesno pripravljenostjo in paritveno izčrpanostjo jelenov, ko se ruk približuje koncu. Po parjenju je pomembno, da se jeleni odmaknejo v mirne predele in si tam spet naberejo moči za preživetje zime. Ker je parjenje sezonsko, se v naslednjem letu razmerja moči in socialna hierarhija vzpostavijo na novo. Nova sezona spet ponudi nove priložnosti za dokazovanje predvsem pri mlajših jelenih.

Miha Robar, dipl. inž. gozd. (UN)

Damjak v Sloveniji

Med prežvekovalskimi parkljarji je bil nedomordni damjak pri poselitvah novih habitatov med najuspešnejšimi vrstami. V Sloveniji so ga v prosto naravo prvič naselili na Pohorju leta 1962. Kasneje so sledile nove naselitve na Gorenjskem, pod Slavnikom, v okolici Kozine in Sežane, v okolici Črne na Koroškem, v Dobravi, Krakovskem gozdu, okolici Boštanja, na Goričkem, Kočevskem in v Šaleški dolini (Seidl, 1992, Jenko, 1955, Bačič, 1996 – vse po navedbah: Pokorny, 1999, Krže 1975 in Hafner, 2014). Nekaj naselitev je bilo neuspešnih, nekaj pa jih je bilo okrog drugih naselitenih mest, zato dandanes vrsta v prosti naravi stalno živi na petih območjih (na Pohorju, Goričkem, v Posavju, na Krasu in v Šaleški dolini) (Pokorny, 1999). Območje razširjenosti damjaka zavzema 4 % površine Slovenije, v kar so vključene tudi živali, ki so bile uplenjene v prosti naravi, a so lahko izvirale tudi iz posameznih vzrejnih obor (pobegi) (Stergar s sod., 2009). Tudi zdajšnja razširjenost damjaka dokaj dobro odraža mesta njegovih uspešnih naselitev v Sloveniji.

Najpomembnejši habitat damjakov v Sloveniji so listnati, mešani in iglasti gozdovi z gosto podrastjo (Kryštufek, 1991). Ker pa je vrsta zelo prilagodljiva in lahko živi v najrazličnejših habitatih, vključno gozdove, grmišča, travišča, nasade (plantaže) ipd., jo ponekod opazajo v grmičasti pokrajini ob morju. Za subsredozemsko okolje v Italiji navajajo pri tej vrsti jelena največjo priljubljenost (preferenco) do odprte travnate pokrajine, gozdov, manjših posek ter močvirij (Apollonio s sod., 1998).

Vir: Hafner M.: Varovanje in urejanje življenjskega okolja divjadi (38. knjiga ZK; Lovska zveza Slovenije

Analiza razmnoževalnega cikla divjega petelina v umetni vzreji

Vzrejno središče za divje peteline Prezid v Gorskem kotarju (2016)

Predsednik društva Divji petelin (*Tetrijeb*) dr. **Ivica Križ** je že leta 2014 od župana Primorsko-Goranske županije (PGŽ) **Zlatka Komadine** prejel priznanje za najuspešnejšega prostovoljca za tisto leto. Priznanje in nadaljnja finančna podpora županije in Lovske zveze (LS) PGŽ, ki trajata

Triletni divji petelin je začel peti.

Poškodovano jajce divjega petelina

Jajčna lupina pravilno izvaljena- ga kebkca divjega petelina

Dr. Ivica Križ hrani divje peteline.

Oglašajoča kura v paritvenem ciklu

že pet let, odkar je bilo ustanovljeno društvo, pa tudi trdo delo lovca **Ivana Križa**, sta privedla do prvega uspešnega razmnoževanja divjega petelina iz umetne vzreje, opisanega v Lovcu, 11/2016. Društvo Divji petelin poleg umetne vzreje divjega petelina skupaj s slovenskim lovci (predstavlja jih mag. **Lado Bradač**, predsednik Lovske zveze Slovenije), gozdarji (mag. **Mirko Perušek**) in znanstveniki - raziskovalci (prof. dr. **Ivan Kos**) sodeluje tudi pri oblikovanju projekta z naslovom *Ohranitev divjega*

petelina v zahodnih Dinaridih v okviru projekta Interreg. O tem projektu za glasilo Lovec redno poroča **Janez Škrlič**. V tej številki glasila Lovca bom v preglednicah prikazal dokonč-

ne rezultate uspešne umetne vzreje za minulo leto.

V letu 2016 se je v Vzrejnem središču izvalilo šest divjih petelinov – kebkov (pet samčkov in ena samička), ki smo jih

V voljeri (izpustu) mora biti kuram zagotovljena obilna krma, še posebno v času leženja jajc.

Razmnoževanje 2016:

Izvaljena jajca	Poškodovana jajca	Mrtvi keščki v jajcu	Jajca so pojedle domače kokoši	Neoplojena jajca	Zmečkana v gnezdu, pri valitvi domače kokoši	Invalid, poškodovan desni kolk, (evtanaziran)	Kakovostni keščki
20	4	2	2	2	3	1	6

Deseto, najmanjše pero v peruti.

Razlikovanje spola pri keščkih divjega petelina (po enem mesecu starosti):

OPIS	DIVJI PETELINČKI	KURE
trebuh – prvi znak za razpoznavanje	po trebuhu rastejo črna peresa	po trebuhu rastejo rjava peresa
glava	črno perje	rjavo perje
oči	rdečica okrog oči	ni izrazite rdečice okrog oči
noge	zelo razvite, debele in velike	nerazvite, majhne in vitke
kljun	močan in velik	za polovico manjši kot pri samčkih
višina	dvakrat večja od ž. spola	so pol manjše in bolj plašne od samčkov
telesna masa (teža)	dvakrat težji od samic	polovico lažje od petelinčkov

Preglednica, ki dokazuje zelo hiter osebni razvoj divjega petelina:

SPOL	KEBČKI, stari 2 dni 16. 6. 2016	KEBČKI, stari 10 dni 25. 6. 2016	KEBČKI, stari 30 dni 15. 7. 2016	KEBČKI, stari 60 dni 15. 8. 2016	KEBČKI, stari 90 dni 15. 9. 2016	KEBČKI, stari 120 dni 15. 10. 2016	KEBČKI, stari 150 dni 15. 11. 2016	KEBČKI, stari 180 dni 15. 12. 2016
NEDOLOČEN SPOL	34 g	60 g	661 g	////////	////////	////////	////////	////////
SAMEC	////////	////////	////////	1,716 g	2,240 g	3,782 g	3,706 g	3,608 g
SAMICA	////////	////////	////////	921 g	1,629 g	1,674 g	1,902 g	1,809 g
RAZLIKA V TEŽI	////////	////////	////////	795 g	611g	2,108 g	1,804 g	1,799 g

uspeli vzrediti do odraslosti. Zanimivo je, da konec razmnoževanja divjih petelinov vedno zaključijo kure, ko jim odpade deseto, najmanjše pero v perutih. Od tedaj naprej se namreč ne pari več, ne nosijo jajc in vso energijo porabijo za rast novih peres (perja). Pomembno je tudi omeniti, da morata biti v matični jati divjih petelinov najmanj dva, med seboj ločena samca in ob vsakem po dve samici, ki vselej živijo skupaj. Samice

Dvajset dni stari keščki divjega petelina

Domača kokoš je poteptala keščka divjega petelina.

Kure z divjim petelinom

Dr. Ivica Križ, prostovoljec leta 2014, je od hrvaške Primorsko-Goranske županije (PGŽ) prejel priznanje.

Na Hrvaškem in v Sloveniji dozdej še nihče ni tako sistematično prikazal razmnoževalnega cikla divjega petelina. Tudi umetna vzreja sama ni bila uspešna, čeprav je bilo več poizkusov, predvsem v Ravni Gori (Bukovica) na Hrvaškem, kjer jih je vodil zdaj že pokojni mag. Alojzije Frković. Vse zanimivosti in novosti o Vzrejemnem središču za divje peteline Prezid v Gorskem kotarju lahko preberete na spletni strani <https://tetrijebgluhan.wordpress.com/>

Dr. Ivica Križ

Slovenski sokolarji sodelovali pri spremljanju stanja jerebice

Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed (SZS) se je pridružila projektu Mednarodne zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed (IAF) pri njihovem prizadevanju za varstvo jerebice (*Perdix perdix*) in njenega naravnega okolja. The Perdix Portal¹ je večjezično spletno stičišče ljudi širom Evrope, ki sodelujejo pri ponovnem oživljanju (re-introdukciji) poljske jerebice in skrbi za biotsko pestrost, ki jo spremlja.

Člani Slovenske zveze za sokolarstvo smo v soboto, 8. 4. 2017, sodelovali pri ugotavljanju pomladanske številčnosti

¹ http://www.perdixnet.org/home_bqxepxf_yrxcqwp_zrxcqwp.aspx

Jerebičji samček

Člani Slovenske zveze za sokolarstvo smo v soboto, 8. 4. 2017, sodelovali pri ugotavljanju pomladanske številčnosti poljske jerebice v Lovišču s posebnim namenom Fazan - Beltinci (LPN Fazan).

Skupno akcijo štetja jerebičjih parčkov je aprila vodil direktor LPN Fazan - Beltinci Dragan Zemljič ob pomoči službenega osebja.

poljske jerebice v Lovišču s posebnim namenom Fazan - Beltinci (LPN Fazan).

LPN Fazan je eno izmed lovišč, ki ga upravlja Zavod za gozdove Slovenije (ZGS). Je značilno nižinsko lovišče v Panonski nižini severovzhodnega dela Slovenije in obsega 14.005 ha lovni površin. V lovišču je del površin poplavljen log ob reki Muri in v bližini Velike Polane, drugi del pa je kmetijska krajina z delno ohranjeno razdrobljenostjo kmetijskih površin, na katerih pridelujejo predvsem pšenico, ječmen in druga žita, oljno repico in koruzo. Na predelih, kjer je delno ohranjena drobno-mozaična sestava kmetijske krajine, so tudi ugodne razmere za življenje jerebice, fazana in poljskega zajca. Zaradi razmeroma velikega deleža ozimnih žit, ki so v zimskih mesecih glavni vir prehrane jerebice, in razmeroma malo snežnih padavin zimsko krmljenje jerebic ni potrebno. Izjemoma je treba v zimah z debelejšo snežno odejo posameznim jerebičjim kitam odmetati sneg s površin z ozimnimi žiti.

V LPN Fan imajo devet redno zaposlenih delavcev in se,

kot vsa druga lovišča v sestavi ZGS, vzdržuje izključno iz lastnih prihodkov, ki jih ustvarijo tudi s prodajo lovov na malo divjad. V vzrejališču, ki deluje v sestavi LPN Fazan, vzrejajo fazane, jerebice in mlakarice, del vzrejene divjadi izpustijo tudi v lastno lovišče.

V povprečju so v zadnjih petih letih iz lastne umetne vzreje izpuščali 2.800 poljskih jerebic na leto, odstrelili pa so jih 1.440. Jerebice izpuščajo od avgusta do novembra. Zaradi značilnega teritorialnega obnašanja jerebic v pomladanskih mesecih, ko je obdobje parjenja, jih ne izpuščajo v lovišče. Lovijo jih od 1. 9. do 15. 11. in samo na določenih območjih, medtem ko jih v drugih predelih lovišča ne lovijo. Del jerebic, ki jih izpuščajo v lovišče, se tako razširi v sosednje predele in se naslednje leto uspešno vključijo v naravno razmnoževanje.

Pred nekaj leti se je pojavila potreba po natančnejšem ugotavljanju pomladanske številčnosti te vrste v lovišču. Ugotovitve poklicnega lovskega osebja, da je v določenem letu pomladanska številčnost poljske jerebice majhna, za-

Še zadnji napotki pred odhodom v lovišče. Na karti predela lovišča so bile izrisane posamezne trase s točkami, na katerih smo poslušali oglašanje jerebičjih parčkov.

Na karti predela lovišča so bile vrisane trase s točkami za prisluh.

dovoljiva ali velika, so bile preveč splošne in premalo natančne. Podobno kot se je zgodilo z nekaterimi drugimi vrstami, se je tudi jerebici obetalo pasivno varstvo, ki pa najpogosteje ogroženi vrsti ne prinese zelenih pozitivnih učinkov. Navedeno je bilo, da so v letu 2015 začeli izvajati monitoring pomladanske številčnosti jerebice (*Perdix perdix*).

Metoda ugotavljanja pomladanske številčnosti, ki jo uporabljajo v lovišču, temelji na metodi, opisani v prispevku *Rezultati spremljajoče študije za verifikacijo ugotavljanja populacijske številčnosti poljske jerebice* (prof. dr. dr. **Habil K. Pohlmeier** s sodelavci; december 2000) iz Veterinarske visoke šole iz Hannovra. Teritorialno oglašanje parčkov jerebic, ki se v aprilu začne 20 minut po sončnem zahodu in traja od 45 do 60 minut, namreč lahko uporabimo za ugotavljanje števila parčkov jerebic na določenem območju. Predpostavljamo, da

Predsednica Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed Alina Šoba beleži oglašanje parčkov na eni izmed določenih točk za prisluh.

je vsako oglašanje znamenje prisotnosti teritorialnega parčka jerebic, čeprav je mogoče, da se oglašata tudi samček, ki ni v paru. Glede na slišnost jerebičjega oglašanja morajo biti posamezne točke med seboj oddaljene najmanj 400 m. Morebitne možnosti podvajanja štetja na evidenčnem listu beležimo posebej.

Do letos so prešteli parčke jerebic na območju, ki leži južno od ceste, ki povezuje

naselji Beltinci–Črenšovci. Območje dozdašnjega štetja jerebic je bilo zmeraj enako, standardizirano, zajemalo pa je predele, kjer poteka lov, pa tudi okoliške predele, kjer jerebic ne lovijo s puško. Letos so se odločili razširiti območje, kjer ugotavljajo pomladansko številčnost jerebice tudi na predel, ki leži severno od omenjenega standardnega predela. Za ugotavljanje pomladanske številčnosti jerebic je potrebno dovolj oseb, ki sočasno spremljajo in beležijo oglašanje na vnaprej določenih terenskih točkah. Člani SZS smo se zato z veseljem odzvali povabilu, da bi v soboto, 8. 4. 2017, sodelovali pri tovrstnem spremljanju stanja jerebice v LPN Fazan. Že infrastruktura krajine omogoča sistematsko postavitve točk, iz katerih lahko poslušamo oglašanje. Večina poljskih poti namreč poteka vzporedno z medsebojno razdaljo 200 m do 300 m. Na karti predela lovišča so bile izrisane posamezne trase s toč-

kami, na katerih smo poslušali oglašanje. Glede na dosedanje izkušnje in da bi se izognili morebitnemu podvajanju štetja parčkov, so bile trase in točke prisluha medsebojno oddaljene 600 m. Po dosedanjih izkušnjah osebja lovišča je namreč v ugodnih razmerah mogoče slišati oglašanje jerebic tudi na razdalji več kot 200 m. Na ocenjenih 1.600 ha površine je bilo določenih 19 tras z dvema ali tremi točkami za poslušanje. Štetja se je udeležilo 14 članov SZS, pomagale pa so tudi štiri zaposlene osebe iz LPN. Omenjenega dne smo začeli šteti na vseh trasah ob 19.40, na posameznih točkah pa smo poslušali pet minut.

Na skupno 46 točkah smo ugotovili oglašanje domnevno 49 parov jerebic. Ocenili smo, da je bilo morebitno podvojeno ocenjeno oglašanje petnajstih parčkov, ki jih zato nismo prišteli k skupnemu rezultatu. Na šestih trasah v predelu, kjer jerebic ne izpuščajo in jih tudi ne lovijo, smo na skupno dvajsetih točkah ugotovili oglašanje petnajstih parov jerebic, na treh trasah s šestimi točkami nobenega para, druge jerebičje parčke pa smo ugotavljali znotraj predelov, kjer jeseni lovijo jerebice.

Slovenski sokolarji se zavedamo, da sta zmerna raba (lov) in dovolj velik motiv določene skupine ljudi najboljše zagotovilo za trajnostno ohranjanje naravnih virov – tudi jerebice!

Dragan Zemljič,
dr. vet. med.,
predsednik Sokolarskega društva Pomurja

Osebe, sestavljene iz službenega osebja LPN Fazan – Beltinci in članov SZS, ki so na devetnajstih trasah z označenimi točkami štele oglašajoče samčke jerebice.

Vse foto: M. Vranič

Merkel RX. Helix, premovlečna repetirna risanica

V lovske praksi že uveljavljenim in preizkušenim repetirnim risanicam s premovlečnim zaklepom, kot so Blaser, model R93 (leta 1994), izboljšana različica Blaser, model R8, s snemljivo enoto, ki jo tvorita nabojnik in sprožilni mehanizem (leta 2010) in Heym, model SR30, se je pridružila nova **Merkel RX. Helix** (premovlečna repetirka), ki je bila strokovni javnosti prvič predstavljena na orožnem sejmu v nemškem Nürnbergu leta 2010. Na prvi pogled repetirka spominja na polavtomatsko risanico z zaprtim aluminijastim ohišjem. Ko kratko ročico zaklepa potisnemo naprej – naboj iz nabojnika potisnemo v nabojišče, ko jo povlečemo nazaj –, izstreljen tulec oziroma neizstreljen naboj povlečemo iz njega. Premovlečno (linijsko) repetiranje je hitro, tiho in gladko (brez zatikanja, posebnost je, da se pri tem zaklep ne pomakne nazaj (t.j. zunaj zaklepnega ohišja), kot je to običajno pri drugih konkurenčnih repetirkah s premovlečnimi zaklepi ali repetirkah z valjastimi zaklepi. Z novo repetirko je torej mogoče streljati hitro in varno tudi s prilično puško, ker ni bojazni, da nas bo v nos ali oko (očalarji!) zadel izvlečeni zadnji del zapiraača. Čeprav znajo nekateri strelci hitro in natančno streljati tudi z »običajnimi repetirkami«, kakršna je na primer repetirka sistema Mauser 98, ne da bi vsakič, ko puško ponovno repetirajo, odmaknili od ramena, repetirajo torej s prilično puško. Zapiraač zaklepnega sistema premovlečne repetirke **Merkel RX.Helix** je opremljen s snemljivo glavo s šestimi zaklepnimi bradavicami, ki v duraluminijasto* ohišje ne zaklepajo zapiraača, temveč v puškino cev. Pri premikanju ročice naprej – nazaj se glava obrača (rotira) spiralno po posebni obliki zavojnice – *helix spirali*, poseben zobniški

Razstavljena repetirka Merkel RX. Helix: cev, kopišček, kopito s sistemom in strelni daljnogled znamke Swarovski z originalnimi montažnimi deli. Puško je mogoče prenašati v priročnem originalnem kovčku.

prenos pa omogoča prestavno razmerje repetirne poti v razmerju 1 : 2. Torej le 6,5-centimetrski poteg ročice zapiraača omogoča dvakrat daljšo pot glave zapiraača. Sistem zelo spominja na polavtomatsko risanico Merkel SR 1, kjer je repetiranje samodejno, tu pa je ročno. Snemljiv, iz jeklene pločevine izdelan nabojnik lahko sprejme tri naboje. Sprožilni mehanizem ročno napenjamo z *napenjalnim vzvodom* na vratu puškinega kopita le pred prvim strelom, pri naslednjih repetiranjih je napenjanje samodejno tako dolgo, dokler je napenjalni vzvod v prednjem položaju. Za sprostitve udarne vzmeti je treba pritisniti gumb na zgornji strani napenjalnega vzvoda in pustiti, da vzvod zdrsi v zadnji položaj. Napenjanje napenjalnega vzvoda je sorazmerno trdo. Nenapeta puška plokira zapiraač. *Sprožilec puške* je neposreden, trdoto proženja je mogoče uravnati, približno 850-»gramska« nastavitev za lovske in lovsko-športno streljanje popolnoma ustreza. *Odprta merilna naprava*

– rdeča svetleča muha in merek (kobilica) s tremi rumenimi svetlečimi točkami – je primerna za hiter strel na blizu. Zgornji del duraluminijastega ohišja zapiraača je izoblikovan v obliki t. i. letve *Weaver*, ki omogoča raznovrstne montaže strelnega daljnogleda: od poceni fiksnih in dražjih snemljivih. Spodnji del zaklepišča z branikom sprožilca je pri standardni izvedbi ulit iz plastike, pri dražjih različicah pa je kovinski (duraluminij).

Posebnost repetirke **Merkel RX. Helix** je, da jo je mogoče hitro in enostavno razstaviti brez orodja, gre za t.i. angl. sistem *Take Down*, kar nekateri lovci še posebno cenijo, saj je v kratkem kovčku razstavljeno puško lažje prenašati in prevažati. V navodilih je natančno opisan postopek razstavljanja in sestavljanja puške. Če hočemo repetirko opremiti z več cevmi različnih kalibrov, je treba, upoštevaje kalibrsko skupino oziroma premere dna tulca nabojev, po potrebi zamenjati tudi vrtljivo glavo zapiraača in nabojnik. Pri lov-

ski rabi je treba upoštevati, da je mehanizem občutljiv za tujke, kajti zobniška mehanika hitro odpove, če pri odprtem zaklepu vanj zaidejo pesek, iglice ipd. Če želimo puškino cev čistiti na običajen način, s čistilno palico (od nabojišča proti ustju cevi), je treba puško razstaviti, sicer pa lahko v ta namen uporabimo ustrezno čistilno vrvico.

Izbir kalibrov cevi je pester. Puško izdelujejo v naslednjih kalibrih oziroma kalibrskih skupinah: »Mini«: .222 Rem.; .223 Rem., »Standard«: .243 Win.; 6,5 x 55 SE; .270 Win.; 7 x 64; .308 Win.; .30-06 Spr.; 8 x 57 IS; 9,3 x 62 in »Magnum«: 7 mm Rem. Mag.; .300 Win. Mag.

Približen, ne dovolj sistematičen preizkus natančnosti repetirke **Merkel RX.Helix** v kalibru 9,3 x 62 z 51 centimetrov dolgo cevjo, opremljene s strelnim daljnogledom Delta Optical Titanium 2,5 – 10 x 56 HD, smo opravili na strelni daljavi sto metrov s strelivom Geco Express s 16,5 g (255 gr), delno oplašče-

Tehnični podatki za repetirno risanico Merkel RX. Helix

Orožje, risanica	Merkel RX. Helix, preizkušana repetirka kalibra 9,3 x 62
Proizvajalec	Merkel Jagd - und Sportwaffen GmbH, Suhl www.merkel-die-jagd.de
Vrsta repetirke	Repetirka s premovlečnim repetiranjem, ročno napenjanje udarnega mehanizma
Sistem	Merkel Helix, zaprto duraluminijasto ohišje zaklepa, zelo kratka pot/ hod repetirne ročice znotraj ohišja, ročno napenjanje in sproščanje udarne igle zaklepa, zaklep z vrtljivo in snemljivo glavo s šestimi zaklepnimi bradavicami, možnost snemanja cevi brez posebnega orodja (angl. »take down« sistem), ohišje zaklepa za montažo strelnega daljnogleda je oblikovano v obliki Picatinny letve, ki omogoča raznovrstne načine montaže strelnega daljnogleda.
Varovalka	Brez varovalke. Ročno napenjanje sprožilnega mehanizma z napenjalnim vzvodom na vratu kopita.
Sprožilec	Neposredni, brez naprožila
Nabojnik	Izdelan iz jeklene pločevine, snemljiv, enoredni, s sprejemljivostjo 3 nabojev, možno dokupa tudi nabojnika za sprejemljivost 5 nabojev.
Dolžina vizirne linije	32,5 cm (kobilica – muha)
Kopito	Deljeno kopito, brušeno v olju, snemljiv kopišček, zadnji del kopita z ravnim hrbtom in ličnico Monte-Carlo z gumijasto kapo; možno je dokupiti tudi plastično kopito.
Cev	Standardna dolžina 56 cm (efektivna dolžina 54 cm), možna izbira krajših in daljših cevi, v našem primeru tudi 51 cm.
Montaža strelnega daljnogleda in strelni daljnogled	Weaver letev na zgornjem delu ohišja, strelni daljnogled DELTA 2,5 – 10 x 56 HD
Dolžina puške	109 cm, s standardno dolgo cevjo
Masa puške brez strelnega daljnogleda	Približno 3,0 kg
Masa puške z montiranim strelnim daljnogledom	Odvisno od mase strelnega daljnogleda in izbrane montaže.

no kroglo s plastičnim vrhom. Tri hitro zaporedno oddane strele, s spredaj in zadaj dobro naslonjeno puško, brez vmesnega hlajenja, je prvi od dveh preizkusnih strelcev ustrelil (grupiral) v 19-milimetrski raztrosni krog, drugi pa v 37-milimetrskega. Repetiranje je hitro in gladko.

Po tujih izkušnjah povzemam, da lahko večš strellec v približno šestih sekundah s štirimi zaporednimi strelji z razdalje 50 metrov (en naboj v nabojišču in trije v nabojniku) zanesljivo zadene krog 8 na lovski tarči (merjasec). Izbrani kaliber 9,3 x 62 na strelišču preizkušane repetirke Merkel RX. Helix je primeren za vse vrste lova na evropsko parkljava divjad, upošteva primerno konstrukcijo in maso krogle. Tudi odsun 3,0 kg težke puške (brez strelnega daljnogleda) za strelca ni moteč.

Modularni sistem omogoča, da puško nadgrajujemo (izpopolnjujemo) postopoma. Poleg

standardnega nabojnika s sprejemljivostjo treh nabojev je mogoče dokupiti takšnega za pet nabojev. Žličasto oblikovano kratko repetirno ročico, ki jo držimo s prvima členkoma palca in kazalca, je po naročilu mogoče opremiti z leseno ali plastično vrhno kroglo, repetiranje s tremi prsti, s palcem, kazalcem in sredincem, je s tako ročico udobnejše, bolj »ergonomsko«. Pri puškinih ceveh je mogoča izbira raznovrstnih kalibrov, dolžin (51 cm, 56 cm, 61 cm), različnih premerov na ustju cevi (standardna cev, srednje težka cev angl. *Semi Weight*, premera 19 mm). Cevi so zunaj lahko tudi vzdolžno ozlebljene ali kanelirane (hitrejša hlajenje), ustje cevi lahko opremimo tudi s standardiziranim navojem za morebitno kasnejše privitje dušilca poka ali pa plinske zavore (za blaženje odsuna ob strelu), cev je lahko opremljena s kobilico (merkomo) in muho ali pa je brez odprtih me-

Repetirna ročica v zadnjem položaju ne moti strelca pri repetiranju s prilično puško, zapirac z vrtljivo glavo se giblje naprej-nazaj znotraj ohišja, ne štrli iz zaklepnega ohišja kot pri repetirkah z valjastim zaklepom in drugih premovlečnih repetirkah.

Foto: M. Tratnik

Premiera raztrosnih krogov dveh strelcev s po tremi strelji na razdalji 100 metrov: na levi tarči je premer raztrosnega kroga 19 milimetrov, na desni pa 37 milimetrov.

rilnih naprav. Leseno kopito je lahko iz orehovega lesa nižjega in cenejšega kakovostnega razreda ali iz drage »orehove korenine«, mogoče je dokupiti tudi plastično kopito, ki ga na puško pritrdimo, kadar se bojimo, da bomo na lovu opraskali dragoceno leseno kopito, ipd. Ročne gravure primerno zvišajo osnovno ceno lovske puške.

Najpomembnejša prednost repetirke Merkel RX. Helix pred drugimi repetirkami je po mojem mnenju, v primerjavi z drugimi repetirkami, inovativen način premovlečnega repetiranja, ki omogoča hitro streljanje s prilično puško, ročno napenjanje sprožilnega mehanizma, mehko nastavljen neposredni sprožilec, razstavljivost in zaradi modularne gradnje možnost kasnejšega dopolnjevanja repetirke s cev-

mi različnih kalibrov. Pri umni izbiri lahko na osnovno »šasijo« postopno dokupimo cevi različnih kalibrov (za vsako je potreben nov strelni daljnogled!) in po potrebi še dodatno kopito. Izbira je odvisna od lovčevih želja, okusa, potreb in denarnih zmožnosti. Z repetirko Merkel RX. Helix lahko streljamo skoraj tako hitro kot s polavtomatsko risanico, lovski predpis pa nas ne omejuje z zmogljivostjo nabojnika na največ dva naboja. V nekaterih evropskih državah je uporaba polavtomatskih risanic za lov celo povsem prepovedana.

Dr. Mirko Tratnik

*Duraluminij je zlitina iz aluminija, bakra, magnezija in mangana. Je lahka, močna in odporna proti koroziji. Duraluminij je zelo trd, zato ga uporabljajo tudi v letalski industriji. Iz duraluminija izdelujejo tudi cevi.

Žalostno pojevanje obrti ročnega puškarstva na Slovenskem

40 let Puškarstva Šteh

Po daljšem času sem se spet ustavil pred delavnico **Puškarstvo Šteh** v Kamniku pod Krimom. Vse je bilo tako kot pred leti, ko sem od puškarja in lovskega tovariša **Milana Šteha** (LD Rakitna) odnesel pri njem naročeno risanico – prelamačo, kal. 6,5 x 57 R. Zraven delavnice je še vedno njegov **Butik Hubertus** z ročno izdelanimi lovskimi umetniškimi izdelki ter ročno izdelanimi, bogato okrašenimi in zloščenimi puškami (vsaka z bogato gravuro na kovinskih delih in rezbarijami na orehovih kopitih). Vrata puškarske delavnice so bila kot vedno v toplem vremenu tudi tokrat na stežaj odprta. Ob vstopu sem na glas pozdravil, a me je to pot izpred delovnega pulta pozdravil sin **Klemen**. Malo presenečeno me je pogledal, a me je že v naslednjem trenutku spoznal in me veselo pozdravil. Potem ko se je Milan upokojil, Klemen že nekaj let nadaljuje družinsko puškarsko obrt. Tedaj si je dajal opravka z zaklepom neke lovske risanice. »A iščeš očeta?« me je z nasmeškom pobaral. »V 'ku-javniku' je,« je ironično dodal, »restavrira nek lesen starinski kip; saj veš, zdaj ko je v pokoju, se gre umetnika. Kar skozi garažo pejd, boš takoj videl, kje je njegovo penzionistično delovno mesto; saj so vrata verjetno priprta.« »Ja, ja njega rabim,« sem mu odvrnil, »ker mi je on naredil tole puško, pa sem ga prišel prosit, če bi mi jo spet spravil v lepše stanje. Po več kot tridesetih letih se na njej kar dobro pozna, da nisem bil ravno nedeljski lovec. Zamenjal sem tudi naboje, pa bom potem tudi tebe prosil, če jo bova skupaj pristrelila na vašem strelišču.«

Ko sem na koncu garaže odprl priprta vrata, me je Milan mirno ošinil s pogledom in me z nasmehom pozdravil. »Tebe pa dolgo ni bilo nič k nam!«

Milan Šteh se je puškarstva – kot zadnji vajenec – izučil v ljubljanski obrtni puškarski delavnici Lovec.

Zmotil sem ga, ko je ravno nekaj razlagal svoji vnučki. Nato mi je povedal, da se je name spomnil pred nekaj dnevi, ko je pregledoval evidenco pri njem izdelanih pušk. V njej je kot ena izmed prvih njegovih izdelkov zapisana moja spriengfieldovka, kal. .30-06, z dolgo osmerokotno boro-veljsko cevjo, starim mauserjevim zaklepom in orehovim kopitom, ki mi ga je s tistimi poškodovanimi, a naravnost čudodelnimi rokami izdelal eden nekdanj najboljših slovenskih kopitarjev, zdaj žal že pokojni **Franc Kastelic** – Ihanovc iz Stične. Puška mi na lovih še vedno odlično služi, čeprav se tudi na njej in strelnem daljnogledu že pošteno odražajo desetletja uporabe. Kako tudi ne, saj je prav letos spomladi puškarska delavnica Šteh praznovala 40-letnico neprekinjenega obratovanja. Milan se še živo spomni, kako je leta 1977 urejal dokumente za zagon delavnice in začetek puškarske obrti v novozgrajeni hiši.

Ko sem mu povedal, da želim obnovo puške – njegovega dela, jo je takoj kritično pregledal in povedal, kaj vse in kako mi jo bo uredil. Skupaj

sva odšla v delavnico. Tam jo je odložil v stojalo, kjer so na posege čakale že druge puške. Nato pa je mladi Šteh iz mojega orožnega lista v svojo sprejemno računalniško evidenco vpisal vse potrebne podatke. »Starim strankam in prijateljem na puškah, ki sem jih izdelal jaz, take lepotne zadeve še vedno rad uredim, sicer pa se v Klemnovo delo zdaj, ko je delavnico prevzel, absolutno ne vmešavam. Jaz se, – le še za svojo dušo – ukvarjam z izdelovanjem lovskih nožev, restavriranjem starinskega lovskega pohištva in stare opreme, rezbarim v les, tudi slikarja se grem včasih. Kot si videl, sem si za to uredil povsem ločen prostor in nabavlil potrebno orodje.« Tudi lovski butik želi obuditi, saj opaža, da po dolгих letih krize ljudje spet kažejo nekaj več zanimanja za ročno izdelane lovske potrebščine in izdelke domače in umetnostne obrti. »Sploh, kadar ima kdo od lovec okroglo obletnico, ljudje še kar ne vedo, kaj bi mu kupili. Radi bi nekaj posebnega, ročno izdelanega, saj v trgovinah lahko kupijo samo industrijske lovske izdelke in opremo,« je poudaril.

Meni, da kronično primanjkuje daril s pridihom domače ročne umetnostne obrti. Sicer pa se niti ne čudi, če samo pomisli na zdajšnji žalosten zaton slovenskega ročnega puškarstva, ki se ga je izučil leta 1966 kot zadnji vajenec v ljubljanski obrtni puškarski delavnici **Lovce**: »Ročnega puškarskega poklica se nas je takrat učilo v delavnici na Trubarjevi cesti štirinajst vajencev – kovinarjev in trije, ki so želeli biti kopitarji, a so delavnico čez nekaj let, ko smo končali z ukom, 'kot nerentabilno', preprosto zaprli.« Sam se je na puškarsko izpopolnjevanje odpravil za nekaj časa tudi v Borovlje, kjer se je pri tamkajšnjih puškarskih mojstrih dopolnil še v posameznih specialnih ročnih postopkih. Ob teh spominih je malo pomolčal, nato pa kar ježno in očitajoče zamrmral: »Danes pa se že marsikdo od splošnih kovinarjev veselo ukvarja tudi s puškarstvom, ki se ga ni nikoli niti poskusil učiti. Takšni 'mojstri' v popolnosti zato ne morejo obvladati vseh pravih puškarskih postopkov in posledica je, da katero od dragocenih pušk, ki

jim jo prinesejo v popravilo, celo nepopravljivo pokvarijo – uničijo jo.« Nato je nadaljeval s svojo zgodovino: »Ker dela v puškarski stroki po uku nisem nikjer dobil, sem nekaj let delal v tehnični kontroli Tovarne Rog in šele nato kot puškar na oddelku za narodno obrambo na ljubljanski mestni skupščini, kjer sem v Domu obrambe na Kureščku, poleg popravil vojaških pušk, vojake učil tudi streljanja. Tam sem takrat spoznal tudi nekaj oseb, ki so kasneje odigrale pomembno vlogo v desetdnevni vojni za Slovenijo.«

Za puškarski poklic je res potrebno dobro poznavanje vseh puškarskih postopkov, montaž optike in obdelave kovinskih delov. Poleg tega je treba veliko vedeti o balistiki, imeti dovolj prakse za ročno obdelavo lesa za puškina kopita, dandanes celo dobro poznati postopke pri strojni izdelavi cevi in celih pušk, montažnih sistemov za optiko. Predvsem optika za lovske puške je razvojno-tehnično zelo napredovala in terja neprestano seznanjanje z novostmi. Milana sem vedno občudoval kot poklicu predanega in delavnega puškarskega, enega z redkim osebnim občutkom za estetiko in ohranjanje izvirnosti zgodovinskih izdelkov (marsikdaj ni hotel na starejše puške namestiti niti novejšega strelnega daljnogleda). »Vse bomo s tem pokvarili, pusti puško tako, kot je bila primerna za njen čas,« je nemalokrat priporočil lastniku. Končnemu novejšemu puškarskemu izdelku je znal poleg tehničnih zahtev vedno vdahnuti tudi lepoto in estetiko, zato je bilo take lovske puške vredno občudovati in skoraj škoda za v »gmajno«. Po srcu in značaju je bil in je še vedno umetniška in pesniška duša z okusom. Vsak njegov izdelek je tudi lep, ne zgolj tehnično uporaben. Posebno je cenil ročno izdelane starinske umetnine, ki jih je znal restavrirati, da so spet zasijale v svoji izvirni lepoti. Prav to je tisto, kar morda pri drugih, prav tako cenjenih in tehnično natančnih puškarih marsikdaj

pogrešamo. Morda je tudi to vzrok, da so se pri njem vse, po naročilu narejene in ročno dodelane puške »rojevale« zelo počasi, tako dolgo, da so nekateri včasih že izgubljali živce zaradi nestrpnega čakanja na naročeno. Tudi do 600 ur dela je vložil v kakšen izdelek, je povedal, ki pa ga naposled najraje sploh ne bi prodal, če družina ne bi potrebovala denarja za življenje.

Pojasnil je, da je z največjim veseljem restavriral starinsko orožje in užival, ko mu je spet vračal svetlečo podobo izvirnega starinskega modela. Celotno izpadle delčke iz biserne ma-

je tudi bogato graviranih, ki so imele morda še svojstven mehanizem proženja, s seboj pa so nosile in izkazovale tudi bogato zgodovino, zelo odvisno od življenjskega sloga in dela njenega lastnika. Čeprav je Milan svoj čas menil, da bo v svoji obrtni delavnici lahko zaposlil tudi graverja in kopitarja, je moral zaradi žalostnega in naglega pojemanja poklica ročnega puškarsstva in naposled ob zatonu te dejavnosti na svojih puškah v izdelavi te storitve naročiti pri prav tako redkih priznanih samostojnih mojstrih in jih drago plačevati.

Oče in sin, Milan in Klemen Šteh, v puškarski delavnici v Kamniku pod Krimom. Klemen strojni tehnik, se je puškarsstva učil in izučil v očetovi delavnici. Že kot deček je pomagal očetu, ki ga je znal pritegniti k delu in mu privzgojiti del svoje ljubezni in odnosa do ročnega puškarsstva. Zdaj nadaljuje očetovo dejavnost, čeprav se mora prilagajati zahtevam novega časa, ki je zajel tudi lovstvo. Svojo dejavnost je dopolnil še z izdelavo športnega in polavtomatskega orožja na osnovi pušk AR 15 ter dodelavo drugega kratko- in dolgocevnega športnega orožja. Je tudi uradni serviser za orožje priznane znamke SIG-SAUER.

tice in slonokoščene intarzije je moral izdelati posebej in jih vračati na puškine dele. A je s prav takšnim veseljem restavriral tudi stare šatulje, skrinje, omare mize in stole; skratka, vse, kar je le malo dišalo po starih lovskih sobah in gradovih. »Na to sem kar malo 'cepljen',« je priznal. »Za vojaške puške pa, priznam, nikoli nisem imel večjega posluha; čeprav je bilo obdobje, ko sem jih po službeni dolžnosti moral servisirati, popravljati in pristreljevati. Hm, morasto delo!« je kar nekoliko odrezavo in odločno poudaril. V orožju je vedno iskal osebno in umetniško noto, ki jo je venomer odkrival le v starejših lovskih puškah, najpogoste-

že nekaj let je Milan v pokoj, žalosti pa ga, ker tudi kot lovec opaža, da tako kot dandanes med mladimi ni več velikega zanimanja za vstop v lovsko organizacijo, tudi ni več mogoče živeti od izdelovanja in prodaje ročno izdelanih lovskih pušk. »Le malo je še lovec, ki si naroči izdelavo puške po osebnih željah in zato za višjo ceno, kot je povsem tovarniški izdelek!« je razočarano pristavil. Krivdo pripisuje temu, da je v zadnjih letih slovenski trg nasičen s serijskim lovskim orožjem različnih tovarn ter s potrebščinami in pripomočki mnogih evropskih puškarskih in drugih hiš. Povedal pa je, da le-te zadnje čase glasno tarnajo

nad slabo prodajo v Sloveniji. Prometna vrednost vseh umetelno izdelanih lovskih pušk, tudi višjega cenovnega razreda (npr. ročno izdelanih boroveljčank), se je izjemno zmanjšala, čeprav imajo nekatere še vedno visoko dejansko vrednost. Puško, ki je nekdo ne more več uporabljati za lov ali če je njen lastnik umrl, je za resnično vrednost skoraj nemogoče prodati; vedno redkejši novi lovci jih zdaj lahko kupujejo pod ceno, saj povpraševanje oblikuje ceno. A na srečo se občasno le še najdejo redki lovci, ki bi radi puško, izdelano po osebnih merah, ki bo tudi lepa na pogled in natančna. Po toliko letih prakse, mi je zaupal Milan, že po nekaj stavih takoj prepozna tako osebo. Toda razmeram primerno so vse redkejši tudi mojstri, ki znajo z vsemi potrebnimi osebnimi strokovnimi, obrtniškimi, umetniškimi izkušnjami ter s potrebnimi občutki narediti puško, ki jo bo naročnik imel rad in jo tudi cenil. »Ni nas več prav veliko v Sloveniji; manj, kot je prstov na eni roki,« je odločno rekel in me pomenljivo pogledal s svojimi sivo modrimi očmi.

Puškarsstvo Šteh v Kamniku pod Krimom zdaj, po 40 letih, še vedno deluje, a pod vodstvom mladega **Klemena Šteha**, strojnega tehnika, prav tako lovca (LD Rakitna), ki se je puškarsstva učil in izučil v očetovi delavnici. Spomnim se ga kot desetletnega dečka, ko je v delavnici pomagal očetu, ki ga je znal pritegniti k delu in mu privzgojiti del svoje ljubezni in odnosa do ročnega puškarsstva. Klemen pa ima, kot vsak mlad človek, tudi nove ideje, svoje nove stranke in upošteva njihove želje. Postavljen je v dejanske razmere, ki mi jih je opisal oče. Prisiljen se je s svojim poklicem in obrtjo odzivati na potrebe in izzive sodobnega časa ter se usmerjati k željam in potrebam mlajših lovec. Morda sem tudi zato v njegovi delavnici opazil več športnega in vojaškega orožja, ki sem ga v »očetovi dobi« redko videl. A zatrdil mi je, da tudi on najraje prisluhne predvsem željam in pripovedim nekdanih očetovih strank.

Boris Leskovic

Na kratko iz tujega tiska ...

Pakistan: V severnih predelih te države v bližini meje z Afganistanom zakonito lovijo koze markhor že od leta 1998, ko so sprejeli in začeli izvajati načrt upravljanja s to, sicer ponekod ogroženo vrsto kozoroga. Omenjeni načrt med drugim predvideva razdelitev dela prihodkov od lovnega turizma tudi med lokalne skupnosti. V tem času se je število koz markhor povečalo od približno 1.000 živali na približno 4.000 v letu 2016. V tem obdobju je bilo legalno uplenjenih 59 trofejnih samcev, skupni prihodki od lovnega turizma pa so znašali približno tri milijone evrov. Kar dve tretjini tega zneska so razdelili med lokalno prebivalstvo in skupnosti. Tudi v sosednji pokrajini Kohistan se je številčnost te vrste v omenjenem obdobju potrojila.

(Hunter's Path 2/2017)

Bocvana: V tej celinski državi v južnem delu Afrike številčnost slonov ocenjujejo na približno 130.000 živali. Številni znanstveniki ocenjujejo, da je to število preveliko za zmogljivost okolja. Rastlinstvo v narodnem parku Chobe, pa tudi ob velikih rekah je zaradi prevelike številčnosti slonov že zelo prizadeto in osiromašeno. Številni podatki o selitvah slonov na območja, kjer v zadnjem času zanesljivo niso živeli, potrjujejo prej omenjeno dejstvo. Tako se sloni selijo tudi na območju rezervata centralnega Kalaharija, kjer sicer že dolgo ne živijo več. Strokovnjaki pričakujejo, da bo prihod slonov na to območje negativno vplival na vegetacijo. Lov slonov so sicer v tej državi prepovedali leta 2014.

(Hunter's Path 2/2017)

Madžarska: Naša sosednja država bo po 50. letih ponovno gostila svetovno lovsko razstavo, ki bo leta 2021 v Budimpešti. Razstava bo odprta pod imenom World Hunting and Nature Expo. Pri organizaciji tega dogodka bo posebno vlogo odigral tudi CIC (Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi), ki ima glavno pisarno prav na Madžarskem. Novico o organizaciji svetovne lovske razstave je sporočil namestnik predsednika vlade in predsednik madžarske

Foto: M. Artnik - Grča

Švicarska komisija za varstvo okolja pri svetu kantonov je zvezni vladi predlagala omilitev varstvenega statusa volka, določenega v Bernski konvenciji, in sicer iz strogo zavarovane vrste v zavarovano.

lovske zveze. dr. Zsolt Semjén, ki je hkrati povabil vse države k sodelovanju in predstavitvi svojih dosežkov pri varstvu narave, v lovstvu, ribištvu in konjeništvu. Glavni poudarek razstave bo namenjen trajnostni rabi naravnih virov s poudarkom na lovstvu in ribištvu ter prispevku teh dejavnosti k trajnostnemu varstvu in ohranjanju biotske raznovrstnosti. Dosedanje svetovne lovske razstave so bile leta 1910 v Avstriji, v letih 1937 in 1954 v Nemčiji, leta 1960 v Italiji, leta 1967 v tedanji Jugoslaviji (Srbiji), že omenjena razstava leta 1971 na Madžarskem ter leta 1981 v Bolgariji.

(Hunter's Path 2/2017)

Mongolija: Poročali smo že o izjemnem poginu sajga antilop v Kazahstanu, kjer je pred nedavnim poginilo več kot 200.000 živali te vrste zaradi okužbe z bakterijo Pasteurella. Novi pogin, sicer v manjši obliki, je nastal pred nedavnim v Mongoliji, kjer naj bi poginilo okoli 900 živali zaradi virusne okužbe. Ker so sajga antilope značilne selivske živali, se znanstveniki bojijo, da bi podobnih pogini lahko nastali tudi na drugih območjih areala razširjenosti te vrste v centralni

Aziji, še zlasti v zimskih habitatih, kjer je koncentracija živali največja.

(Hunter's Path 2/2017)

Nemčija: Leta 2015 je 29-letnik preko spleta naročil in kupil lasersko svetilko s Kitajske. Ker je bilo svetilko preko montažnega elementa mogoče montirati tudi na orožje, kar je v Nemčiji prepovedano, svetilka nikoli ni prišla do njega, saj so jo zasegli na carini. Naročnik je poleg tega prejel še kazen v višini 900 evrov zaradi malomarnega nakupa prepovedanega orožja oz. njegovih delov.

(Deutsche Jagd Zeitung, 7/2017)

Švica: V tej državi je komisija za okolje pri svetu kantonov predlagala zvezni vladi spremembo varstvenega statusa volka v Bernski konvenciji (Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov), in sicer iz statusa strogo zavarovane vrste v kategorijo zavarovane vrste. Zvezni urad za okolje bo preveril, ali se tudi druge države podpisnice omenjene

konvencije strinjajo s predlaganjo spremembo statusa. O tem je poročal predstavnik zveznega urada za okolje na kongresu z naslovom Veliki plenilci, ki ga je organizirala bavarska lovska zveza v začetku aprila.

(Wild und Hund, 13/2017)

Italija: Konec julija je medvedka na območju Trentina napadla in poškodovala starejšega moškega. Na tamkajšnjem območju naj bi sicer živelo več kot 50 rjavih medvedov, kar je posledica uspelega projekta Interreg iz konca prejšnjega in začetka tega stoletja, v katerem je sicer sodelovala tudi Slovenija s svojimi strokovnjaki in preselitvijo nekaj slovenskih medvedov v tamkajšnje predele. Zaradi vedno več napadov na domače živali in tudi ljudi ter težav, ki izhajajo iz tega, želi pokrajinska vlada spremeniti predpise s tega področja in na tak način olajšati morebitne odlove, preselitve, pa tudi druge ukrepe za varstvo ljudi in premoženja ter tudi rjavih medvedov. Napadalno medvedko nameravajo odloviti in preseliti na drugo območje.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil: **mag. Janko Mehle**

Vsako leto nestrpno čakam jesenski čas, ki mi prinaša toliko lepega, vznemirljivega, skoraj čutnega.

Uvod v ta letni čas je že september. V mraku in tihih nočeh so krošnje bukev polne nemira – polhi se glasno preganjajo in si nabirajo maščevje za dolge zimske dneve in še daljše noči. Listje se osiplje in lega na gozdna tla. Pod težko lovčevu obutvijo ubito šumi. Lovec tiho hodi po stečinah, ki so jih v desetletjih shodile divje živali.

Pogosto sem obstal in napenjal sluh, da bi vase ujel tisti glas. A letošnji september je bil pretopen, da bi ga izvabil iz mogočnih prsi. Po gozdnih dolinah in mraziščih so se začela prebujati me-

mladenič. 'Samo eden od teh je pravi,' si rečem. 'Če mi bo boginja Diana naklonjena, bo moj. Jutri poskusim spet.'

»Danes grem na jelena,« rečem ženi. »Kam si hodil pa do zdaj?« me narejeno jezno vpraša.

»Ne vem,« ji v šali odgovorim.

»Poslušat sem jih hodil.«

»Dober pogled,« mi reče, saj ve, da me nič ne bi zadržalo doma. Vnukinja in vnuk pa kričita za mano: »Dober pogled in ravne rore! In prinesi ga že enkrat, da greva potem midva s tabo!«

»No, prinesiti ga ravno ne bom mogel. Če ga uplenim, ga pripeljemo domov, da si ga bosta ogledala.«

Puško, dvogled in lovski nahrbtnik sem imel že v avtu. Odpeljal sem se ...

Po nekaj ovinkih zapustim domačo vas. Pri zadnji kmetiji pred gozdom as-

šoje. Napenjam vsa čutila, da bi morda kje le ulovil glas zaljubljenega jelena. Nič ne slišim. Naj poskusim z rogom? Ne, se ne morem odločiti. Vedel sem, da se mi mora najprej sam predstaviti. Kralj gozdov.

Sonce je tačas spolzelo daleč čez obronke Golakov in Poslušaja. Dolge sence skrivenčenih dreves so se zlele z okolico, ki je postajala vse bolj siva.

Nenadoma ga zaslišim nedaleč stran! Takoj ga prepoznam – po njegovem močnem in hripavem glasu. Vedel sem, da se je dvignil z ležišča v mladem gostem bukovju. 'Le kakšen je,' je grizlo v meni. Tako blizu sva si, pa vendar tako daleč. Med nama je gosto poraščena vrtača. Daleč stran, na bregu Osredka, se oglasi tekmeč. Tudi v Tisovcu se oglasita dva. 'Nič posebnega,' si rečem. 'Moj' se oglesi z moč-

V ruku ali "gubezen nam je vsem v pogubo ..."

ZLATKO KRIVEC

glena jutra in ruk se je začel. Previdno sem pregledoval stečine in kaluže.

Primerjal sem odtise parkljev jelenov in košut. Bolj kot se je bližal vrhunec ruka, nestrpnejši sem postajal. 'Kam naj se postavim, da ga bom dočakal?' sem spraševal sam sebe. 'Kam naslednji dan?'

Zjutraj sta me vnuk in vnukinja prosila: »Vzemi nas s sabo poslušat jelene!« Njuno prošnjo sem zavrnil, čeprav mi je bilo hudo razočarati otroke. Odvrnil sem jima: »Ko jelena uplenim, vaju vzamem s sabo!« Vnukinja me je pogledala izpod čela: »Glej, da ne poza-biš, nono!«

»Zmenjeno!« sem ji odgovoril. »Ne bom pozabil.«

Noči so postajale hladnejše in ruk se je stopnjeval. Previdnost pri jelenih je popustila. Živelci so samo za košute in junice.

V dolini pod sabo zaslišim, kako rukata dva jelena. 'Po glasu nič posebnega,' si rečem. Poslušam naprej. V hribu nad mano zadoni močan hripav glas tretjega. Odgovori mu pravi jelenji

falt preide v makadam. Luknja pri luknji. Avto se stresa in ropota, a nič zato. Ustavim pri zapuščeni gozdarski hiši, ki počasi, a vztrajno propada. Naprej grem peš. Po vlaki skozi mnoge vrtače pod Tremi smrekami, nad Široko dolino. Desno od mene sta Tisovec in Zajcov vrh, daleč proti vzhodu je Zadloška planota. Na smreko s tremi mogočnimi vrhovi je ostal le še spomin v imenu kraja – pri Treh smrekah. Na eno od barak partizanske bolnice Pavla, ki je bila tod blizu, pa še spomina kot da ni več ... Po osojnih skalah in stoletnih deblih se bohotijo debele zaplate zelenega mahu.

Vlaka preide v stečino proti kaluži. Z dvogledom ugotovim, da je bila tudi prejšnjo noč dobro obiskana. Okolica je daleč naokrog poškopljena z blatom. Tu ga bom počakal. Prejšnji večer je rukai le dobrih sto metrov od tod. Vetrast skorajda ni. Ne bo me dobil v nos.

Usedom se na nahrbtnik, se umirim in izostrim vse svoje čute. Vse je tako spokojno tiho, da se od daleč spodaj sliši šumenje Belce. Od časa do časa tišino prekine šum miške ali po listju kobacajočega se hrošča. Od daleč se sliši

nejšim glasom in vsem pove, kdo je tu gospodar. Tišina ...

Potem zaslišim, kako na stečini počiva vejica. Zaslišim tudi, kako veje mogočnega rogovja udarjajo po vejah mladih dreves. Jelen zaruka še močnejše in konča z značilnim lajajočim glasom. 'V napad gre,' prepoznam oglašanje. Dih mi zastane. Dlake po telesu mi štrlijo pokonci, oči in ušesa so napeta. Sekunde se vlečejo v nedogled.

Potem ga zagledam! Najprej mogočno rogovje dvanajsteraka, potem močno telo na robu vrtače. Negibno stoji in vleče v nos hladne sapa iz Tisovca v upanju, da zavoha tako želeni vonj košute ali junice. Spet zaruka. Gozd se stresa. Z rogovjem udarja po bližnjem deblu mlade buke. Za trenutek mi izgine izpred oči. Poskušam ga zvabiti z glasom košute, ki kliče tele. Spet se pokaže. Zdrznem se. 'Zdaj ali nikoli!' si tiho rečem. Roka previdno vzdiguje puško k licu, prst se pomika proti sprožilcu. Le s težavo se umirim. Križ strelnega daljnogleda se ustavi za jelenovim plečatom. S kazalcem pobožam sprožilec stare

mavzarice, zadržim dih in sprožim. Rukajoči kralj se strese in izgine tja, od koder je prišel. Slišim le še hropenje. Čutim, da sem dobro zadel. Pa vendar, nikoli ne veš ...

Po dobrih desetih minutah grem na nastrel. Tam najdem le drsko – sledove parkljev, ki jih je pustil za sabo jelen, ko je zadet zakopal v tla. Grem po sledu. Po nekaj metrih naletim na kaplje

od kaluže in je zaudarjal po ruku. V meni se je prepletala neizmerna sreča z grenkim občutkom – koliko košut bi še zaskočil! Le čemu sem preprečil naravni tek stvari?

Zdrznem se. Z mislijo sem zašel vstran. Daj, lovec, zresni se! Še veliko dela te čaka noč in v gozd že lega tema. V daljavi rukajo jeleni ... Od sreče zavriskam in se zahvalim boginji

ložim še smrekovo vejico in ga pustim samega.

Doma me že čaka družba lovskih prijateljev. Vsakemu posebej opisujem lovski dogodek. Še kozarec dobrega vina na lovski blagor in že hitimo nazaj v gozd.

Bila je že popolna tema. Kljub dobremu poznavanju terena smo porabili kar nekaj časa, da smo našli jelena. Zbrali

svetle krvi. Zadet v pljuča, pomislim. Krvavi sled vodi v bukov mladje. Napetost v meni narašča. Končno ga zagledam. Negiben leži ob mladi buki. Previdno se mu približam. Kakšna mogočna žival! Primem ga za rogovje in štejem parožke. Nisem se uštel! Na vsaki veji šest parožkov, zaključenih v krone. Ni me motilo, da je bil blaten

Diani in svetemu Hubertu za lep in uspešen lov.

Jelena z veliko muko obrnem in ga iztrebim. Potem z okrvavljenimi prsti tipkam po mobilnem telefonu. Kličem lovske tovariše in jih prosim za pomoč. Z veseljem se odzovejo. »Pri meni doma se dobimo,« jim rečem, »saj pridem še po prikolico!« Na jelena po-

smo se ob njem. V okrvavljen gobec sem mu vtaknil še zadnji grizljaj.

»No, sedaj bova pa lahko šla s tabo poslušat jelene!« mi rečeta vnukinja in vnuk.

In res smo naslednji dan šli. Jeleni so rukali povsod okrog nas. Bilo je na moč srhljivo in obenem veličastno.

Bomo res le hlapci?

Ta prispevek sem hotel napisati že lansko jesen. Na Okrajnem sodišču v Brežicah smo imeli namreč razpravo, v kateri smo tožili **Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije** za izvršitev menjalne pogodbe iz leta 1990. Tistega leta smo zaradi boljšega izkoristka zamenjanega zemljišča pri upravljanju divjadi zamenjali lastno zemljišče, kupljeno od zasebnika, z Agrario - Brežice. Našo nekdanjo parcelo je Agraria brez težav preknjižila na svoje ime, mi pa tega nismo mogli storiti, ker je bila parcela v kompleksu za komasacije zemljišč, katere odločba pa še ni bila pravnomočna. Narok se je končal z ugotovitvijo, da bi morali tožiti Republiko Slovenijo kot vpisano lastnico nepremičnine in ne Sklad, ki je zgolj upravljavalec. Pa še to bi bilo po mnenju predstavnice Sklada vse brez pomena, saj morajo na podlagi Zakona o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini vse nepremičnine v družbeni lasti v tem času tako ali tako preiti v last Republike Slovenije. Žal smo malo zaspali v času sprejemanja imenovanega zakona oziroma smo bili premalo

pozorni in neuki o njegovi vsebini. Tolmačili smo si namreč, da je vsebina 3. člena zakona ugodna za nas, saj je v njem zapisano: *»Nepremičnine postanejo lastnina pravnih oseb, ki imajo na nepremičnini pravico uporabe oziroma njihovih pravnih naslednikov«*. Pa to ni ravno tako?

Piko na *i*, kot radi rečemo, je postavilo »pisanje«, kot so se izrazili naši predniki ob prejemu uradnih dokumentov, podjetja GEAS z dne 26. 4. 2017, ki za Republiko Slovenijo ureja prenos vseh nepremičnin družbene lastnine kmetijske in gozdne rabe, ki po prej omenjenem zakonu še niso prepisane na RS. **Rok 30 dni, prenos nepogojen in še kaj.** Kaj zdaj? Že pred letom 1970 smo kupili prvo parcelo za lovski dom in za strelišče na glinaste golobe. Ker je lastnik nadaljeval s prodajo, smo v naslednjih letih postopoma dokupili še nekaj parcel za zaokrožitev območja in nemoteno uporabo glede na bližino sosednjih parcel. Tako smo dokupili njivo za pridelavo krme za malo divjad, pa grmičevje za ureditev remize za malo divjad in nato še del gozda za strelišče na premično tarčo. V zemljišča smo vlagali lastna sredstva, v začetku pridobljena predvsem od lovne

turizma, po njegovem upadu pa z organiziranjem lovskih strelskih tekem. Kako je bilo to težko, priča podatek, da smo majhna in finančno slabo stoječa lovka družina z okroglo **4.000 evrov** letnim izkupičkom od prodane divjadi in lovskega turizma (v letu 2016). In črni scenarij: zdaj bodo ta zemljišča brezpogojno in brez odškodnine prešla v roke naše mačehovske države. In to prav zemljišča, ki smo jih na podlagi Zakona o lastninjenju ... na podlagi njenega 3. člena dobili po uradni dolžnosti, knjižena na **Lovsko družino Globoko**, brez predpone »družbena lastnina«, za kar nam je isto Okrajno sodišče v Brežicah 17. 6. 2008 izdalo sklep, ki je že zdavnaj pravnomočen.

Ko je bil leta 2004 sprejet Zakon o divjadi in lovstvu in smo na njegovi podlagi leta 2009 podpisali koncesijske pogodbe za upravljanje lovišč, smo nase prevzeli tudi hlapčevstvo do te naše »mačeh«. Dobili smo pravico delati brezplačno nekaj, kar nam bo »mačeha« država predpisala vsako leto z letnim načrtom! Lahko orjemo njive in sejemo posevke za hrano divjadi, ki je last naše »mačeh«, plačujemo odškodnine kmetovalcem za škodo, ki jo je povzročila divjad v državni lasti ... Lahko

urejamo remize, pripravljamo krmišča, solnice in nato moramo pod zagroženimi ukrepi z globo iz lovišča odvzeti od nje predpisano število osebkov; seveda tudi slednje brez plačila. A ne samo brez plačila, še plačati ji moramo, da lahko to sploh počnemo!? Če pa bomo slučajno naredili kakšno napako pri upravljanju, nas bo še pošteno kresnila po prstih z ne majhno denarno globo! No, bi pa nam ta naša dobra država vzela še s težavo kupljena zemljišča, ki so nam pri naši dejavnosti v pomoč. Morda nam bi jih potem dala nazaj v najem oziroma zakup, če bi ji (bomo) lahko spet plačevali in pomagali zakrpati proračun. **Ali morda še bolj črn scenarij, da jih bomo smeli odkupiti nazaj. Da, odkupili, ne dobili brezplačno in brezpogojno.** To si lahko dovoli le ona.

Še moje razmišljanje za konec oziroma epilog, kar me je pravzaprav sploh navedlo, da sem to zapisal. Pa saj pravzaprav ni nič mojega oziroma nič od preostalih naših članov. Ker ni osebna lastnina, bi bilo tako rekoč vseeno, kdo je vknjižen kot lastnik, pomemben naj bi bil samo namen uporabe zemljišč. Toda vsi skupaj smo vsa dolga leta (tudi jaz dobrih 40 let) stremeli k izboljševanju

življenjskih razmer za divjad v našem okolju, ne glede na takrat aktualno zakonodajo. Ali ne bi bilo smiselno, da država, za katere last skrbimo **zanesenjaki po načelu poklicnih uslužbencev** ali, morda še bolje, če primerjamo, kako nekateri državni uslužbenci skrbijo za državno lastnino, da svoja zemljišča, ki so manjša, slabša in zato manj primerna za intenzivno kmetijsko pridelavo, lovcem odda v brezplačno uporabo? Tako bi se marsikatera parcela izognila nenadzorovanemu zaraščanju in obenem bi poskrbeli za ohranitev kulturne krajine. Prav gotovo bi z njo dobro gospodarili, da bi služila svojemu namenu, to je izboljšanju življenjskih razmer za divjad. **Naj vendar država enkrat tudi nekaj prispeva za ohranitev svoje lastnine in ne da samo jemlje in jemlje!**

Dušan Lepšina
LD Globoko

Tudi lovci si želimo pravno državo (2)

V glasilu Lovce, št. 7–8/2017, str. 356 in 357, sem z velikim zanimanjem prebral uvodni prispevek **Ivana Malešiča** ter ga ocenil kot zelo dobrodošlega, celo nujnega glede na moje dosedanje izkušnje v lovstvu; pa vendar z določenimi pomisleki. No, pa k vsebini 63. člena Zakona o divjadi in lovu (ZDlov-1) s čim manj ponavljanji že zapisanega. Za izhodišče bom navedel, da v prekrškovnem postopku (ne kazenskem!) pooblaščen oseba (inšpektor) lahko izreče opozorilo, opomin (z odločbo) in globo (z odločbo).

Povsem delim mnenje z avtorjem, da je sporno določilo, v katerem je opredeljeno prenehanje oziroma podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice v primeru kršitve zakonodaje, ker je preprosto krivično in nesorazmerno. To zato, ker poleg globe za pravno osebo (po navadi 4.200,00 evrov in 420,00 evrov takse) in odgovorno osebo – starešino (420,00 evrov in 42,00 evrov takse) prizadene odgovorno osebo tudi nepodaljšanje oz. prepoved podaljšanja lovske izkaznice za dobo treh let oziroma dokler lovski inšpektor iz evidence ne izbriše prekrškovne odločbe.

Predhodno zapisanega stališča nisem zapisal brez razloga, ampak iz izkušenj »moje« lovske družine (LD), v kateri je trojici strast po maščevanju starešini zameglila

razum ne glede na to, da so imeli veliko drugih možnosti in da sem velikokrat opozarjal, da je LD pravna oseba zasebnega prava ter da odgovornost in posledice za morebitne prekrške in nezakonitosti prizadenejo LD in odgovorno osebo – starešino. Po navadi so mi zabrusili, da to ne more biti, da si nekaj izmišljujem. Pa se je zgodilo! Ampak »zanimivo« je, da je v Pravilih LD jasno zapisana osebna odgovornost, in sicer, da je »za vodenje evidenc o odstrelu divjadi odgovoren gospodar«.

Avtor prispevka je v nadaljevanju med drugim zapisal: »...in anonimno ovajajo svoje lovske tovariše inšpekciji, ki veselo sledi njihovim zavržnim ravnanjem.« Ta del zapisa je po mojem mnenju nekorekten. V svoji dolgoletni inšpektorski vlogi sem se »srečal« z mnogimi prijavi in prav nič veselo se nisem odpravil »na teren«, ampak samo po nalogu nadrejenih, brez vsake diskrecijske pravice in možnosti!

Trdno zagovarjam stališče, da spoštovanje sklenjene Koncesijske pogodbe in aktov, ki jih je sprejel najvišji organ v LD (občni zbor), pomeni tudi upoštevanje odgovornosti, ki pa se meri po posledicah. In prav nobeno besedičenje več ni potrebno! Ustrezni nadzori, tako notranjih (NO) kot tudi zunanjih institucij (npr. računsko sodišče), lahko in morajo prispevati k pravilnosti in zakonitosti poslovanja LD. Koliko odločb inšpekcij bi bilo izdanih LD in odgovornim osebam, če bi npr. organi začeli nadzirati porabo denarja, pridobljenega iz lovišča?! Presojo prepuščam bralcem, vam, lovski tovariši. Mnogi lovci namreč še vedno na prvo mesto ne postavljajo lovišča (razen v vlogah za sprejem v članstvo), vse drugo prej. In sprašujem se, kje so krovna organizacija in njena vloga ter dejanja do LD, ki bi

prispevala k zmanjšanju obiskov inšpekcij?

In na koncu: vsa pohvala avtorju, podpredsedniku LZS, za razmišljanje in vsebino članka ter odločitev za vložitev zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti 63. člena Zakona o divjadi in lovstvu.

Danilo Muršec

Zgledno sodelovanje lovcev z obeh strani Pece

Že dolgo je znano, da tradicionalno prijateljevanje naših in avstrijskih koroških lovcev (in seveda tudi obmejnih občin) z obeh strani Pece zelo uspešno povezujejo tudi vsakoletne pregledne lovske razstave, ki jih vedno obogati spremljajoč lovsko-kulturni program. Tudi v začetku tega leta so se lovci **Lovskogojitvenega bazena (LGB) Pliberk** srečali v dvojezičnem kraju Globasnica v prijetni podeželski gostilni Hudl. LGB Pliberk, ki ga uspešno vodita mag. veterine **Franz Tšchernko**

in okrajni uradnik **Janez Kaiser**, je v sodelovanju z domačo dvojezično Lovsko družbo Globasnica, ki ji predseduje **Hubert Kordež**, vzorno pripravil tradicionalni lovski shod lovcev izpod Pece in pregled odstrela ter izgub divjadi 2015/16. Tamkajšnji lovci, kar nekaj jih ponosno nosi tudi slovenski lovski kroj, iz sedmih občinskih lovskih družb in iz štirinajstih zasebnih lovišč so lepo opremili razstavne panoje s trofejami iz lanskega odstrela. Ob panojih je bila na ogled tudi privlačna diorama s prepariranimi gozdnimi živalmi iz tamkajšnjih lovišč. Nedeljsko lovsko druženje so kulturno popestrili Lovski rogisti LGB Pliberk. Za zanimiv strokovni del lovskega shoda s skrbno pripravljenim predavanjem so poskrbeli predsednik LGB Tšchernko s svojimi sodelavci, **Franz Koschuttnig**, lovski mojster za okraj Velikovec in policijski inšpektor (tudi lovec), ter **Klaus Innerwinkler**, okrajni referent za zbiranje podatkov o izgubah divjadi na cestah in železnici.

Mag. Tšchernko je bil ob podatkih o dveh letnem odstrelu divjadi kar zadovoljen, saj je povedal:

Foto: M. Kralj

Rojaki so tudi naši dobri lovski prijatelji; funkcionarji LGB Pliberk (od leve): Janez Kaiser, mag. Franc Tšchernko in Hubert Kordež.

V dvojezičnem kraju Globasnica ob vnožju Pece je bil letošnji pregled odstrela in izgub divjadi v LGB Pliberk.

»Pri srnjadi smo od zahtevanega dveletnega načrta 1061 glav, odstrelili 961 glav. A smo na naših območjih, občinskih in lokalnih cestah kljub postavljenim odsevnikom izgubili še dodatnih 285 glav srnjadi. Bolj spodbudno se je izkazalo upravljanje z gamsi, saj smo od načrtovanih 54, odstrelili le enega manj. Manj uspešni pa smo bili pri odstrelu jelenjadi. Od dveletnega načrta 100 glav, smo jih odstrelili le 60. Tudi odstrel divjih prašičev ni potekal po dveletnem načrtu. Od načrtovanih 95, smo jih odstrelili le 45. Na podlagi dveletne posebne odločbe smo v letu 2015/2016 odstrelili na Peci tudi dva ruševca.« Tako

je povzeto opisal uresničitev odstrela in povedal, da je divjad na oni strani Pece telesno in tudi trofejno zelo močna in da njihova divjačina velja za zelo zdravo in kakovostno, primeri bolezni divjadi pa so redke.

Zgledno in tradicionalno sodelovanje lovcev z obeh strani Pece, ki so že desetletja trden čezmejni vezni člen tamkajšnjih in naših obmejnih koroških občin, sta v pozdravnem nagovoru omenila in pohvalila tudi cenjeni župan Občine Globasnica **Bernard Sadovnik** in **Gregor Vrabič**, podpredsednik LGB Črna na Koroškem.

M. Kralj

Skupščina ZLD Prekmurje in podelitev spričeval mladim lovcem

V petek, 26. maja 2017, sta se v enem dnevu na sedežu **Zveze lovskih družin Prekmurje** v Murski Soboti zgodila zaporedoma dva pomembnejša dogodka: prvi je bil letna skupščina ZLD Prekmurje, drugi pa slavnostna zaprisega in podelitev spričeval mladim lovcem. V okviru letne skupščine, ki jo je vodil dr. **Arpad Köveš**, so delegati članic (večinoma starešine LD te zveze) obravnavali bolj ali manj ustaljene točke dnevnega reda. Glavni točki sta bili pregled in sprejem vsebinskega in finančnega poročila za minulo leto ter seznanitev z načrtom dela območne zveze v letu 2017. Pri predstavitvi dela območne zveze v minulem letu je bilo ugotovljeno, da so bile praktično vse načrtovane aktivnosti v okviru sprejetega načrta v minulem letu. Glavne naloge so bile aktivnosti, s pomočjo katerih je zveza skušala

Delovno predsedstvo in delegati članic na skupščini ZLD Prekmurje

ustvarjati čim lažje delo članic z nudenjem ustrezne pomoči oziroma svetovanj, čim ugodnejše pogoje pri opravljanju svojega lovskega poslanstva, aktivnosti v kontekstu varstva naravnega okolja, lovske kulture, lovskega športnega udejstvovanja, dela z mladimi in še kaj. Med poročevalci sta spregovorila tudi oba predsednika kulturnih društev (KUD Prekmurski rogisti in KUD Pevsko društvo prekmurskih lovcev), ki sta se zahvalila območni zvezi za podporo in dobro dolgoletno sodelovanje.

Po končani skupščini je v nadaljevanju potekala slavnostna podelitev spričeval devetnajstim mladim lovcem, ki so uspešno opravili lovske izpite, med katerimi sta bili tudi predstavnici ženskega spola. Pripravljalni tečaj za lovski izpit, ki ga je organizirala Zveza lovskih družin Prekmurje za članice svoje območne zveze in za članice ZLD Prlekija, je potekal ob sobotah in nedeljah, in sicer od 4. februarja 2017 do 12. marca 2017. Vsi, ki so uspešno opravili izpite, so lahko opravljali zaključ-

Utrinek s podelitve spričeval; od leve proti desni stojijo: Gorazd Kuhar, predsednik ZLD Prlekija, Ludvik Rituper, predsednik ZLD Prekmurje, Štefan Nemec, vodja izobraževanja, mladi lovec Tadej Čeh in dr. Arpad Köveš, starešina LD Velika Polana.

ni izpit, ki je potekal 28. in 29. aprila 2017 pred tričlansko izpitno komisijo v sestavi: dr. **Arpad Köveš**, predsednik komisije, ter člana **Štefan Nemec** in **Branko Vajndorfer**. Vodja izobraževanja je bil Štefan Nemec, tudi predsednik Komisije za izobraževanje pri ZLD Prekmurje, preostali člani predavateljskega aktiva pa so bili: **Jožef Slaviček**, **Geza Bačič**, **Jože Sršen**, **Aleksander Beer**, **Tomislav Kovačič**, **Ernest Kerčmar**, **Ernest Fišinger** ter **Maks Vaupotič** in dr. **Danijel Ščap**, ki sta poleg Geze Bačiča vključena v predavateljski aktiv za preizkus znanja in ravnanja z orožjem. Za operativno izvedbo izobraževanja je skrbela tajnica ZLD **Cvetka Lopert**. Predavateljski aktiv je dobro ocenil letošnjo generacijo, saj so se vsi kandidati, brez izjeme, vsak po svojih močeh izjemno trudili, ne le da bi opravili potrebne tematske izpite, ampak da bi pridobili še potrebno

dodatno znanje, ki je za vsakega lovca izjemno pomembno. Pri tem so spoznali, da samo z znanjem in upoštevanjem načel Etičnega kodeksa slovenskih lovcev lahko postanejo dobri in spoštovani lovci ter tako pripomorejo k svojemu ugledu, pa tudi k ugledu lovske organizacije nasploh.

Slavnostna podelitev lovskih spričeval in lovskih izkaznic je potekala tako, kot se spodobi za takšno prireditev. Prekmurski rogisti so poskrbeli za slavnostni uvodni pozdrav, zatem je bil kratek uvodni nagovor predsednika Komisije pri ZLD Prekmurje za izobraževanje **Štefana Nemca**. Spregovorila sta še predsednik ZLD Prekmurje **Ludvik Rituper**

in predsednik ZLD Prlekije **Gorazd Kuhar**. Oba sta poudarila, da je uspešno opravljen lovski izpit šele prvi korak pri izobraževanju in usposabljanju lovcev, saj je naloga vsakega lovca, da se neprestano izobražuje, izpopolnjuje in opravlja lovsko poslanstvo v duhu Etičnega kodeksa slovenskih lovcev.

Po nadaljnjih dveh skladbah Prekmurskih rogistov je sledil ustaljen ritual podpisovanja Zaprisege novih lovcev, ki so se tako zavezali, da bodo spoštovali načela Etičnega kodeksa. Na koncu uradnega dela slavnostne podelitve spričeval se je v imenu mladih lovcev predavateljem in vsem, ki so sodelovali pri organizaciji letošnjega izobraževanja, zahvalila mlada lovka **Katja Sarjaš**.

Slavnostna podelitev je potekala v sproščenem vzdušju. Tudi po formalnem zaključku so vsi prisotni ostali dobre volje ob bogati

Mladi lovka in lovci ZLD Prlekija in ZLD Prekmurje z lovsкими spričevali

mizi s kulinarinimi dobrotami in se še naprej družili z mladimi lovci in izkušenimi starešinami vse do poznih ur.

Dr. Arpad Köveš

Lovski čuvaji generacije Maribor, 2017

Lovska zveza Maribor (LZM) je letos v sodelovanju z LZS izvajala tečaj za lovske čuvaje. Kot je znano, so ti tečaji vsako letu na območju ene od usposobljenih članic. Izbor poteka na podlagi razpisa in sklepa Komisije za izobraževanje pri UO LZS. Predavali so priznani predavatelji,

jim bili pri pisanju seminarских nalog tudi mentorji. Naloge so ocenili posamezni člani komisije za lovskočuvajske izpite z oceno »opravil« ali »ni opravil«. Tečajnike smo tudi seznanili, da bo katera od kakovostnih seminarских nalog objavljena v našem glasilu. Ker je temeljno merilo dolžine seminarских naloge 15 do 18 strani, bi bila objava v našem glasilu nekoliko preobsežna. Zato smo se odločili, da bomo eno izmed seminarских nalog avtorja **Zorana Polnarja**, ki je obravnavala vsebino dušilcev zvoka/poka, objavili na članskih spletnih straneh v rubriki lovskih čuvajev, kjer bo dostopna vsem. Za objavo smo se odločili iz dveh razlogov: ker obravnava zanimivo vsebi-

dan sta bila le dva neuspešna kandidata s po enim oziroma dvema popravniloma izpitoma. Naslednji dan pa je bilo neuspešnih kandidatov devet, od tega dva, ki sta imela štiri ali več popravilnih izpitov.

Na junijskem popravnem izpitnem roku so bili spet neuspešni trije kandidati, od tega dva z vsemi predmeti. Vsi neuspešni kandidati imajo možnost prijave na le še en popravni rok. Naj omenim, da je največ popravilnih izpitov iz predmeta ekologija, sledi področje zakona o ohranjanju narave, načrtovanje v lovstvu itn.

V primerjavi s prejšnjim letom je odstotek neuspešnih kandidatov pri prvem opravljanju lovskočuvajskega izpita nekoliko manjši.

razpravljaj o potrebnem znanju kandidatov za uspešno opravljen izpit. Edino merilo je znanje, tako kot tudi pri lovskih izpitih, in komisija ne upošteva potreb in želj posameznikov ali članic (LD). V zadnjih letih se komisija resno ukvarja z vprašanjem, ali naj v podzakonskem aktu dvignemo oziroma predpišemo najnižjo zahtevano stopnjo strokovne izobrazbe, ki je pogoj za udeležbo na lovskočuvajskem tečaju in opravljanje lovskočuvajskega izpita. Izkušnje kažejo, da bo treba zahtevano stopnjo strokovne izobrazbe dvigniti na najmanj V. stopnjo strokovne izobrazbe, tudi zaradi predvidenega razvoja lovskočuvajske službe glede razširitve pristojnosti in prehoda na lovskočuvajsko službo, ki bo lahko tudi prekrškovni organ. O tem bo še potekala razprava.

Podelitev lovskočuvajskih spričeval je bila 16. 6. 2017 na Muti, kjer so lovski čuvaji za svoj slavnostni prostor izbrali ribogojnico pri **Ernestu Perušu**, ki je bil tudi eden izmed uspešnih tečajnikov. Najprej je bila uradna podelitev, nato pa primeren piknik in slavlje. Podelitve so se udeležili predsednik LZM **Gselman Marjan**, strokovni tajnik LZM **Božidar Kunej** in starosta predavateljskega aktiva **Branko Vasa**. Tako kot predsednik Marjan Gselman in Branko Vasa sta pred podelitvijo novim lovskim čuvajem namenila nekaj besed in čestitk ob uspehu. Sam sem nekoliko širše predstavil potek tečaja in nakazal obveznosti, ki čakajo lovske čuvaje v prihod-

Skupinska fotografija lovskih čuvajev, generacija Maribor 2017

med kateri so bili tudi posamezni člani komisije za lovskočuvajske izpite, ki jo imenuje pristojni minister.

Na razpis se je prijavilo 54 kandidatov, in sicer z območja Prekmurske, Mariborske, Ptujsko-Ormoške in Savinjsko-Kozjanske območne lovske zveze. Predavanja so potekala na sedežu LZ Maribor v prijetnih in predpisano urejenih ter opremljenih prostorih. Vzoredno so imeli kandidati možnost opravljanja tudi izpit za mentorja lovskim pripravnikom, česar pa niso izkoristili vsi tečajniki.

V mojem uvodnem predavanju sem kandidate seznanil s potekom tečaja, njihovimi obveznostmi in zaključnim izpitom. Ena izmed obveznosti kandidatov je tudi opravljanje oziroma priprava seminarских nalog z različnih področij. Naslove naloge so si lahko izbrali sami ali v sodelovanju s posameznimi predavatelji, ki so

no in posreduje nekaj temeljnih podatkov o dušilcih zvoka, ki so pogost predmet razprave med lovci. Vsebina ni preveč obširna in naš namen ni spodbujati razprav; drugi razlog pa je, da predstavimo, kako naj bi bila sestavljena seminarська naloga, saj opažamo, da večini kandidatom včasih to povzroča težave. Zavedam se, da bi bila lahko naloga tudi drugače sestavljena, ampak ob ustreznih vsebini je naše temeljno merilo, da seminarська naloga zadostuje splošnim pravilom priprave seminarских naloge, kar je pogoj za opravljanje zaključnega izpita za lovskega čuvaja.

Izpitni so potekali 8. in 9. maja od 16. ure naprej. V prvem roku oziroma prvi dan prvega izpitnega roka se je prijavilo 28 kandidatov, opravljalo pa jih je 27. Naslednji dan se je k izpitu prijavilo 22 kandidatov, opravljalo pa jih je 21, torej skupaj 48 kandidatov. Prvi

Foto: S. F. Klope

Renato Brodar, starešina razreda, je po prejemu spričevala in knjižne nagrade spregovoril svojim kolegom.

Na drugem roku so nekateri kandidati pokazali zelo dobro znanje iz predmeta, ki so ga popravljali, nekateri pa so ostali pri enakem neznanju kot pri prvem opravljanju izpita. Na tem mestu ne bom

nje. Podelitvi so dali pečat tudi Rogisti LD Muta, ki se bližajo svoji 40-letnici kulturnega ustvarjanja. Starešini razreda, **Renatu Brodarju**, smo izročili knjižno nagrado za opravljeno delo pri

Preglednica 1: Uporaba nočne optike (Vir: FACE, april 2017)

Država	Dovoljeno za lov/streljanje	Izrecno prepovedano	Obvezno za vse oblike lova	Priporočeno
Avstrija	NE	DA	NE	NE
Belgija	NE	DA	NE	NE
Češka	DA	NE	NE	DA
Danska	NE	NE Mogoče je pridobiti posebno dovoljenje policije.	NE	NE
Finska	NE	NE	NE	NE
Francija	NE	DA	NE	NE
Nemčija	NE	DA	NE	NE
Madžarska	DA Samo v dvogledih, NE na strelnih daljnogledih!	NE	NE	NE
Irska	NE. Izjemoma, s posebnim dovoljenjem za lov na jelenjad zunaj lovne sezone v primeru velike škode.			
Litva	NE	NE	NE	NE
Malta	NE	DA	NE	NE
Nizozemska	NE	NE	DA	NE
Norveška	DA	NE	NE	NE
Slovaška	NE	DA	NE	NE
Španija	NE	DA	NE	NE
Švica	NE	NE	DA	DA
Velika Britanija	DA Vendar ne za lov na Škotskem.	DA	NE	DA

Preglednica 2: Uporaba termovizije (Vir: FACE, april 2017)

Država	Dovoljeno za lov/streljanje	Izrecno prepovedano	Obvezno za vse oblike lova	Priporočeno
Avstrija	NE	DA	NE	NE
Belgija	NE	DA	NE	NE
Češka	DA	NE	NE	DA
Danska	NE	NE	NE	NE
Finska	DA Krvosledništvo	NE	NE	NE
Francija	NE	DA	NE	NE
Nemčija	NE	DA (enako velja kot za NV)	NE	NE
Madžarska	NE	DA	NE	NE
Irska				
Litva	NE	NE	NE	NE
Malta	NE	DA	NE	NE
Nizozemska	NE	NE	DA	NE
Norveška	NE	NE	NE	NE
Slovaška	NE	DA	NE	NE
Španija				
Švica	NE	NE	DA	DA
Velika Britanija	DA	DA	NE	DA

tej generaciji; skrbel je za pretok informacij, zbiranje gradiva in vse drugo. Hvala mu v imenu komisije in tečajnikov.

Že omenjena seminarska naloga obravnava dušilce poka, razbijalce poka (supresorje) in podobno. Nehote začnemo razmišljati o

vprišanju, ki je v lovskih vrstah prisotno že nekaj časa: zakaj uporabe dušilcev ne dovoljuje Zakon o orožju in zakaj ga/jih sploh prepoveduje. Takoj nato sledi razprava o uporabi nočnih strelnih daljnogledov in strelnih daljnogledov s termovizijo. Zakonodaja je glede dušilcev zvo-

Preglednica 3: Uporaba urejevalca poka (supresorja) (Vir: FACE, april 2017)

Država	Dovoljeno za lov/streljanje	Izrecno prepovedano	Obvezno za vse oblike lova	Priporočeno
Avstrija	DA za zaščito delavcev v lov.	DA	NE	NE
Belgija	NE	DA	NE	NE
Češka	NE	DA	NE	NE
Danska	DA	NE	NE	DA
Finska	DA Za lov na vrane: potrebno dovoljenje.	DA	NE	NE
Francija	NE	DA	NE	NE
Nemčija	DA, dovoljen pa ne izdajajo, tožbe.	NE	NE	NE
Madžarska	NE	DA	NE	NE
Irska	DA		NE	NE
Litva	NE	NE	NE	DA
Malta	NE	DA	NE	NE
Nizozemska	NE	NE	DA	DA
Norveška	DA	NE	NE	DA
Slovaška	NE	DA	NE	NE
Španija	NE	DA	NE	DA/NE
Švica	DA	NE	DA	DA
Velika Britanija	DA	NE	NE	DA

Preglednica 4: Uporaba dušilca zvoka (Vir: FACE, april 2017)

Država	Dovoljeno za lov/streljanje	Izrecno prepovedano	Obvezno za vse oblike lova	Priporočeno
Avstrija	Zakonodajaga posebej ne opredeljuje.			
Belgija	NE	DA	NE	NE
Češka	NE	DA	NE	NE
Danska	DA	NE	NE	DA
Finska	DA	NE	NE	DA
Francija	NE	DA	NE	NE
Nemčija	NE	NE	NE	NE
Madžarska	NE	DA	NE	NE
Irska	DA Potrebno dovoljenje policije.		NE	DA
Litva	NE	NE	NE	DA
Malta	NE	DA	NE	DA
Nizozemska	NE	NE	DA	NE
Norveška	DA	NE	NE	DA
Slovaška	NE	DA	NE	NE
Španija	NE	DA	NE	NE
Švica	NE	DA	DA	DA
Velika Britanija	DA	NE	NE	DA

ka jasna, nekoliko manj jasna je pri NV in termoviziji v strelnih daljnogledih. Za opazovanje ni tolikšnih težav, burna razprava se vname ob uporabi teh pripomočkov v strelnih daljnogledih. Tu ne mislim posebej razglabljati, kaj je prav in kaj bi bilo ustrežnejše in kaj je tudi lovsko pravično; želel bi samo pojasniti, kako je to urejeno v tujini. Velikokrat namreč slišimo in se pogovarjamo, da je v tujini vse, kar je pri nas prepovedano, tam nekje pač dovoljeno. Očitno temu ni tako. Aprila letos smo na naše zaprosilo od Združenja

evropskih lovskih zvez (FACE) pridobili podatke o stanju na tem področju v državah EU oziroma v članicah FACE. Celoten pregled objavljam v prevedeni izvorni obliki in v celoti.

Prej pa še zahvala vsem, ki ste pripomogli k dobri izvedbi tečaja in izpitov za lovske čuvaje.

Torej elektronski pripomočki in urejevalci pokov le niso tako »razširjeni«, kot se govori in trdi.

Dr. Srečko Felix Kropce,
predsednik Komisije
za lovskočuvajske izpite

Novi lovci ZLD Gorenjske 2017

Tečaj za lovske pripravnike v organizaciji **Zveze lovskih družin Gorenjske (ZLDG)** je potekal od 13. 1. do 22. 4. 2017 v Naklem pri Kranju. Vseh dvajset slušateljev – lovskih pripravnikov, od tega eden iz ZLD Kočevje in štiri predstavnice nežnega spola, je bilo zelo uspešnih. Skupno izkazano znanje je vredno pohvale. Doslej so dosegli najvišjo povprečno oceno: 4,2. Pet slušateljev je bilo ocenjenih z odlično, štirinajst je bilo prav dobrih, eden pa je opravil izpit z dobrim uspehom. Tudi programi dela so bili dobri in dnevniki urejeni, kar kaže na dobro delo mentorjev v lovskih družinah. Prav predznanje je botrovalo dobremu uspehu tudi na izpitih. Dnevniki in pestrost programov so pokazatelj odnosa lovskih družin, mentorja in resnosti pripravnika. Predavatelji, med katerimi sem tudi sam, podajajo snov strokovno in stopnji primerno.

V času izobraževanja nas je obiskala inšpekcija LZS. Natančno so pregledali vso dokumentacijo o poteku izobraževanja in pohvalili naše delo. Tudi predhodni izpit iz ravnanja z orožjem so pripravniki opravili uspešno. Opazne pa so težave, ker je predvsem pri streljanju na glinaste golobe še vedno premalo vadbe. Tečajniki so se udeležili tudi strokovne ekskurzije, ki je bila 8. 4. in je vključevala ogled biološke učilnice, ki je v šolskih prostorih OŠ Most na Soči. V učilnici je zanimiva in zelo poučna zbirka trofej, lepo razvrščenih po starosti, ter množica raznih delov divjadi (kože, zobovja, lobanje) in drugega, povezanega z življenjem divjadi. V prizidku osnovne šole smo si pod vodstvom arheologa ogledali tlorise in makete hiš rimske naselbine. Tečajniki so si lahko mimogrede ogledali še notranjost cerkve sv. Lucije, kjer je poleg križevega pota več restavriranih stenskih poslikav našega priznanega slikarja **Marjana Kralja**. S spoznavanjem prazgodovine smo nadaljevali še v Tolminskem muzeju. Zanimiva je bila zbirka arheoloških predmetov, med katerimi je bilo tudi keltsko orožje, in ogled filma s to vsebino. Pripravniki so tako dobili vsaj malo znanja o prazgodovinskem lovcu. V Tolminu so nas pogostili z malico v mesnem podjetju Alpija, kjer smo si ogledali njihove obrate. V Šempasu pa nas je pričakal lovski strokovnjak **Edo**

Lovski pripravniki ZLDG 2017

Krašna, ki je v svojem nagovoru opozoril na pomen gojitve divjadi in vlogo, ki jo imajo lovci pri ohranjanju narave in skrbi za svoj ugled in ugled lovske organizacije.

Pripravniki so samostojno organizirali slovesno podelitev spričeval in podpis Zaprisege slovenskega lovca 28. 4. 2017 v Golf Clubu Ljubljana v Smledniku. Točno ob 17. uri so se oglasili zvoki rogistov **LD Selca** in tako naznanili začetek slovesnosti. Pripravniki v slavnostnih lovskih krogih so se v lepem sončnem vremenu postavili na eno stran, rogisti, mentorji in preostali prisotni na drugo. Pozdravil sem vse prisotne: pripravnike, mentorje, ljubitelje lovstva, še posebno pa predsednika ZLDG in člana UO LZS **Petra Belharja**, ki je zastopal LZS, predsednico Izobraževalne komisije in Izpitne komisije ZLDG **Sely de Brea Šubic** ter tajnika in vodjo tečaja ZLDG **Draga Goričana**. Kot že nekaj let doslej me je tudi letos doletela čast, da sem pripravnikom prebral Zaprisego slovenskega lovca. Zvoki rogistov so doneli daleč naokoli in njihovi melodiji je sledila melodija novih lovcev, ki so glasno zaprilegli.

Novim lovcem je najprej čestital Belhar. V svojem nagovoru je posebej poudaril in izpostavil vlogo lovca v zdajšnjem času. Na srce jim je položil, naj bodo pravi in pošteni lovci s čutom odgovornosti do divjadi in narave in naj bodo ponosni, da pripadajo dvajsetitisočlanski organizaciji slovenskih lovcev.

Sely de Brea Šubic je ob čestitkah in dobrem uspehu tečajnikov še posebej poudarila pomen kulture in izobraževanja v lovstvu. Opozorila je tudi, da so pripravniki zaključne izpite opravljali prav na dan Zemlje, ki mu je naslednji dan sledil še

dan knjige. To sta dneva, ki naj ju imajo lovci v svoji zavesti, je še dodala. V nadaljevanju je tajnik ZLDG prebral statistično poročilo o poteku in uspehih izobraževanja. Predsednik je novim lovcem izročil lovske izkaznice in knjižice Etični kodeks slovenskih lovcev. Odlični so dobili še knjižno darilo. Med izročanjem izkaznic sta na harmonikah z lepimi melodijami spremljala prireditev **Špela** in **Tomaž**, otroka lovskega pripravnika **Staša Nagliča**. V imenu pripravnikov je v zaključnem govoru predsednica skupine pripravnikov **Irena Kožuh** poudarila, da pripadajo generaciji, ki si poleg vsakodnevnih stresnih službenih obveznosti vzame čas za skrb za naravo, ohranjanje in varstvo narave. Posebej se je zahvalila LZS, vodji izobraževanja ZLDG, predavateljem za profesionalen odnos in mentorjem, ki so jih usmerjali, vodili in uspešno pripeljali do cilja. Ko so utihnili zvoki rogistov LD Selca, so vse povabili na prijetno druženje z željo, naj se naša zgodba, naše poslanstvo in prijateljstvo nikoli ne končajo.

Viljem Tomat

70 let Zveze lovskih družin Posavja

Na gradu Rajhenburg je 3. 6. 2017 potekala osrednja prireditev v počastitev 70-letnice uspešnega delovanja **ZLD Posavja**, ki so se je s povabljenimi gosti udeležili številni člani članic oziroma predstavniki 25 lovskih družin (LD), povezanih v skupno območno lovsko zvezo.

Na 70-letno prehojeno pot posavskega lovstva smo lahko ponosni, kajti to je pot organiziranega skupnega delovanja na lovsko-kulturnem, strelskem, kinološkem, izobraževalnem področju, ki je v današnjem času zelo pomembna. Predvsem pa je pomembno področje upravljanja s prostoživečimi živalskimi vrstami. Divjad ne pozna meja, zato je še kako pomembno skrbno in skupno načrtovanje ter uresničevanje postavljenih ciljev. Za uspešno opravljeno delo je treba izreči zahvalo vsem, ki so vodili Posavsko lovsko zvezo, ki jo zdaj vodi **Niko Marn ml.** Hvala vsem lovcem, ki so v vseh teh letih delovali ali še delujejo v organih naše območne zveze; tudi vsem, ki so žal že pokojni, so pa v svojem času prispevali svoj osebni prispevek k urejenosti zveze. Morda je bila sreča posavskega lovstva, da so imeli v organih vedno ljudi, ki so imeli dobre ideje, misli, iskali povezovalne poti, znali združevati, kar je za lovstvo in okolje še kako pomembno.

Prvi poizkus ustanovitve območne lovske organizacije je bil 3. 2. 1934. leta, ko se je v Hotelu Gregorič v Krškem na ustanovnem zboru za ustanovitev podružnice SLD za Brežiško-Krški srez zbralo več kot 70 lovcev. Delo podružnice je zaradi druge

Nagovor predsednika Zveze lovskih družin Posavja Nika Marna ml.

Razstava ob 70-letnici Zveze lovskih dručin Posavja

svetovne vojne v naslednjih letih zamrlo.

Ko je leta 1946 začel veljati Zakon o lovstvu in so začeli ustanavljati lovske družine (LD), je bilo kot povezovalni člen med tamkajšnjimi lovskimi družinami in oblastnimi organi *Lovsko društvo Krško*. Na Občnem zboru v Krškem 9. 12. 1947 je bil ustanovljen *Okrajni lovski svet Krško*. Glede na reorganizacije v Ljudski republiki Sloveniji se je prilagajala tudi različna organiziranost lovske zveze: leta 1950 v *Lovsko podzvezo okraja Krško*, leta 1951 v *Okrajno lovsko zvezo Krško*, leta 1955 v *Okrajno lovsko zvezo Trbovlje*, leta 1959 v *LZ Videm - Krško*, ki se je leta 1963 preimenovala v *LZ Krško* in leta 1969 v *Lovsko zvezo Posavja - Krško*. Leta 1976 se je preimenovala v *Zvezo lovskih dručin (ZLD) Posavja*, leta 1993 v *Lovsko zvezo (LZ) Posavja*, leta 2001 pa je zveza dobila zdajšnje ime *Zveza lovskih dručin Posavja*.

V okviru omenjenih sprememb se je spreminjalo tudi število včlanjenih LD, kajti nastajala so združevanja, razdružitve, izstopi in vstopi LD.

Zdaj ZLD Posavja združuje 25 LD – članic s skupno površino 82.844 ha, lovne površine je 76.510 ha. Lovišča so med gorskima masivoma Bohor in Gornjanci in zajemajo gričevnat svet ob rekah Savi, Krki, Mirni, Sotli do hrvaške meje.

Dandanes območna zveza šteje 1.156 lovčev in lovcev njenih članic.

Upravni odbor Posavske lovske zveze je že na svoji redni seji 13. 12. 2016 sprejel pobudo za praznovanje 70-letnice, ki pa je bila dokončno sprejeta na Občnem zboru zveze. Začeli so s pripravami in prvimi zadolžitvami predvsem članov UO in NO, imenovali so tudi pripravljalni odbor.

Foto: S. Zakšek

Prejemniki plaket ZLD Posavja, 3. 6. 2017, s predsednikom Nikom Marnom ml. (levo)

Za uvod v praznovanje je **Marko Železnik** iz Brestanice s čudovitim glasom zapel Slovensko himno, nato so Dobovski rogisti zaigrali pesmi *Pozdrav Jožeta Grleca* ter *Na deželi* – njihova priredba.

Nato je sledil pozdravni govor predsednika ZLD Posavja Nika Marna ml., ki je na začetku pozdravil vse prisotne. V govoru je poudaril pomen združevanja že v času, ko so posamezniki, ki so imeli poseben odnos do narave in prostoživeče živalske vrste, združevali ideje, imeli svojo vizijo in voljo za delo. V svojem govoru je poudaril tudi pomen etičnosti in podpis Zaprisege slovenskih lovcev.

Dandanes so predstavniki območnih lovskih zvez premalo vključeni v proces upravljanja divjadi, je pa njihov pomen toliko večji pri ozaveščanju mlajše generacije, izobraževanju ter delovanju v lokalnih skupnostih.

Kulturni program prireditve so pod skrbnim vodenjem lovske tovarišice **Maje Brunskole** popestriili LPZ Globoko pod taktirko vodje **Franca Keneta**, **Marko**

Železnik ob spremljavi citrarke **Anje Drstvenšek** ter nastop **Tria Drstvenšek (Anja, Klara, Leon)**.

Čestitke za 70-letno praznovanje ZLD Posavja je ob izročitvi priznanja izrekel tudi predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, ki je poudaril pomen zdajšnjega lovstva ter našega prilagajanja glede na spremembe v naravi in družbi.

V imenu petih osrednjih občin (Krško, Sevnica, Brežice, Kostanjevica na Krki, Škocjan) je župan Občine Krško mag. **Miran Stanko** izrekel čestitke za častljivo obletnico. Poudaril je pomen našega delovanja v korist

in **Jože Žabkar** (LD Krško), **Ivan Šepec** (LD Kapele) ter **Vinko Volčanjek** (LD Veliki Podlog).

Tudi predstavnik Lovskega saveza Zagrebačke županije je izrekel čestitke za dolgoletno dobro sodelovanje med obema območnima zvezama in jubilantno izročil priložnostno darilo.

V počastitev posavskega lovskega praznovanja je LD Zabukovje 28. 5. 2017 organizirala strelsko tekmovanje. V kombinacijski tekmi je sodelovalo devet ekip in 43 strelcev. Pokale so podelili ob praznovanju na gradu Rajhenburg. Zmagovalni pokal med posamezniki je prejel **Jernej Suša**, drugi je bil **Alojz Šinkovec** in tretji **Jure Slak**. Ekipno je zmagala **LD Artiče**, druga je bila **LD Globoko**, tretja pa **LD Videm**.

Niko Marn ml. se je na koncu prireditve zahvalil vsem za trud pri organizaciji proslave in za prisotnost na praznovanju. Še posebno zahvalo je izrekel **Franču Zorku** za organizacijo lovske razstave, **Franču Kenetu** za pripravo kulturnega programa in prispevka o posavski lovski kulturi, **Slavku Zakšku** kot predsedniku pripravljalnega odbora za ureditev zbornika, ki je izšel ob 70-letnici območne zveze, ter za pripravo programa.

Zahvalo je izrekel tudi **Gregorju Bogoviču**, **Mitji Kosu**, **Dušanu Lepšini**, **Darku Božiču**, **Branku Tucoviču** za posamezne prispevke v zborniku. Zahvala vsem LD, članicam posavske zveze za sodelovanje na razstavi, še posebno pa lovskim družinam: LD Videm ob Savi, LD Studenec - Veliki Trn, LD Brestanica, LD Veliki Kamen, LD Boštanj in LD Zabukovje ter vsem sponzorjem.

Na gradu Rajhenburg je bila v sklopu praznovanja pripravljena lovska razstava vseh LD, ki je vzbudila veliko zanimanja. Na panojih je bila predstavitev vseh 25 LD z nekaj edinstvenimi trofejami ter panoja Zveze lovskih dručin Posavja ter Lovsko-kinološkega društva Posavja.

Svoje so k veličastnosti prireditve prispevali tudi praporščaki vseh LD, ZLD, LKD in celo praporščaka LD iz Hrvaške.

Za konec kulturnega programa so na oder stopili Dobovski rogisti in člani LPZ Globoko ter zapeli pesem *Franca Gornika Mi smo lovci*.

Kulturnemu programu so sledili pogostitev z divjačinskimi golažem ter drugimi dobrotami, skupen ogled razstave, klepet ter prijetno druženje.

Slavko Zakšek

Podpis zaprisege novih lovcev

Tudi letos smo na podlagi razpisa LZS uspešno organizirali tečaj za lovski izpit. Z uvodnim predavanjem smo začeli 2. 3. 2017, zaključni izpit pa so kandidati opravljali od 22. do 26. 5. 2017 na sedežu **Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin Celje** (SKZLD Celje). Povprečna ocena, ki so jo kandidati dosegli na zaključnem izpitu, je bila 3,54, povprečna ocena celotnega tečaja pa 3,83 in je bila višja kot lani. Zaključni izpit so uspešno opravili vsi, razen enega kandidata.

Slovesna prireditev s podelitvijo spričeval je bila 9. 6. 2017 v lovskem domu **LD Žalec na Rinki**. Prireditve so se poleg novih lovcev in članov predavateljskega aktiva udeležili še njihovi mentorji in drugi lovci. Predsednik Upravnega odbora SKZLD Celje **Vinko Blažičič** je v svojem govoru čestital vsem, ki so uspešno prehodili lovsko izobraževalno pot, ki so jo začeli s svojim mentorjem v lovski družini in končali z zaključnim izpitom. Ob tem je poudaril, da smo slovenski lovci pomemben člen pri ohranjanju narave in smo pri svojem delu lahko ponosni na rezultate, ki jih je lovška organizacija dosegla v času svojega obstoja. Na koncu je novim lovcem svetoval, naj bodo pri svojem udejstvovanju predvsem varuhi narave in divjadi.

družin pa so razdelili še lovske izkaznice. Celotno prireditev so tako kot prejšnja leta popestrili Savinjski rogisti. Tudi letos smo najboljšim udeležencem podelili knjižne nagrade, ki so jih prejeli: **Tim Laznik** iz LD Slovenske Konjice za doseženo povprečno oceno 4,86, **Denis Hren** iz LD Prebold in **Tjan Smrečnik** iz LD Dobrna, ki sta dosegla povprečno oceno 4,64. Na koncu bi se zahvalil članom LD Žalec, ki so organizacijo podelitve spričeval odlično pripravili in poskrbeli, da noben od udeležencev ni šel od njih lačen ali žejen. Vsem novim lovcem v svojem imenu in v imenu vseh predavateljev čestitam za doseženi uspeh in jim želim veliko uspehov pri njihovem nadaljnjem lovskem udejstvovanju.

Zdravko Mastnak

Nova generacija mladih lovcev v ZLD Kočevje

Letošnja generacija lovskih pripravnikov naše območne lovske zveze je svoje izobraževanje pod vodstvom mentorjev začela že lani v svojih matičnih lovskih družinah s spoznavanjem matične lovske organizacije, njenih članov, lovišča, divjadi in seveda z opravljanjem vseh predpisanih praktičnih del v lovišču. Vsi, ki so uspešno opravili prvi del praktičnega izobraževanja, so v januarju v svojih LD opravili izpit iz prak-

nica in dvanajst pripravnikov, ki so 27. 5. 2017 uspešno opravili zaključni izpit pred državno izpitno komisijo v sestavi: dr. **Ivan Kos**, mag. **Nataša Oven** in **Miran Bartol**, univ. dip. inž. gozd.

Vodja izobraževanja je bil dr. Ivan Kos, predsednik Komisije za izobraževanje pri ZLD Kočevje, pomagal pa mu je predavateljski tim ZLD v sestavi: **Miran Bartol**, **Ivan Okrajšek**, mag. **Mirko Perušek**, mag. **Aljoša Beljan**, **Miloslav Vuković**, **Jože Rus**, mag. **Nataša Oven**, **Aleš Žnidaršič**, **Jože Škufca**, **Branko Zlobko** in Komisija za lovsko strelstvo in šport pri ZLD Kočevje. Za operativno izvedbo izobraževanja je skrbela **Anica Kovačič**, strokovna tajnica ZLD.

Slavnostna podelitev lovskih spričeval in lovskih izkaznic je bila 2. 6. 2017 v lovskem domu LD Mala gora v Želnah pri Kočevju. Začetek slovesnosti so naznanili lovski rogovi Žužemberških rogistov in pesem Kvarteta Gallus iz Ribnice, ki so sodelovali tudi v kasnejšem delu slovesnosti. Celotno prireditev je povezovala **Laura Pretnar**, ki je s svojim zanimivim

pa vodja izobraževanja dr. Ivan Kos. Lovska spričevala in posebno priznanje je **Igorju Tehovniku** za najboljši doseženi uspeh, **Mihi Frfkulju** za najboljši strelski rezultat ter **Franju Kastelicu** za pomoč pri izvedbi izobraževanja (bil je razredni starešina) izročil predsednik ZLD Branko Zlobko.

Prireditve je bila dobro obiskana, saj so se je udeležili predstavniki številnih vodstev lovskih družin, mentorji, predavatelji ter svojci novih lovcev. Po končani slovesnosti je bilo prijetno druženje ob kulinaricnih dobrotah in žlahtni kapljici.

Branko Zlobko,
predsednik ZLD Kočevje

Odlični rezultati naših strelcev na desetem Evropskem prvenstvu v lovski kombinaciji - 2017

Deseto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji – 2017 je v času od 30. junija do 2. ju-

Mladi lovci generacije 2017 in člani predavateljskega aktiva

Blažičiču je pri podelitvi spričeval pomagal predsednik izpitne komisije izr. prof. dr. **Boštjan Pokorny**. Ob tej priložnosti je vsak novi lovec podpisal *Zaprisego slovenskega lovca* in prejel knjižico z zapisanim etičnim kodeksom, predstavniki lovskih

tičnega dela in se nato prijavili k teoretičnemu delu izobraževanja za lovski izpit. **Zveza lovskih družin Kočevje** je izobraževanje organizirala v lovskem domu LD Mala gora v Želnah pri Kočevju in je potekalo od 25. 2. do 13. 5. 2017. Udeležila se ga je priprav-

Nova generacija lovcev ZLD Kočevje (2017)

povezovanjem še posebej popestrila slavnostno prireditev. Nato so sledili pozdravni nagovori dr. Ivana Kosa, predsednika Komisije ZLD Kočevje za izobraževanje, in Branka Zlobka, predsednika ZLD. Oba sta poudarila pomen in potrebo po izobraževanju v lovskih vrstah ter vključevanje mladih lovcev v aktivno oblikovanje lovske politike na vseh ravneh. Novim lovcem so izrekli čestitke k uspešnemu opravljenemu lovskemu izpitu ter jim zaželeli obilo lovskih užitkov ter lovskega blaga na lovskih poteh.

Zaprisego slovenskega lovca je vodila **Jasna Bartol**, podpis

lija 2017 potekalo v lovski kombinaciji v kraju Sarlospuszti na Madžarskem, na katerem je sodelovalo enajst ekip iz šestnajstih držav oziroma skupaj 193 strelcev. Ekipo Lovske zveze Slovenije je zastopalo trinajst strelcev. Letos je bila ekipa LZS izbrana na podlagi štirih izbirnih tekmovanj, ki so potekala na strelišču Gaj - Pragersko. Naši strelci so na tem prvenstvu dosegli odlične rezultate, še posebno ekipa LZS v sestavi **Matjaž Hlebš**, **Mitja Kersnik**, **Boštjan Sadek**, **Miha Finkšt**, **Janez Škrl** in **Anže Pintar**, ki je zasedla tretje mesto v streljanju na golobe (1888 točk), šesto v streljanju z risani-

Ekipo LZS na desetem EP

Tri najbolje uvrščene ekipe v streljanju na glinaste golobe (od leve): Italija, Slovaška in Slovenija

co na 100 m in na tarčo bežeči merjasec (1913 točk) ter četrti v kombinaciji (3801 točk). V kategoriji *veterani* je šesto mesto dosegel **Mitja Kersnik** in osmo **Bojan Urbančič**. Skupna razvrstitev nam je prinesla dva vrhunska rezultata: sedmo mesto **Boštjana Sadeka** in osmo **Matjaža Hlebsa**. Preostali strelci so se uvrstili v prvo polovico od 193 tekmujočih strelcev.

Kot selektor ekipe LZS iskreno čestitam vsem članom ekipe Lovske zveze Slovenije za dosežene rezultate, tovariško enotnost in prijateljstvo, zahvala velja tudi Lovski zvezi Slovenije ter vsem sponzorjem, ki so bili: Hamex, d.o.o., Arex, d.o.o., Gorenjska gradbena družba, d.d., LabCommerc, d.o.o., RWS, 5.11 in PELTOR; prispevali so sredstva in opremo za udeležbo ekipe LZS na prvenstvu. Upam, da smo si z letošnjim uspešnim nastopom in častnim zastopanjem naše države ter slovenske krovne lovske organizacije zaslužili sodelovanje in pomoč za udeležbo tudi v letu 2018, ko bo enajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji na strelišču Piancardato v Italiji.

Matija Janc,
selektor strelske ekipe LZS

Povratno srečanje s strelci Lovske zveze Srbije

Strelska reprezentanca Lovske zveze Slovenije se je od 16. 7. 2017 do 17. 7. 2017 udeležila povratnega srečanja in strelskega tekmovanja s strelci Lovske zveze Srbije. Najprej je srečanje lani organizirala LZS na strelišču Gaj - Pragersko, o čemer smo naše bralce kmalu po tekmovanju seznanili že v glasilu Lovec, za letošnje povratno tekmovanje

Slovenska in srbska ekipa

in srečanje v Srbiji pa so se v ekipo LZS uvrstili naslednji naši lovci - strelci: **Dušan Urankar**, **Mitja Kersnik**, **Boštjan Sadek**, **Marjan Sadek**, **Matjaž Hlebs** in **Miha Finkšt**.

Ekipo je vodil selektor Matija Janc, tudi predsednik Komisije LZS za lovsko strelstvo in član UO LZS, ki ga je spremljal član UO LZS dr. **Srečko Felix Krobe**. Potovanje naših strelcev v Srbijo s kombijem je trajalo od 15. 7. 2017 do 17. 7. 2017.

Prvi dan so naše strelce v kraju Svilajnac sprejeli predstavniki Srbske lovske zveze in pooblaščen gostitelj srečanja: **Rodoljub Hadži-Cenić**, samostojni svetnik LZ Srbije, **Blagoje Mirkov**, predsednik za strelstvo LZ Srbije, in **Dragan Marinković**, sekretar Vojvodinske lige, lastnik Strelskega kluba Strelac in strelišča Bačica.

Na strelišču Bačica smo bili tudi nastanjeni vse dni našega obiska in tekmovanja. To je nastanitveni in gostinski objekt s streliščem za streljanje s šibrenico

na glinaste golobe ter za tekmovanja z risanico in na tarčo bežečega merjasa.

Prvi dan smo z navedenimi predstavniki govorili o delovanju obeh lovske zveze glede lovskega strelstva. V pogovoru ja nastala pobuda o tesnejšem sodelovanju na tem področju tudi z drugimi lovske zvezami v republikah naše nekdanje skupne države. Skratka, namen je okrepiti sodelovanje na področju strelstva in tudi drugim lovske zvezam omogočiti tekmovanja po pravilih FITAS-a.

Med aktualnimi zadevami je bila beseda tudi o programih za mlade lovce in o delu z mladimi. Ob tej priložnosti smo predstavnikom srbske lovske zveze izročili nekaj gradiva, ki ga je za take potrebe pripravila naša komisija UO LZS Mladi in lovstvo.

V razpravi je bilo ugotovljeno in sklenjeno, da je sodelovanje nujno in potrebno ter da je na tem področju še veliko priložnosti za nadaljnji razvoj.

V družabnem in sproščnem delu srečanja smo dan sklenili

Od leve: Blagoje Mirkov, predsednik za strelstvo Lovske zveze Srbije in sekretar Vojvodinske lige, ter Matija Janc, predsednik Komisije za lovsko strelstvo pri UO LZS in selektor

ob narodni glasbi *Vojvodanskih bisera*.

Naslednji dan je bilo ob našem srečanju na strelišču več tekmovanj. Tako je potekalo tekmovanje petega kola za pokal Lovske zveze Srbije in finale tega pokala.

Naša reprezentanca je ekipi gostujočih strelcev in predstavnikom LZ Srbije izročila priložnostna darila, prav tako so naši tekmovalci prejeli njihova darila.

Ekipno je na tekmovanju prvo mesto osvojila ekipa **Lovske zveze Slovenije**, drugo pa ekipa Lovske zveze Srbije.

Matija Janc,
selektor strelske ekipe LZS

Tekmovanje Postojnsko-Bistriške ZLD v streljanju z risanico

V nedeljo, 25. 6. 2017, je na podlagi programa izobraževanja Postojnsko-Bistriške ZLD potekalo območno tekmovanje v streljanju s puško risanico pri lovskem domu LD Bukovca na Pavlici. Letos se je tekmovanja udeležilo devet strelskih ekip LD, in sicer iz LD Bukovca,

na akcijo, katere glavni misli sta bili *Gozd ni kanta za smeti* in *Brez čiste vode ni življenja*. Čistilna akcija je ena izmed najstarejših in najboljšežnejših v regiji. Vodja čistilne akcije je bil predsednik Komisije za ekologijo pri LD Rižana **Silvan Jerman**. Čistilno akcijo podpirata Mestna občina Koper, v okviru projekta Koper – zdravo mesto, in Marjetica Koper, ki je udeležencem zagotovila vreče za smeti in poskrbela za prevzem vseh zbranih odpadkov.

Udeležba je obvezna za vse lovce LD Rižana, vsako leto pa sodelujejo tudi prebivalci krajevnih

loke, Loke, Bezovice, Podpeči, Zazida, Zanigrada, Dola, Hras-tovelj, doline ob farmi Trček, Gabrovice, Ospa, Zgornjega Črnega Kala, Kastelca, Socerba, Kortine, Rižane do Cepkov. Posebno pozornost smo namenili čiščenju na območju izvira reke Rižana. V akciji smo zbrali več odpadkov kot lani, skupaj 46 m³ raznega odpadnega materiala v skupni teži 9.660 kg. Za opravljeno delo smo potrebovali 808 ur. Med drugim smo našli avtomobilske gume, gospodinjske aparate, železne sode, pločevinke, prevladovala pa so plastenke. Kot po navadi je bila najbolj obremenjena regionalna cesta iz Mostičja do Kubeda oziroma Gračišča.

Kot predsednik LD Rižana sem ob zaključku čistilne akcije, ki ji je sledilo tradicionalno druženje ob pijači in domačih klobasah, povedal, da se udeleženci čistilne akcije zavedajo, da so pravi varuhi narave: »Ponosen sem na to, kar smo dosegli. Danes je udeležba izjemna, tako je že nekaj let. Akciji se pridružujejo posamezniki in številna društva s tega območja. Začetki pa niso bili lahki, pri prvih čistilnih akcijah se nas je zbrala peščica. Dolgoletni napor pri osveščanju

pločevink, embalaže, plastičnega pribora, kozarcev in krožnikov. Po končani akciji lahko rečem, da se lovci kot varuhi narave vse bolj zavedamo, kako pomembno je urejeno okolje za kakovost življenja. Čisto, zdravo in urejeno okolje, čiste vode in zrak so bogastvo, ki nam ga je poklonila narava, sami pa za urejenost in čuvanje okolja ne skrbimo dovolj, zato se bomo prihodnje leto spet sešli. Hvala vsem udeležencem.

Fabio Steffe,
predsednik LD Rižana

Foto: A. Klemenč

Spominska fotografija udeležencev strelskega tekmovanja z risanico Postojnsko-Bistriške ZLD, ki je bilo junija letos v LD Bukovca.

LD Gradišče - Košana, LD Hrenovice, LD Pivka, LD Prem, LD Prestranek in LD Zemon.

Ekipno je prvo mesto v streljanju osvojila **LD Bukovca III.**, drugo je pripadlo **LD Hrenovice**, tretje **LD Bukovca I.** in četrto mesto **LD Pivka**.

Med posamezniki je prvo mesto osvojil **Klemen Volk** iz LD Bukovca, drugi je bil **Jernej Bittner** iz LD Hrenovice, tretji **Robert Smrdel** iz LD Pivka in četrtri **Albert Lagoj** iz LD Gradišče - Košana.

Ekipne in posamezniki so za osvojena mesta prejeli pokale, priznanja in medalje ter praktične nagrade.

Postojnsko-Bistriška ZLD se zahvaljuje lovskim družinam in članom za njihovo udeležbo. Strelsko prireditelje so omogočili: Lovsko puškarstvo Jernej Bitner, s.p., Trgovina Avantura, Brne - trgovina za lov, ribolov in prosti čas, d.o.o., Pivka - perutninarstvo, d.d., in LD Bukovca.

Aleš Klemenc

Gozd ni kanta za smeti

Lepega prvoaprilskega jutra je **Lovska družina Rižana** organizirala 18. tradicionalno čistil-

Foto: F. Steffe

Osemnajste tradicionalne čistilne akcije LD Rižana sta se udeležila 202 prostovoljca. V 808 urah so zbrali 9.660 kg odpadkov.

skupnosti Črni Kal in Zazid ter 23 zasolkov, ki jih obsega LD. Letos sta se akcije udeležila kar 202 prostovoljca, kar je odraz okoljevarstvene ozaveščenosti prebivalcev območij pod Kraškim robom. Sodelovali so Turistično društvo Porton Zazid, Turistično društvo Ravne iz Predloke, Turistično društvo Črni Kal, Konjensko društvo Stena iz Podpeči, člani Gasilskega društva Dol, člani vaških skupnosti Gugo Loka in Kastelec, Planinska zveza Slovenije, policisti in vaščani.

Čiščenje je potekalo na območju od Mostičja, Žganov, Pred-

in informiranje ljudi so obrodili sadove.

Količina zbranih odpadkov je primerljiva z zadnjimi leti. Večjih kosovnih odpadkov in črnih odlagališč je čedalje manj. Težava so še vedno odpadki, ki nastajajo pri preživljanju prostega časa v naravi. Številni namreč odpadkov ne odnesejo s seboj, temveč jih odvržejo v naravo in onesnažujejo okolje, predvsem s plastiko. Udeleženci čistilne akcije opozarjajo, da so številne pohodne poti, kolesarske steze v naravi, travniki in določene točke ob cestiščih, kjer se lahko ustavljajo avtomobili, polni

ta ne onesnažuje.

Krajane smo povabili prek radia in plakatov, ki smo jih nalepili po okoliških vaseh, odziv pa je bil presenetljivo velik. Akcija se je začela že zjutraj na šestih zbirnih mestih hkrati: Drulovka, Žabnica, Reteče, Mavčiče, Trata in Jeprca. Udeležba je bila za vse člane LD obvezna. Takrat je bilo na divjih odlagališčih ogromno odpadkov; našli smo vse od avtomobilskih delov, gum, ostankov gradbenega materiala, sodov, kant, plastike, gospodinjskih aparatov do vzmetnic in okenskih okvirjev. Zlasti je bilo onesnaženo območje ob regionalni cesti Ljubljana-Kranj, kjer so ob uvozi turistov desetletja onesnaževali gozd. Številne jame in jarki ob gozdnih poteh so bile polne odpadkov. Smeti so s traktorskimi prikolicami odvažali lovci in okoliški kmetje, ki so se sami ponudili za voznike. Za smeti je poskrbela Komunala Kranj. Po končani čistilni akciji, o kateri so poročali tudi lokalni mediji, sta sledili malica in zabava s harmoniko pri lovski koči na Meji. Otroci so bili veseli druženja, najbolj pa, da so se povzpeli na voz s konjsko vprego.

Akcija je izredno uspela, ponovili smo jo vsako leto in posnemale so nas okoliške lovske družine ter preostala društva. Veseli smo,

da te akcije podpirata tudi občini Škofja Loka in Kranj, kjer deluje naša LD. Tradicijo čistilnih akcij še vedno nadaljujemo in tako ozaveščamo uporabnike prostora, da bi ohranjali čisto okolje. Letošnjega prvoaprilskega čiščenja se je ponovno udeležilo veliko sovaščanov. Zadovoljni smo, ko vidimo, da je dandanes okoljevarstvena ozaveščenost ljudi veliko večja, kot je bila pred dvajsetimi leti, poberemo pa bistveno manj odpadkov, kot smo jih včasih.

Franc Šetina,
LD Sorško polje

Složni za čistejše okolje

V okviru vseslovenske prostovoljske akcije *Dan za spremembe – dan za sodelovanje* smo se prebivalci Slovenije množično udeležili letošnjih spomladanskih čistilnih akcij, ki so bile uspešne tudi na Koroškem. V Občini Ravne na Koroškem, kjer že 71 let delujeta LD Strojna in LD Prežihovo, številne organizacije, društva in ljubiteljska kultura, je že pred 22. aprilom, svetovnim dnevom Zemlje, potekala dobro organizirana čistilna akcija. **Darja Čepin**, višja referentka za

varstveno ozaveščeni, saj je naše okolje bolj prijazno in zdravo.« je poudarila Čepinova.

Strojanski in kotljski lovci smo čistili svoja lovišča nad železarskimi Ravnam, na Strojni, na Koroškem Selovcu in nad Kotljami. Z vrečkami v rokah smo prečesali dobršen del naših lovišč. Lovce iz revirja Navrški vrh je pri akciji vodil in usmerjal revirni vodja **Jure Pavlin**. Tudi letos so se nam pridružili nekateri člani ravske borčevske organizacije za vrednote NOB s predsednikom in nekdanjim županom **Maksimilijanom Večkom**, ki je aprila dobil naziv častnega občana ravske občine. Med nami je bil tudi prvošolček Prve OŠ Slovenj Gradec **Nej Šmon**, pravnik podpisane, ki je doma v podeželski gostilni **Bučinek** z več kot 150-letno tradicijo v Vodrižu pri Podgorju.

F. Rotar

Sedeminštirideseta čistilna akcija LD Rače

Lovska družina Rače je za davnega leta 1970.

Sklep o tem so člani LD Rače

Foto: M. Sučić

Sedeminštiridesete čistilne akcije LD Rače se je udeležilo tudi veliko šolske mladine, njihovi starši in predstavniki Osnovne šole Rače.

Skoraj vsako leto se nam pridružijo šolarji iz **OŠ Rače**, **OŠ Miklavž na Dravskem polju** in **OŠ Franc Lešnik - Vuk, Slivnica**. Akcije se udeležijo tudi starši otrok, delavci Občine Rače - Fram z županom **Brankom Ledinekom** na čelu, pa tudi delavci Komunale s šefom **Samom Rajšpom**. Za vso logistiko in hrano na čistilni akciji poskrbi Občina Rače - Fram. Za vse udeležence čistilne akcije pri lovskem domu Rače pripravimo okusno malico, ki jo naši člani razdelijo med vse udeležence.

Lovci ugotavljamo, da je v našo prelepo naravo vsako leto vendarle odvrženih manj odpadkov. Bila so leta, ko smo lovci s pomočjo drugih občanov iz narave odstranili tudi do 40 kubičnih metrov odpadkov. Zadnja leta je zbranih odpadkov bistveno manj.

Letos smo se zbrali 1. 4. 2017 ob 8. uri pred OŠ Rače. Tako kot že vrsto let se je ta OŠ z vsemi 280 šolarji in zaposlenimi udeležila akcije, na čelu z ravnateljem **Rolandom Lašičem**. Usklajevanje akcije med otroci in lovci je kot vedno prevzela **Marija Zavernik**. Z otroki, starši, delavci občine in gasilci smo se razporedili po celotnem terenu lovišča LD Rače. Iz narave smo letos odstranili približno petnajst kubičnih metrov odpadkov. Čistilno akcijo smo končali ob 11. uri, ko smo se zbrali pri lovskem domu Rače, kjer sta nas že čakala okusna malica in osvežujoč napitek. Po moji oceni se nas je zbralo okrog petsto udeležencev.

Hvala prav vsem, da ste si vzeli čas in se udeležili čistilne akcije ter tako dokazali, da si tudi vi želite naravo čisto. Zahvala velja tudi našim lovcem LD Rače za usklajeno vodenje akcije in pripravo malice.

Drago Vešner

70 let LD Raka

Lani (2016), ko je večina lovskih družin po Sloveniji praznovala 70-letnico delovanja, so se visokega jubileja veselili tudi na Raki v Občini Krško. Zaradi obilice dela v poletnih mesecih in odsotnosti so se odločili, da se bodo na slovesnosti zbrali v prvih septembrskih dneh. Prva nedelja v septembru, v katerem je že čutili jesensko pričakovanje skupinskih lovov, je bila oblačna in le vprašanje časa je bilo, kdaj bo začelo deževati. Že dopoldne so lovci domače LD pripravili okolico lovske kočice v Kržišču, jo slavnostno okrasili in nad mizami ter klopami za vsak primer postavili šotor.

Iz kotličkov je že prijetno dišalo, ko so prihajali lovci in gostje. Šentjernejski rogisti so z ubranimi zvoki naznanili začetek prireditve. Kot se spodobi, je navzoče najprej nagovoril starešina LD Raka **Janez Peršin**. Po uvodnih besedah, ko je nanizal nekaj zgodovinskih prelomnic, je še posebej poudaril, da lovci nismo edini uporabniki prostora. Značilnost lovišča **LD Raka**, ki gospodari s 3.566 hektarjev površine, je tudi v tem, da je tam veliko vinogradov in kmetijskih zemljišč, ki so privlačni za divjad. »Zato moramo biti lovci še posebej strpni, kulturni in korektni do lastnikov obdelovalnih zemljišč.«

Najbolj številčna in v dobri »kondiciji« je srnjad, kar je dokaz, da v družini skrbno upravljajo ter pravilno načrtujejo odstrel. Hitro se povečuje številčnost divjih prašičev, ki prihajajo s Hrvaškega in se hitro prilagajajo na razmere. Naselitev damjaka pred več kot štirimi desetletji ni uspela, zato pa se rahlo povečuje številčnost jelenjadi. Pred leti je bilo lovišče LD

Foto: F. Rotar

*Člana ravske borčevske organizacije **Maksimilijan Večko** (desno) in **Slavko Strmčnik** (levo) ter **Nej Šmon**, najmlajši letošnji udeleženec čistilne akcije nad železarskimi Ravnam.*

družbene dejavnosti, je ponosno povedala, da se je čiščenja in zaključka akcije pred sedežem občine udeležilo okrog tisoč občanov. Vsak je dobil malico in osvežilno pijačo, delovne rokavice in plastične vrečke pa tisti, ki so pobirali odpadke. »Složni smo skupaj pobrali dobri dve toni in pol raznih odpadkov. Še nekaj let nazaj je bilo v našem okolju razmetanih veliko več smeti in kosovnih odpadkov. Dejstvo je, da smo vsi skupaj postali bolj naravo-

sprejeli na marčnem občnem zboru v Gostišču Keršič v Hotinji vasi.

Sklep je obvezoval vse člane LD, da morajo priti na čistilno akcijo. Vsa leta se člani v večini udeležijo te delovne akcije. Ugotavljamo, da ko smo čistilne akcije začeli, smo se tega opravila udeležili predvsem člani zelene bratovščine in le še kateri občan ali občanka, ki pa smo jih lahko prešteli na prste ene roke. Zadnjih petnajst let pa se je stanje prisotnosti nelovcev bistveno izboljšalo.

Jubilanti – člani LD Raka (september 2016)

Foto: M. Fortin

Dosedanji starešine LD Raka

Raka zelo bogato z malo divjadjo. Melioracije, spremenjen način kmetovanja in uporaba škropiv pa so zdesetkali malo divjad.

V prvem povojnem letu druge svetovne vojne se je v decembru 1946 zbralo sedemnajst somišljenikov na lovskem področju. Pri takratnem Okrajnem ljudskem odboru Krško so vložili prošnjo za ustanovitev Lovske družine Raka. Že 3. decembra so prejeli ustrezno zakupno pogodbo, ki je določala meje in površino lovišča. S tem dokumentom so se takratni ustanovitelji zavezali, da bodo nase prevzeli veliko odgovornost varovanja narave in gojitve divjadi.

Leta 1976 je družina razvila svoj prapor, ki ga je praporščaku slavnostno predal **Franc Žabkar**. Ker družina ni imela stalnega prostora za sestajanje in tekoče delo, je leta 1985 začela graditi lovsko kočo in strelišče. Kočo, ki stoji v Kržišču, so lovci z ogromno prostovoljnega dela, s prispevki v materialu in denarju dokončali leta 1987.

V tistem času je LD štela že 43 članov, kar priča o pomlajevanju in povečevanju članstva.

Zdaj družina šteje 49 članov, od katerih sta tudi dva častna. Z najdaljšim stažem se lahko pohvali **Alojz Dovjak**, ki je član lovske bratovščine že več kot pet desetletij. Lovci so prejeli posebne *zahvale* za deset, dvajset, trideset, štirideset ali petdeset let članstva.

V imenu Lovske zveze Slovenije ter Zveze lovskih družin in lovskogojitvenega območja Posavje - Krško sta **Franc Zorko** in **Slavko Zakšek** trem članom LD Raka – **Francu Škodi**, **Martinu Kerinu st.** in **Emilu Vehovarju** – podelila posebna priznanja. Gostje so slavlencem namenili nekaj lepih in spodbudnih besed, še posebno prisrčno pa je lovce pohvalila podžupanja Občine Krško **Nuša Somrak**.

Z lovskimi rogovi so znova navduševali Šentjernejski rogisti, člani ene najboljših slovenskih rogovskih zasedb. Velik aplavz so poželi tudi šolarji Osnovne šole Raka, ki so, čeprav se je

šolsko leto šele dobro začelo, pod vodstvom mentorice **Bernarde Božič** pripravili nekaj prisrčnih glasbenih točk in kratko igrico. Dokaz, kako vpeti in priljubljeni so lovci v domačem okolju, pa so bili pevci z Rake, ki so pred koncem zapeli nekaj lepih ljudskih in lovskih pesmi.

Po uradnem delu je sledila zakuska s lovskimi dobrotami, glasbo in pesmijo, lovci in gostje pa so v dar dobili jubilejno brošuro, v kateri je opisano delovanje LD Raka.

M. Fortin

70 let LD Velika Loka

Takratni Okrajni izvršni ljudski odbor Trebnje je 19. oktobra leta 1946 z dokumentom o zakupu lovišča določil na podlagi 5. člena začasnega Zakona o lovu, sprejetega 23. julija istega leta, da se odda okrajno zakupno lovišče Velika Loka novoustanovljeni lovski družini z enakim imenom, in sicer vse do marca leta 1952. Takratno lovišče je bilo veliko 3740 ha, letna zakupnina pa je znašala 935,00 dinarjev. Pod pogodbo sta se podpisala starešina LD Alojz Bukovec in gospodar Viktor Kozlevčar.

Izmed enaindvajsetih ustanovnih članov je bil takrat samo eden star komaj dvajset let, vsi drugi so šteli najmanj štirideset let in več. Tudi to je pomenilo, da so bili ustanovitelji že dolgoletni lovci, seveda pod drugačnimi zakupniškimi pogoji, kot so začeli veljati leta 1946.

Lovska družina je že v prvem desetletju svojega delovanja zgradila lovsko kočo na ruševinah

srednjeveškega gradiča Grič v kraju, ki se zdaj imenuje Zagrič. Načrte zanj je naredil domači lovec Milan Vavtar. Kasneje so jo postopoma dograjevali ter povečevali, tako da lahko v njej prespi desetina gostov in je sicer primerna za bivanje več lovcev. Prav tako ima družina primerno število vzorno vzdrževanih lovskih naprav in strelišče za glinaste golobe, ki ga trenutno ne uporablja zaradi premoženjskih zadreg.

Priprave in samo praznovanje 70-letnice ustanovitve so člani LD Velika Loka opravili morda na nekoliko nenavaden način, saj so na osrednji prireditvi dali poseben poudarek prav prehojeni zgodovinski poti lovstva v tem delu Dolenjske. Pisni dokumenti in poročila o lovu ter ribolovu na Velikološkem segajo precej v 19. stoletje. Okoli leta 1912 je o takratnih velikoloških lovcih **ljudski pesnik Janez Andoljšek** napisal svojevrstno šaljivo pesem na 23 straneh v 68 štirivrstičnih kiticah v obliki žepne knjižice. Že **pred 105** leti je torej na duhovit način tudi opisal tedanji lov ter obseg lovišča. Pesnik je bil takrat star 35 let in je od malih nog spremljal lovstvo, kar je čutili tudi v pesniški pripovedi. Tudi kasneje je bil rad v lovskih vrstah. Pred nekaj leti so knjižico s pesnitvijo ter s pomočjo LZ Novo mesto tudi natisnili.

Dve kitici izmed 68:

V občini Velika Loka
velik' je b'lo zveri.
Če vedno puška poka
vseen se zareidi.

Lisice je bilo dosti,
tatic nedolžnih put.
Kdor ima dom pri hosti,
Je bil res lahko hud.

Člani LD Velika Loka so pripravili in na ogled postavili zanimivo zgodovinsko razstavo dokumentov ter fotografij, ki so ohranjene iz obdobja med obema svetovnima vojnama, pa tudi iz obdobja po ustanovitvi družine. K sreči se je v vseh teh obdobjih vedno našel nekdo, ki je ohranil zanimive dokumente ali fotografije. Razstava je bila zanimiva celo za domače lovce, ki sicer dobro poznajo lastno zgodovino. Na razstavi so lahko našli denimo posestne liste prednikov za orožje, zakupna in druga dovoljenja, zapise o prigodah in nezgodah svojih dedov ter očetov.

Med obema vojnama je bil posebnost ornitolog in tukajšnji ljubitelj narave župnik **Ivan Šašelj**, ki je od prve svetovne vojne pa do začetka druge redno dopiso-

Člani LD Velika Loka ob 70-letnici

val v Lovca. V njegovih zapisih najdemo opise od vidre, škurha (ki ga dandanes ni več videti) do medveda, ki je že takrat »strašil« po teh krajih.

Predsednik LD **Boštjan Markovič** je na osrednji prireditvi v uvodu posebno dobrodošlico izrekel lovskim tovarišem iz Lovskih družin Šentvid, Veliki Gaber, Dobrnič, Trebnje, Mirna, Šmartno pri Litiji in Gabrovka ter avstrijskim lovskim tovarišem, ki prihajajo pogosto v goste, ter gostom iz ZLD Novo mesto.

Na slovesnosti so v bogatem kulturnem programu peli *Zagriški fantje* (ki se imenujejo po kraju, kjer ima naša LD lovsko kočo), učenci *POŠ Šentlovrenc*, ki so recitali kitice pesnitve ljudskega pesnika Andoljška; vse skupaj so »začinili« s šaljivimi zbadljivkami in *Ansablom Anžeta Suštarja*.

LD Velika Loka – B. P.

70 let LD Hoče

Lovci LD Hoče smo častitljiv jubilej praznovali 10. 9. 2016 pred našim lovskim domom na Hoškem Pohorju. Številni zbrani, lovski tovariši, povabljeni gostje in domačini smo v uvodu prisluhnili melodijam Pohorskih rogistov, nadaljeval je starešina **Miran Bergauer**, ki je v pozdravnem govoru na kratko opisal prehojeno pot naše LD ter izpostavil dobro medsebojno sodelovanje s sosednjimi lovskimi družinami, društvi in lastniki zemljišč. Članom LD Hoče in številnim prisotnim smo podelili priznanja in zahvale, prav tako smo v sklopu praznovanja izdali Zbornik LD Hoče.

LD Hoče je bila ustanovljena

Člani LD Hoče ob 70-letnici

marca 1946. Prvi starešina je bil Hočan **Jernej Kovač**. Uradnih pisnih virov ni. Prvi zapiski so iz leta 1949, ko je bila družina prvič registrirana pri pristojnem državnem organu. Takrat je LD delovala po določiteli zakona o društvih in je bila članica Lovske zveze LR Slovenije, ki se je leta 1958 preimenovala v Lovsko zvezo Slovenije. Takrat hoški lovci niso imeli svoje lovske koče, po potrebi so se sestajali pri katerem večjem kmetu ali pa gostovali v prostorih hoškega gasilskega društva in v Gostilni Kobalej v Zg. Hočah.

Poseben pečat v delovanju družine je pustilo leto 1995, ko so se takratni aktivni člani odločili zgraditi lovsko kočo. Zgradili so jo na temeljih stare kmečke domačije Lorič, od katere se je ohranila le klet. V neposredni bližini koče stoji kozolec, pod katerim je prostor za družabne prireditve.

na lovišča LD: Radvanje, Ruše, Šmartno na Pohorju in Fram, Rače in Pobrežje - Miklavž. Četudi nam zdajšnji utrip življenja velikokrat narekuje drugače, kot si želimo, se vedno trudimo iskati odgovore na nove izzive. Sodelujemo v raznih čistilnih akcijah, na povabilo radi obiščemo tudi vrtec ali šolo in najmlajšim predstavimo svojo dejavnost. Za izobraževanje ali samo za zanimiv ogled je v sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede v prostorih Botaničnega vrta v Pivoli odprta stalna razstava z našimi trofejami uplenjene divjadi, ki si jo je vredno ogledati.

Zavedamo se, da je poleg skrbi za divjad in lovišče še kako pomemben tudi odnos do lovskega tovarštva in lokalne skupnosti.

Jubilej LD Hoče so naznanile melodije Pohorskih rogistov.

V družini nas je trenutno 55 članov, od tega dve lovki. Upravljamo s 4.156 hektarji zemljišča, od katerih je 3.639 ha lovni površini. Lovišče meji

S tem namenom enkrat na leto priredimo srečanje in pogostitev za lastnike zemljišč v našem lovišču. S sosednjo LD Fram vsako leto priredimo tradicionalen

Miklavžev lov, kjer se srečamo lovci obeh družin, malo pokramljamo, si izmenjamo mnenja, povemo dogodivščine, včasih tudi težave. Prav tako z LD Fram in LD Šmartno na Pohorju negujemo tradicijo iz začetka sedemdesetih let, ko se po skupnem lovu dobimo pri Perkovem križu, kjer poteka kratka slovesnost v spomin na padle kurirje.

Zadnja leta med člani LD Hoče in Policijsko postajo Rače prirejamo tudi strelsko tekmo. Po njej sledita razglasitev rezultatov in pogostitev ter druženje tudi za družinske člane udeležencev. Že dolga leta prirejamo tudi prvomajski piknik. Takrat postavimo »majpam«, ki nas nato še ves mesec spominja na prijetno preživet »praznik delac«.

Želimo si, da bi vse dobre navede uspeli ohraniti tudi v prihodnje, seveda s pomočjo ljudi, ki se nam pridružijo na omenjenih dogodkih. Ob vseh vzponih in padcih smo lovci LD Hoče upravičeno ponosni na svoj prispevek družbi in naravi ter na doživeti jubilej. Zahvaljujemo se vsem, ki nas pri naši dejavnosti razumejo in podpirajo.

Miroslava Frešer

70 let LD Medvode

Lovska družina Medvode je bila ustanovljena 27. julija 1946. Ob ustanovitvi je štela 26 članov, lovišče pa je obsegalo približno 4.790 ha lovni površini. Zanimiv je podatek, da so leta 1948 LD odobrili odstrel dvajsetih glav srnjadi, medtem ko je dandanes višina odvzema okoli 110 glav. Ob koncu leta 1958 je imela LD 37 članov in približno 4.000 ha lovni površini. Površina lovišča se je zmanjšala zaradi priključitve dela lovišča v Ravniku LD Šentvid. Leta 1961 so medvoški lovci zgradili lovsko kočo na Osolniku, saj je bil v tistih časih tisti del lovišča dostopen le peš. Okoli leta 1962 je LD Medvode navezala stike z LD Lož - Stari trg, kasneje pa še z LD Žužemberk - Plešivica. Leta 1977 se je z družinama uradno pobratila.

Lovišče LD Medvode obsega 4.111 ha lovni površini in meji na lovske družine (LD) Dobrova, Polhov Gradec, Sorško polje, Škofja Loka, Šmarna gora in Toško čelo. Večina lovišča leži v Polhograjskem hribovju. Največji vodni telesi v lovišču sta reki Sora in Sava, ki omejujeta lovišče na severu. Glavne vrste lovne

Člani LD Medvode ob 70-letnici LD

divjadi v lovišču so srnjad, divji prašič in gams, vedno pogostejša je jelenjad, občasno iz sosednje polhograjske družine pride tudi kak muflon. Od male divjadi je najpogostejša lisica, v lovišču pa živijo tudi jazbec, kuni in poljski zajec. Od redkejših in zavarovanih vrst se v lovišču pojavljajo divja mačka in vidra, obe vrsti podlasic in dihur. Občasno se pojavi medved, v lovišču pa je bilo že opaziti tudi risa.

Leta 1984 so medvoški lovci začeli graditi lovski dom v Preski. Z njim so pridobili ustrezne gospodarske prostore, hladilnico in družabni prostor. Lovski dom je z denarno pomočjo pomagalo graditi tudi takratno Gozdno gospodarstvo Ljubljana, ki je tako postalo tudi delni lastnik lovskega doma in pridobilo dve pisarni v spodnjem delu doma. Zdaj je lastnik teh prostorov Zavod za gozdove Slovenije (ZGS). Na pobudo nekaterih članov LD je bil leta 1976 ustanovljen Lovski pevski zbor (LPZ) Medvode, ki organizacijsko deluje kot Kulturno-umetniško društvo Simon Jenko. Zbor pozna ljubitelji zborovskega petja v Sloveniji in tudi zamejstvu.

Prireditve ob 70-letnici LD Medvode je potekala v športni dvorani Medvode. Za glasbeno opremo prireditve so poskrbeli Žužemberški rogi in LPZ Medvode. Slavnostni govornik, predsednik LD Medvode **Rafko Bizant**, je v svojem govoru opisal zgodovino slovenskega in medvoškega lovstva. Po končanem govoru je predsednik LZS mag. **Lado Bradač** podelil lovska odlikovanja LZS. Odlikovanja so prejeli: **Jože Bogataj**, **Stane Kuralt**, **Matej Močnik**, **Jernej Košica**, **Franci Tehovnik** (znak za lovske zasluge), **Marjan Petač** (zlati znak za lovske zasluge) in **Edo Verovšek** (red II. st.). **Polde Kogovšek** je prejel bronasti znak za štirideset let članstva. Nato

je sledila podelitev plaket LD Medvode, ki jih je izročil predsednik LD Rafko Bizant. Plakete so prejeli: Občina Medvode, ZLD Ljubljana, LPZ Medvode, Policijska postaja Medvode, Krajevna skupnost Preska - Žlebe, Planinsko društvo Obrtnik, ZGS in član LD Medvode **Ivan Traven**. Po slavnostni večerji je sledilo prijetno druženje povabljenih, med katerimi so bili lovci sosednjih in pobratenih lovskih družin, lastniki kmetijskih zemljišč na območju LD, predsednik LZS mag. Lado Bradač in župan Občine Medvode **Nejc Smole**.

Miha Žnidaršič

70 let LD Hrastnik

Vsoboto, 18. 6. 2016, smo se člani LD Hrastnik zbrali pri lovskem domu na Kalu na slovesnosti ob 70-letnici obstoja in delovanja LD. Na proslavo so bili povabljeni tudi lovci sosednjih LD in lovci iz sosednje Madžarske, pevci LPZ Zasavje - Trbovlje, župan Občine Hrastnik in hkrati častni član LD Hrastnik **Miran Jerič**, pevke ŽPZ KUD Svoboda Dol, koreograf, plesalec **Brane Potočan** ter drugi prijatelji lovstva.

V uvodu je zbrane nagovoril starešina LD Hrastnik **Ferdinand Škof**, ki je izpostavil dobro delovanje LD z drugimi društvi in organizacijami, hkrati pa se je članom zahvalil za opravljeno delo.

Slavnostni govorniki so bili še **Tomaž Pavčnik**, gospodar v LD Hrastnik, kinolog in predsednik OZUL Zasavje, ki je poudaril pomen upravljanja z divjadjo, **Adolf Laznik**, nekdanji starešina, predsednik nadzornega odbora LD Hrastnik, **Andrej Kovač**, podpredsednik ZLD Zasavje.

Kot slavnostni govornik je bil tudi župan Občine Hrastnik,

Miran Jerič, častni član Lovske družine Hrastnik, ki je pohvalil dobro sodelovanje LD z občinskimi organi in drugimi društvi v regiji.

Člani LD Hrastnik so bili še posebno ponosni na razvitje novega lovskega prapora, ki so ga razvili praporščak **Ivan Laznik**, župan **Miran Jerič** in starešina **Ferdinand Škof**.

Srečanje je bilo še posebno slovesno ob podelitvi plaket, priznanj in odličij.

Priznanje LD Hrastnik so prejeli naslednji zaslužni člani: **Roman Borovšak**, **Mirko Kovač**, **Rudi Zelenik**, **Adolf Laznik**, **Rudi Hribšek**, **Anton Janc**, **Ivo Skaza**, **Janez Volker**, **Franc Kovač**, **Ivan Laznik**, **Leopold Hribernik**, **Andrej Kovač**, **Ivan Vidmar**, **Mirko Vnuk**, **Franc Ramšak**, **Drago Funkl**, **Milan Laznik** in **Ferdinand Škof**.

Odlikovanje, *znak LZS za lovske zasluge*, sta prejela: **Emil Dulić** in **Benjamin Duh**;

zlati znak LZS za lovske zasluge: **Ivan Razdevšek**, **Anton Povše**, **Srečko Kreže**, **Silvester Krajnc**, **Marko Košir**, **Alojz Klajnshek**,

*Ob razvitju prapora boter, župan Občine Hrastnik, **Miran Jerič**, in praporščak **Jani Laznik***

Franc Jesenšek in **Božidar Hanžekovič**. Odlikovanje – red LZS za lovske zasluge II. st. sta prejela **Martin Funkl** in **Tomaž Pavčnik**.

Bronasti jubilejni znak za 40 let članstva v lovske organizaciji je prejel **Milan Rankovič**.

Plaketo LD Hrastnik pa so prejeli **Martin Hribernik**, **Erno Potrata**, **Roman Rupnik** in **Tomaž Pavčnik**.

Plaketo LD Hrastnik je prejel tudi častni član LD, boter, župan **Miran Jerič**, ki je po najboljših

Člani LD Hrastnik ob 70-letnici

močeh vedno priskočil na pomoč, se žrtvoval za dobro ne samo lovcev, temveč tudi drugih društev v Občini Hrastnik.

Kot vse druge LD se je tudi LD Hrastnik razvijala skozi daljše časovno obdobje. V začetku leta 1946 je bil ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev LD Hrastnik, ki je konec februarja 1946 sklical ustanovni občni zbor; udeležilo se ga je 26 lovcev in so postali polnopravni člani LD. Za takratnega predsednika LD je bil imenovan **Konrad Pevec**, tajnik je postal **Alojz Roglič**, blagajnik **Klemen Jakob**, prvi lovovodja pa je bil **Martin Funkl**.

Lani je članstvo LD štel 48 članov, zadnjih sedem let pa jo uspešno vodi **Ferdinand Škof**.

Skupna površina lovišča meri 3.141 ha, od katerih je lovni površini 2.851 ha. Lovišče je srednjegorsko, razprostira pa se od 400 m do 1.119 m nadmorske višine na Mrzlici, kjer je do leta 2001 še vedno pel divji petelin.

V lovišču je od velike divjadi najštevilčnejša srnjad, sledijo ji mufloni, divji prašiči, damjaki in občasno tudi gamsi.

S soslednjimi LD Trbovlje, Prebold, Griže, Rečica pri Laškem in Dol pri Hrastniku imajo člani LD Hrastnik vzorno urejeno tovariško sodelovanje, ki ga redno potrjujejo s skupinskimi lovi. Dobro sodelujejo tudi z lastniki kmetijskih zemljišč v lovišču, s katerimi se srečujejo na lovskih piknikih.

Ferdinand Škof

70 let LD Podlehnik

Lovska družina Podlehnik je v letu 2016 praznovala 70-letnico svojega delovanja. Okroglo

Skupinska fotografija članov LD Podlehnik ob praznovanju 70-letnice

obletnico smo slovesno obeležili 3. septembra 2016 s proslavo in kulturnim programom v večnamenskem Kulturno-turističnem centru Podlehnik. Ob slavnostni priložnosti je LD izdala Zbornik v nakladi dvesto izvodov. Na proslavi so se nam pridružili člani pobratene LD Banja Loka - Kostel, predstavniki soslednjih LD, predstavniki društev Občine Podlehnik, sponzorji Zbornika in družinski člani. Kulturni program je povezoval **Marjan Nahberger**, v programu pa so sodelovali rogisti Zveze lovski družin Ptuj - Ormož, Pihalni orkester Podlehnik, pevci Kulturnega društva Podlehnik in vokalna skupina Cantilena.

Po slovesnem prihodu praporščakov in Zdravljici je zbrane nagovoril starešina LD Podlehnik **Franc Bigec ml.** V govoru je povzel zgodovino delovanja LD v minulih 70 letih. Poudaril je vpliv časovnih, družbenih in gospodar-

skih sprememb skozi zgodovino delovanja LD ter pomen prostovoljnega oz. neplačanega dela članov za obstoj in razvoj družine.

Član UO LZS in predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. Emilijan Trafela je izročil priznanje starešini LD Podlehnik Francu Bigcu ml.

Kot ključni cilj delovanja je poudaril naravovarstveno dejavnost in skrb lovcev za naravo in divjad, ki ju želimo na vsak način ohraniti tudi za prihodnje rodove. Ob tem ne smemo pozabiti na lovsko izročila, lovsko kulturo, naše lovske šege in običaje, predvsem pa moramo skrbeti za krepitev lovskega tovarištva.

Lovišče LD Podlehnik leži na območju osrednjih Haloz. Lovska družina šteje 48 članov in upravlja z divjadjo v 5.320 ha velikem lovišču; od tega je 5.090 ha lovni površini. Večina lovišča je gričevnata. Glavni vrsti divjadi sta srnjad in divji prašič. V lovišču živijo še lisica, kuni zlatica in belica, jazbec, fazan, divji zajec,

raca mlakarica, sraka, šoja, siva vrana in vidra. V zadnjem letu v lovišču opazimo tudi znake bobrove prisotnosti. Življenjske razmere za srnjad in divjega prašiča so odlične, predvsem za prašiča zaradi zaraščanja kmetijskih površin. Lovski dom LD Podlehnik stoji v Zaklu, ob katerem sta še zbiralnica divjačine in družinsko strelišče.

V imenu LZS in ZLD Ptuj - Ormož je zbrane na proslavi nagovoril član UO LZS, predsednik ZLD Ptuj - Ormož in hkrati član LD Podlehnik **mag. Emilijan Trafela**. Članom LD se je zahvalil za aktivno sodelovanje pri razvoju lovstva in povečanju njegovega ugleda v Sloveniji. Predstavnikom LD je izročil pisni priznanji obeh zvez.

V imenu Občine Podlehnik je prisotne nagovoril župan Občine Podlehnik in hkrati član LD **Marko Maučič**. V govoru je

poudaril pomen dobrega delovanja članov LD v lokalnem okolju in pozitiven vpliv LD na družbeni utrip kraja. Predstavil je težave zaradi demografskega in gospodarskega nazadovanja območja Haloz, ki vodi tudi v opuščanje obdelovalnih kmetijskih površin in njihovo zaraščanje. To na eni strani izboljšuje življenjske razmere za divjad, hkrati pa povečuje število konfliktov divjadi z drugimi uporabniki prostora, predvsem kmetijskih površin. Članom lovske družine se je zahvalil za trud, ki ga namenijo aktivnostim za preprečevanje nastanka škode od divjadi in sporazumno razreševanje škodnih primerov z občani.

Spregovoril je tudi starešina pobratene LD Banja Loka - Kostel **Cveto Skok**, ki se je članom LD Podlehnik zahvalil za dolgoletno sodelovanje; LD Banja Loka - Kostel in LD Podlehnik sta pobrateni že od leta 1974. Temu so sledili govori predstavnikov sosednjih LD Dravinja - Majšperk, LD Leskovec v Halozah, LD Ptuj in LD Žetale ter predstavnikov društev Občine Podlehnik.

Po podelitvi odlikovanj in priznanj LZS zaslužnim članom in zaključku kulturnega programa sta sledila pogostitev in druženje lovcev z udeleženci proslave. Ob tej priložnosti se člani matične LD zahvaljujejo sponzorjem in nastopajočim, ki so jim omogočili izdajo Zbornika in kulturno obogatili izvedbo proslave.

Aleksander Miložič

70 let LD Kapele

Kot mnoge druge lovske družine smo tudi člani **Lovske družine Kapele** v letu 2016 praznovali 70-letnico delovanja organiziranega lovstva na našem območju. V počastitev tega

okroglega jubileja smo se 11. 9. 2016 skupaj s povabljenimi gosti zbrali pri našem lovskem domu, kjer smo ob krajšem kulturnem programu praznovali naš jubilej. Ob tej priložnosti bi se še enkrat radi zahvalili vsem nastopajočim: kvartetu pozavn, Dobovskim rogistom, pevcem LD Globoko in učencem šole iz Kapel.

Lovstvo na območju Obsotelja obstaja že več kot sto let. V času pred drugo svetovno vojno so pravice do lova pripadale občinam, ki so lovišča dodeljevala najboljšim ponudnikom za določen čas. Ker se je bližala druga svetovna vojna, so zakupniki lovišča izpraznili do take mere, da so bila po končani vojni skoraj prazna. Že leta 1946 so po Sloveniji začeli ustanavljati lovske družine zaradi ureditve lovske dejavnosti in ohranitve divjadi. Tudi v Kapelah so se tistega leta zbrali krajani okoliških vasi, da bi ustanovili LD Kapele. Prvi predsednik je bil **Miha Janežič**. Skozi 70-letno zgodovino so LD vodili naslednji člani: **Anton Geč, Miloš Premelč st., Alojz Urek, Ivan Šepec, Slavko Urek** in sedanji predsednik **Branko Geč**. Vsak izmed njih je prispeval svoj delež, se po najboljših močeh in znanju trudil v dobro članstva in napredka LD. Število članov se je z leti spreminjalo; bilo je od 16 do 43 članov. Z redkimi izjemami so člani predstavljali domačini.

Lovci smo se redno vključevali tudi v dejavnosti zunaj lovstva in pri tem večkrat orali ledino. Izjemne dosežke smo dosegali na področju kinologije, strelstva in tudi druge. Leta 1972 je bila v LD ustanovljena strelska sekcija, ki zelo uspešno deluje še dandanes. Leta 1977 smo kupili prvo zemljišče, na katerem je bilo najprej zgrajeno strelišče, deset let kasneje pa je bilo tudi uradno odprto lovskega doma LD

Kapele, ki je bil zgrajen večinoma s prostovoljnim delom takratnih članov. V letu 1992 smo razvili lovski prapor, ki ga že od začetka s ponosom nosi praporščak **Ivan Hotko**.

V vseh letih obstoja je LD skrbno gospodarila z divjadjo. Za krmiljenje in zaščito živali je kupila enajst parcel s skupno površino 4 ha, ki so enakomerno razporejene po celotnem lovišču. LD ima v najemu od sklada kmetijskih zemljišč 2 ha površin. Zemljišča obdelujemo v krmne njive za pridelavo krme za živali ali pa smo jih spremenili v remize za malo divjad. Leta 1990 smo se odločili, da bomo odkupili in uredili zelo zamočvirjeno parcelo v Jovsih v račnik s stalno vodo, kjer gojimo rase. Ohranjanju številčnosti male in velike divjadi namenimo stalno skrb, predvsem z načrtnim odvzemom, nujno potrebnim zimskim krmiljenjem ter vzdrževanjem naravnih remiz. Žal imamo še vedno preveč izgub pri srnjadi, predvsem v prometu in tudi zaradi potepuških psov.

V naši LD se zavedamo, da so v domačem kraju in okolici še kako pomembni dobri odnosi z vsemi uporabniki okolja, ki jih je treba stalno razvijati, dopolnjevati in negovati. LD Kapele je vsa leta sodelovala z vsemi sosednjimi lovskimi družinami. Ker smo obmejna lovska družina, imamo dobre odnose tudi z LD Vidra Dubravica na Hrvaškem. Odlično sodelujemo z vsemi društvi, ki delujejo na našem območju, z Občino Brežice, OŠ Dobova - Kapele in krajani. Zelo dobro sodelujemo tudi z LD Kozje in LD Šentlambert, s katerima nas povezujejo posebne prijateljske vezi.

Ob okroglem jubileju smo podelili odlikovanja LZS, kinološka odlikovanja, spominske plakete in družinska priznanja. Ob zaključku slovesnosti se je starešina zahvalil vsem sponzorjem, ki so nam pomagali v vseh teh letih. Veselo razpoloženje se je v prelepem in toplem vremenu nadaljevalo še pozno v noč. Člani LD Kapele si želimo, da bi dediščino, ki smo jo prejeli v upravljanje od naših predhodnikov, predali takšno, da jo bodo prihodnji rodovi s ponosom ohranjali še naprej.

Peter Maček

70 let LD Šmarna gora

Lovska družina Šmarna gora je v oktobru 2016 praznovala 70-letnico delovanja. Ob jubileju

so člani, pod budnim nadzorom pripravljalnega odbora, z veliko delovne vneme in truda organizirali proslavo, lovsko razstavo, uredili zgibanko o zgodovini in aktivnostih LD ter natisnili majice s svojim logotipom.

Slavnostno prireditev so organizirali v Domu krajanov Pirniče. Šmarnogorske lovce, predstavnike sosednjih LD in lovskih OZUL ter povabljene goste, ki so na katerikoli način povezani z LD, je nagovoril **Ivan Bek**, predsednik LD Šmarna gora. V svojem govoru je izpostavil različne aktivnosti lovcev, kot so priprava in uresničitev letnega lovskogospodarskega načrta odvzema divjadi in opravičilo v lovišču, spremljanje številčnosti in zdravstvenega stanja divjadi, spregovoril je o ukrepih za preprečevanje škode od divjadi in na njej v prometu. Poročal je o sprotne izobraževanju lovcev, organiziranju čistilnih akcij pri lovski koči in v lovišču, o skrbi za okolico koč, organiziranju družabnih srečanj, negovanju lovske kulture in lovskih običajev ter o dobrem sodelovanju z drugimi lovskimi organizacijami, kinološkimi društvi, občinami, krajani Zavrha, KS Pirniče, turističnimi društvi, osnovnimi šolami in drugimi. Prepričan je, da bodo v prihodnosti nadaljevali po začetki poti in več poudarka namenili privabljanju mladih lovcev.

Na prireditvi je spregovoril tudi **Nejc Smole**, župan Občine Medvode, ki se je v svojem govoru spomnil lova pred tisočletji v primerjavi z zdajšnjimi pomisleki o škodljivosti lova in »dejavnosti, ki bi jo morali zaradi razvoja civilizacije že prerasti«. Šmarnogorskim lovcem se je zahvalil za njihovo skrb in delo, ki ga opravljajo z namenom, da bi narava ostala še naprej taka tudi za generacije naših otrok, za vse prostovoljne ure ter opravila, ki jih opravijo lovci. Takšnih društev je po njegovem žal vse manj.

LZS je za zasluge pri varstvu in gojitvi divjadi, spoštovanju lovske etike, za delo v organih upravljanja in v lovišču, za mentorstvo in krepitev tovariških odnosov, ohranjanja slovenske lovske kulture odlikovala nekatere člane LD Šmarna gora. Znak LZS za lovske zasluge so prejeli: **Janez Božič, Anže Erjavec, Fahrudin Jusufović, Blaž Mihovec, Miha Milač, Jaka Šilc in Amer Zulič**. Zlati znak za lovske zasluge so prejeli: **Jože Blažič, Vinko Božič, Franc Kranjc, Janez Ramovž, Anton Turk in Franc Zupanc**. Red za lovske zasluge II. stopnje je prejel **Avguštin Sešek**, LZS pa

Člani LD Kapele, ko so leta 2016 praznovali 70-letnico.

je za 40-letnico članstva podelila bronasti jubilejni znak **Bernardu Šesku** in za 60-letno članstvo zlati jubilejni znak **Francu Barbiču st.**

Povabljene organizacije in društva, ki na kakršenkoli način sodelujejo z LD, so v zahvalo in za vnaprejšnje sodelovanje prejeli priznanja, na katerih je motiv, ki ga je naslikal član **Andrej Militarov**, in zloženko, ki so jo oblikovali člani **Božo** in **Gasper Frišek** in **Franc Barbič ml.** Jubilejno priznanje, zloženko in majico je za spomin prejelo tudi vseh 51 članov šmarnogorske LD.

Slavnostno prireditev so popestrili rogisti Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana (**Jernej Rotar, Sebastijan Buda, Gasper Okorn, Hana Močnik, Ana Mir, Ruben Hudnik, Filip Lazar** in prof. **Robert Prednik**) z različnimi lovskimi skladbami. Sodelovali so tudi učenci OŠ Pirniče s pevskim zborčkom pod mentorstvom **Eme Gortnar** in deklamacijami pod mentorstvom **Tadeje Klun Lenarčič**. Za tehnično izvedbo je poskrbel **Igor Sešek**, program pa je povezoval **Franc Barbič ml.**

Po končani prireditvi so vse povabili v avlo, kjer so si lahko ogledali lovsko razstavo. Na njej so bili razstavljeni dermoplastični preparati živali, rezbarije in slike živali. Razstavo sta pripravila **Andrej Militarov** (član zelene bratovščine že od leta 1963), glasbenik in slikar živalskih motivov, portretov in pokrajine, in **Franc Barbič st.** (član od leta 1956), odličen strelec in mojster umetnostne obrti – rezbarij iz roževine.

LD Šmarna gora je bila ustanovljena 15. avgusta 1946 z namenom, da bi organizirano in lovsko pravično lovili divjad. Na ustanovnem občnem zboru so se vsi prisotni strinjali, da je treba lovsko dejavnost razvijati organizirano in v prvi vrsti skrbeti za divjad in ohranjanje vedno bolj ranljivega naravnega okolja. Meje lovske družine so se z leti večkrat spreminjale. Zadnja sprememba je bila leta 2004, ko je država vrnila LD še preostali del lovišča nekdanje LD Smlednik. Lovišče LD Šmarna gora meri 4.586 ha, od katerega je 3.961 ha lovni površin.

K povezanosti družine je pomembno prispevala gradnja lovske koče v Zavrhu, ki so jo začeli graditi leta 1957. Številne obnove koče potekajo le z neplačanim delom članstva. Ob koči je zaradi stiske s prostorom v njej nastala lesena lopa. Zdajšnja podoba je koča dobila leta 2011, ko smo zgradili nadstrešek in v delu klet-

Člani LD Šmarna gora so se po proslavi fotografirali pred svojim lovskim domom.

Prejemniki odlikovanj in priznanj LD Šmarna gora

nega prostora uredili zbiralnico za uplenjeno divjad.

Od leta 2004 LD Šmarna gora sodi v Gorenjsko LUO. V letu 2009 smo z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpisali 20-letno koncesijsko pogodbo.

Lahko trdimo, da šmarnogorski lovci že 70 let vzorno skrbimo za ohranjanje divjadi in varstvo narave. Redno vzdržujemo lovске naprave, s cestnim podjetjem so-

delujemo pri postavljanju prometnih znakov in s kemično zaščito preprečujemo prehode divjadi čez ceste. Skupaj organiziramo vsakoletni tradicionalni lov treh družin in strelsko tekmo – memorial Janeza Bokala. Hkrati sodelujemo s šolami in vrtci, za katere pripravimo različna predavanja ali predstavitve. Vse bolj uspešne in odmevne so vsakoletne čistilne akcije, ki se jih šmarnogorski lovci redno udeležujemo v sodelovanju

s Turističnim društvom Tacen in Zgornje Pirniče.

LD Šmarna gora se uspešno razvija in razširja svojo dejavnost. Prihodnost LD ostaja v rokah zdajšnjih mladih lovcov, ki se soočajo s sodobnimi težavami, pritiski javnosti, a najpomembneje je, da ne pozabimo na temeljni cilj zelene bratovščine – z naravo je treba ravnati preudarno, tako da se bo ohranila tudi za naše potomce.

Božo Frišek in Anja Skubic

Lovski tabor v Lovskogojitvenem bazenu Črna

Bližal se je konec šolskega leta. Učenci in učitelji so bili napeti, saj je bilo treba popraviti še zadnje ocene in marsikaj postoriti za valetu, za dogodek, ki se ga v starejših letih najraje spominjamo v svojih mislih na osnovno šolo. V takšnem vzdušju se je 13. 6. 2017 začel drugi lovski tabor devetošolcev ob lovski koči LD Bistra na Ježevem. Organizator je bil po starosti mlad, po dejavnostih pa že kar izkušen **Lovskogojitveni bazen (LGB) Črna**.

Lovci smo se na ta dan temeljito pripravili. Že od lanskega tabora nam je ostalo v spominu, da se teh dni mladostniki radi spominjajo in da se v kraju o njem govori še mesece. Poskrbeti je bilo treba za teme, predavatelje in navsezadnje tudi za prehrano. Še kako nam je ostal v spominu lanski tabor, na katerem je bilo kar nekaj »vegetarijancev«, ki so to prenehali biti po odlični lovski hrani, in nekaj mladih, ki jih lovške teme nikakor niso zanimali.

Pred začetkom tabora so nas svarili, da je ta generacija mladostnikov težavna in da bomo imeli lovci z njimi kar nekaj težav. A to je bilo daleč od resnice; srečali smo se z mladimi, ki smo jim lahko z navdušenjem predstavili naravo, lovce in lovsko dejavnost. Ne vem, kdo je imel zasluge za to. Morda lepo vreme na Ježevem ali učiteljice, ki so mlade dobro pripravile, ali pa lovci, ki smo zanje očitno pripravili ustrezen program in zanimivo srečanje. Vemo, da se posameznikovo mnenje največkrat izoblikuje prav v mladih letih, pri štirinajstih, petnajstih letih. Tega smo se zavedali in temu primer-no pripravili tudi teme srečanja.

Udeleženci drugega lovskega tabora devetošolcev ob lovski koči LD Bistra na Ježevem

V bistvu smo želeli le, da nas mladi lovci ne bodo obravnavali le kot osebe, ki rade streljajo na lepo divjad.

Po predstavitvi smo začeli z zgodovino in organiziranostjo lova v Sloveniji. Za mlade je bila morda to nekoliko suhoparna tema, a program je bil pripravljen tako, da so zanimivejše teme prihajale na vrsto kasneje. Nadaljevali smo s prikazom odnosov v prostoru: z odnosi med živo in neživo naravo, z odnosi znotraj različnih vrst divjadi in končali z medvrstnimi odnosi. Seveda sta bila del teme tudi odnos lovec-divjad in

Etični kodeks slovenskega lovca. Spoznati je bilo treba živalske vrste, ki sodijo med divjad, in njihovo življenjsko okolje. Najbolj so mlade pritegnili film in komentarji izkušenega lovca.

Po izdatnem kosilu, pri katerem smo postregli srnjakov golaž, in krajšem počitku smo nadaljevali še z najboljšim in za nas, lovce, najzahtevnejšim delom dneva. Na strelišču smo organizirali nagradno streljanje. Rezultati so bili nepričakovano dobri (rezultati od 45 do 50 točk od 50 mogočih). Razlog je bila velika resnost mladih strelcev in lovcev, ki so poskr-

beli za varno ravnanje z orožjem. Najboljši trije iz kategorije dečkov in deklet so prejeli tudi zaslužene pokale.

Kasneje sta prišla med nas še lovca **Blaž Šuler** in **Damjan Zdovec**, ki sta s pomočjo video-posnetka in oponašanjem prikazala spomladansko dogajanje v gorah. Predstavila sta svatbeni plesa ruševca in jesensko dogajanje v naših loviščih – jelenje rukanje. To sta lepi zgodbi, vredni poslušanja. Končali smo z izdatno večerjo, ki so si jo mladi pripravili sami. Na palicah so si morali nad ognjem speči klobase in le malokdo je doma že kdaj jedel tako okusno hrenovko. Tako so zatrejvali tudi sami.

Dan se je prevesil v noč in mladim smo zaželeli lepo valetu, ki so jo imeli naslednji dan, ter obilo dobrih odločitev za uspešno nadaljevanje šolanja. Lovci bi se radi še enkrat zahvalili za lepo preživet dan učencem in učiteljem **Osnovne šole Črna na Koroškem** in tudi vsem tistim lovcem, ki so se potrudili pri pripravi in vodenju drugega lovskega tabora na Ježevem.

Janez Švab

Vse foto: J. Švab

Lovci smo za udeležence tabora organizirali nagradno streljanje.

Drugi Mladinski lovski tabor ZLD Ljubljana

Zveza lovskih družin (ZLD) Ljubljana je v sodelovanju z LD Mengeš in OŠ Maksa Pečarja, Črnuče, organizirala lovski tabor za osnovnošolce. Dvodnevne tabora, ki je potekal 20. in 21. 5. 2017 v lovišču LD Mengeš, se je udeležilo osemnajst tabornikov (sedem tabornic in enajst tabornikov). Mladi taborniki so dobili majice, ki jih je podarila LZS, in kape.

Lovca Damjan Zdovec (levo) in Blaž Šuler sta mladim predstavila svatbeni ples ruševca in jelenje rukanje.

Foto: M. Velkovič

Udeleženci drugega Mladinskega lovskega tabora ZLD Ljubljana, ki je potekal 20. in 21. 5. 2017 v lovišču LD Mengeš.

Pozdravila sta jih **Jože Vahtar**, starešina LD Mengeš, predstavnik ZLD Ljubljana **Milan Velkovrh** pa je predstavil sobotni in nedeljski program.

Mladi taborniki so se na taboru seznanili z lovstvom kot varstvom narave, delom v lovišču in poseganjem v populacije divjadi različnih vrst, lovci pa so jim pripovedovali o medsebojnih tovariških odnosih v lovski družini ter odnosu do lastnikov gozdov in zemljišč, do človeka in narave, do živalstva in rastlinstva, s poudarkom na načelu sobivanja. Taborniki so z zanimanjem prisluhnili predavanjem o mali in veliki divjadi, spoznavali so njene značilnosti, opazovali sledi, njeno okolje in vedenje v naravi. Pobljže so spoznali tudi ptice ujede, ki bivajo v

Krebl, ki ga lovski tovariši kličejo Gustek.

Rodil se je 12. 7. 1947 očetu Gustlu in materi Stanki v Mislinji. Po končani osnovni šoli je nadaljeval študij na industrijsko-kovinarski šoli v Mariboru. Njegova prva zaposlitev je bila v Metalni Maribor, kjer je ob delu dokončal štiriletno strojno tehnično šolo, nato pa se je zaposlil na Tehnični šoli v Ravnah na Koroškem kot vodja vzdrževanja in nadaljeval kot referent v pripravi dela. Po opravljenem pedagoškem izpitu pri Zavodu za šolstvo RS je postal učitelj praktičnega pouka, kjer je skoraj celo desetletje prenašal svoje strokovno znanje na mlajše generacije.

Ponudila se mu je možnost bolj inovativnega dela ter tudi boljšega zaslužka bližje domu na Gozdnem gospodarstvu Lesna Slovenj Gradec, kjer je opravljal vodilna dela, in sicer je bil: vodja proizvodnje smučarskih vlečnic in gozdarske mehanizacije ter vzdrževalec lesnih obratov. Nekaj let pred upokojitvijo je opravljal še dodatna zadolžitve kot vodja avtomobilih, nadziral je izvajanje del nadgradnje traktorjev in drugega tovrstnega programa, npr. gozdarskih dvigal.

V veliko veselje mu je bilo opazovati naravo, predvsem gozd in divjad v njej. Prvi stik z njo je doživel preko fotografskega objekta. Že od zgodnje mladosti pa je imel veselje do lovstva, za katerega ga je navdušil stric, lovski čuvaj Slavko, ki ga je pogosto vzel s seboj na lov.

V krog zelene bratovščine LD Mislinja se je včlanil leta 1982, naslednje leto je uspešno opravil lovski izpit. Kmalu smo mu lovci zaupali pomembne funkcije, in sicer: od leta 1985 do 1989 je bil blagajnik LD, od 1989 do 1991 član IO LD – statistik; od leta 1993 do 1997 starešina LD; od leta 1993 do 1994 predsednik komisije Sveta LGB Slovenj Gradec; predsednik NO LD je bil od 1997 do 2001, predsednik gojitvene komisije od 2001 do 2005, gospodar LD od 2001 do 2005, od leta 2001 do 2005 član komisije za izobraževanje, od leta 2009 do 2010 predsednik NO, od leta 2014 pa je član komisije za upravljanje lovskega doma. V vseh letih je bil mentor trem pripravnikom in dve leti revirni vodja ter vodja več skupnih lovov s soslednjimi LD. Sodeloval je tudi pri obnovi lovskega doma. Kot vzoren član in lovec LD je prejel številna lovška odlikovanja: znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje. Koroška lovška zveza mu je izročila priznanje OLZ II, matična LD Mislinja pa družinsko priznanje.

V upanju, da bo naš Gustek še nadalje tako prizadeven član, mu ob okroglem jubileju čestitamo in želimo še veliko lovskih užitkov in zdravja.

LD Mislinja – J. S.

Prvega julija 2017 smo v krogu LD Mislinja proslavili jubileje štirih članov, od katerih sta dva praznovala 85- in dva 70-letni jubileje. Eden med njimi je bil tudi **Avogust**

Naslikal: M. Samor

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnik

Vladimir Klemenčič, LD Velika Loka

90-letnik

Franc Čimžar, LD Krvavec
Slavko Klemen, LD Dol pri Hrastniku
Jernej Lamprecht, LD Gorenja vas
Jože Smidhofer, LD Ruše
Martin Željko, LD Adlešiči

85-letnik

Jože Babič, LD Kropa
Uroš Cergol, LD Krekove
Branko Delcort, LD Rače
Ivan Kašman, LD Kapla
Franc Kores, LD Stoperce
Anton Levstek, LD Višnja Gora
Martin Majcenovič, LD Zavrč
Edvard Makuc, LD Gaj nad Mariborom
Virgilij Panger, LD Izola
Danilo Podlogar, LD Mengeš
Maksimiljan Sušek, LD Radlje
Anton Zalar, LD Sodražica

80-letnik

Gožard Cibic, LD Plešivica, Žužemberk
Mihael Ferjančič, LD Krekove
Jožef Hudoklin, LD Kamnik
Anton Iskra, LD Kozlek
Franc Pelhan, LD Idrija
Štefan Petek, LD Dobrova
Anton Pezdirc, LD Čmolelj
Stanislav Pogorevc, LD Vitanje
Viljem Vidmar, LD Dol pri Hrastniku

75-letnik

Miha Adamič, LD Lukovica
Marjan Arko, LD Mokrc
Janko Bec, LD Juršinci
Eljo Robert Čotar, ŽD Tabor, Dornberk, Branik
Tone Dermastja, LD Kamnik
Rajnhold Jelen, LD Bojansko, Štore
Jožef Jeršin, LD Škofljica
Vili Juvančič, LD Vače
Jožef Pino Klabjan, LD Dekani
Feliks Korošak, LD Dobrava v Slovenskih goricah
Franc Kralj, LD Pšata
Cvetko Krapež, LD Kozje Stena
Drago Krepl, LD Starše
Leopold Kuhta, LD Pesnica, Jarenina
Maksimiljan Lešnik, LD Oplotnica
Adolf Levičar, LD Krško
Vincenc Mrak, LD Kanal

Edvard Omerzu, LD Podčetrtek
Anton Orehek, LD Pšata
Alojz Ovsenik, LD Udenboršt
Oto Pesek, LD Starše
Konrad Plohl, LD Markovci
Jožef Povše, LD Polšnik
Otokar Praper, LD Dravograd
Edvard Rupret, LD Kozje
Srečko Skubin, LD Dobrovo
Ivo Škrinjarič, LD Kapla
Alojzij Škrjanec, LD Grosuplje

70-letnik

Franc Antolič, LD Ormož
Venceslav Čopi, LD Čezsoča
Bogomir Gorenšek, LD Kostanjevica na Krki
Franc Kalič, LD Draga, Trava
Ferdinand Karat, LD Janžev vrh
Maksimiljan Karba, LD Domžale
Jernej Kenda, LD Krekove
Milan Kočar, LD Jošt, Kranj
Zoran Komac, LD Bovec
Jože Konhajzler, LD Trbovlje
Albin Koren, LD Smast
Alojz Kozic, LD Apače
Alojz Kozjek, LD Bohinjska Bistrica
Simon Krelj, LD Škofja Loka
Franc Krel, LD Prestranek
Igor Leban, LD Tolmin
Franc Lešnik, LD Slovenska Bistrica
Ladislav Levičar, LD Krško
Ludvik Malačič, LD Prosenjakovci
Bogomir Male, LD Cirkovce
Jože Marolt, LD Bovec
Stanislav Mavrič, LD Gornji Grad
Vladimir Mrzel, LD Litija
Dimitrij Paher, LD Šentjur
Ludvik Poje, LD Draga, Trava
Anton Polajžer, LD Rogatec
Tomislav Primožič, LD Sovodenj
Jožef Pugelj, LD Bukovca
Jožef Rehar, LD Brje, Erzelj
Franc Rifel, LD Peca, Mežica
Boris Rožman, LD Pernica
Egon Seljak, LD Brje, Erzelj
Ivan Sreš, LD Murska Sobota
Iztok Stanovnik, LD Logatec
Guido Svet, LD Cerknica
Jožef Školaris, LD Sabotin
Franček Šumak, LD Hotedršica
Ivan Tratnik, LD Col
Drago Vidmar, LD Kapele
Stojan Vončina, LD Trnovski gozd
Emil Zdovc, LD Prežihovo
Zvonko Zupan, LD Podsreda
Stojan Žigon, LD Koper

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

Foto: L. Zvonar

Pogled skozi strelni daljnogled

Sloveniji. Pri predavanju o lovski kinologiji so spoznali skupine in nekatere pasme lovskih psov ter opazovali lovske pse pri šarjenju in delu na krvni sledi. Tako bodo verjetno lažje razumeli pomen in vlogo varstva naravnega okolja divjadi v naravi in pomen lovstva. Organizatorji so jih seznanili tudi z lovsko kulturo in običaji. Taborniki so lahko prisluhnili in se preizkusili v igranju na lovski rog, ob tem pa so izvedeli, kakšen je bil njegov pomen v lovstvu nekoč in kakšen je še vedno.

Otroke je gotovo najbolj navdušilo opazovanje divjadi v naravi z visoke preže. Seznanili so se tudi s praktičnim prikazom uplenitve, s pozdravom lovini in prevozom ter spravilom divjadi v hladilnico. Člani tamkajšnje LD so jim predstavili lovsko orožje in se pomerili v streljanju z zračno puško. Udeleženci tabora so svoje vtise izrazili skozi likovna dela in pisne prispevke, ki jih je na koncu ocenila komisija in jih nagradila s praktičnimi nagradami. Lahko so poskusili tudi divjačinski golaž.

Milan Velkovrh

Foto: H. Hozjan

Ponovna vzreja fazanov v LD Polskava

Prva vzreja fazanov se je v LD Polskava začela leta 1994 na pobudo takratnega starešine **Antona Selinška** s podporo večine članov. Vzrok za tak korak so bili t. i. hidrotehnični posegi, ki so na 325 ha lovišča uničili vse življenjske razmere za pernato in malo dlakasto divjad. Vzreja fazanov je bila redna vse do lani,

ko se je takratni upravni odbor odločil drugače. Na zboru lovcev 13. 1. 2017 pa se je večina lovcev, ki so za LD pripravljeni tudi kaj narediti, odločila ponovno začeti z valjenjem in vzrejo fazanov. Obore so bile zapuščene in v precej slabem stanju, zato smo začeli, predvsem starejši lovci, z obilico dobre volje objekte čistiti in razkuževati. Na pobudo zelo aktivnega novega gospodarja LD Polskava **Franca Ravnjaka** smo v več delovnih akcijah pripravili obore (tudi tiste v lovišču) za spre-

Skupaj smo varnejši.

jem kebčkov. Na smetišče smo odpeljali vso staro šaro. Sedaj je tudi okolica lovskega doma, kjer je osrednja obora, veliko lepšega in bolj urejenega videza.

Iz jajc matične jate se je v valilniku maja 2017 izvalilo skupaj 600 kebčkov (11. 5. 2017 prvih 346 kebčkov, 27. 5. 2017 pa 254). Prirastek je zelo zdrav, ker so živali pravočasno oskrbljene z vsemi potrebnimi vitamini in zdravili. Zato je tudi pogin zanemarljiv. V prihodnosti bomo opravili še

peljal še tri lovske tovariše iz LD Oplotnica, meni pa je delal družbo član LD Zreče lovski tovariš **Tone Hren**, stalni obiskovalec boljših sejmov doma in v tujini ter tudi strasten zbiralec starin, predvsem žepnih ur.

Pri ogledu sejma smo imeli kaj videti; razstavljena je bila raznovrstna lovska oprema: orožje, optika, literatura, umetniška dela (slike), izdelki iz roževine, oblačila, pokrivala in številni drobni predmeti, povezani z lovom. Ob

Foto: F. Klajne

Kolikšna je cena?

veliko podobnega prostovoljnega dela, kar pa lovcem s ponotranjenim etičnim kodeksom, lovcem, ki so s srcem del te prostovoljne organizacije, ter lovcem, ki cenijo prijateljstvo in poštene, predvsem pa iskrene medsebojne odnose, sploh ne bo v breme.

Stane Sušnik

Obiskali smo lovski boljši sejem

Članek v letošnji peti številki Lovca o lovskih boljših sejmihi na Bledu me je navdušil. Vse čestitke članom LD Bled za idejo in organizacijo sejmov, ki so postali zelo priljubljeni. Tudi sam sem se odločil za obisk takega sejma. S strokovnim sodelavcem LZ Maribor **Božidarjem Kunejem** sem se dogovoril za obisk petega sejma, ki je bil v lovskega doma LD Bled 14. 5. 2017. Božo je pri-

vsem, kar smo videli, je vsak dolgoletni lovec dobil vtis, da bi lahko kaj ponudil za prodajo ali kaj kupil za svojo zbirko. Po ogledu in nekaj nakupih sem želel pridobiti informacije o organizaciji sejma. Imel sem srečo, da sem naletel na predsednika LD Bled **Leona Čarnija**. V daljšem pogovoru mi je razložil vse, kar sem želel izvedeti. Z izkušnjo več sem se s tovariši poslovil od prijaznih organizatorjev in razstavljavcev.

Franci Klajne, LD Zreče

Tonetova salama s Kozjanskega je najboljša

Na začetku članka moram najprej navesti nekaj temeljnih podatkov o lovski družini, v kateri je član **Tone Gajšek**, ki je po oce-

njevanju divjačinskih salam postal dvakratni zmagovalec na zadnjem sejmu Lov v Gornji Radgoni.

LD Loka pri Žusmu je vključena v Savinjsko-Kozjansko ZDL Celje in je v šentjurski občini ter meji na lovišča LD Podčetrtek, LD Pristavo, LD Kozje, LD Dobje - Handil. Lovišče obsega 2.800 ha lovne površine, v katerem lovi trideset članov. Že 50 let je Tone član naše LD, do letos je bil naš starešina, in to kar 46 zaporednih let. Vsa leta je bil med člani spoštovan starešina, ki se je znal prilagoditi vsem generacijam. Tudi vse življenje se ukvarja z mesarstvom, tako da mu predelava različnih mesnih izdelkov nikakor ni neznana. V njihovi domači gostilni Pri Gajški lovci najpogosteje slišimo besede: »Na, jej!« Zato smo tudi zvesti in navdušeni okuševalci Tonetovih mesnih izdelkov. Njegova najbolj priljubljena žival je prašič, in to divji. V svoji dolgoletni lovski

Klavžar na Kranjskem polju

Konec letošnjega junija in v začetku julija se je na Kranjskem polju, severno od Kranja proti Naklu in Dupljam, nekaj dni zadrževala izjemno redka preletna ptica, klavžar ali grivasti ibis (*Geronticus eremita*). Biologi ga uvrščajo med **skrajno ogroženo vrsto** (vrsti v narav-

Foto: B. Galjot

Klavžar – v naravi naj bi živel le še od 400 do 1.000 teh na videz zelo neobičajnih ptic.

nem okolju grozi izumrtje že v neposredni prihodnosti), saj naj bi v naravi živel le še od 400 do 1.000 teh na videz zelo neobičajnih ptic. Veliki gladki črni klavžar ima značilno neoperjeno rdečo glavo z dolgim ukrivljenim kljunom in je poraščen s svetlečim, gladkim, pepelnato črnim perjem. Visok je okoli 70 cm, hrani se pretežno z žuželkami in malimi živalmi. V naravi živi samo še v polpuščavah Srednjega vzhoda in severne Afrike. Do približno 400 let nazaj je živel vse do Alp, tudi pri nas. Pogost je bil na Krasu in v Istri, kar potrjujejo cerkvene freske z njegovo upodobitvijo v Hrastovljah ter v Gradišču pri Divači. Vklasan je celo v grb na portalu gradu Lukovec v Občini Log - Dragomer. V Avstriji (Salzburg) in kasneje v Nemčiji so poskušali v zadnjih letih s prizadevnim naseljevanjem to tamkaj zdavnaj izumrlo ptico vrniti nazaj v Evropo. Pri tem vzreja ni težavna, mnogo težavnejša je priučitev ptic na pravadne selitvene poti te vrste. Prav verjetno je, da tudi klavžar s Kranjskega polja izhaja iz omenjenih naselitev, saj je bila ptica zelo zaupljiva in neboječa. Na obeh nogah je bila obročkana, kar kaže, da je bila v stiku z ornitologi. Žal mi ni uspelo, kljub uporabi spektiva, odčitati podatkov na obročkih.

Branko Galjot

Dnevi Notranjskega regijskega parka ob Cerkniškem jezeru

Verjetno ni Slovenca, ki ne bi že česa slišal o Cerkniškem jezeru, tem notranjskem naravnem fenomenu, ki ga štejejo med največja presihajoča jezera v Evropi, saj ob polnem vodostaju površina doseže do 30 km², ob normalnem razlitju spomladi ali jeseni pa okrog 20 km². Je naš naravni »laboratorij« za razna proučevanja narave, rastlinstva in živalstva, zanimivo pa je tudi za hidrologe, speleologe, klimatologe, pedologe itn. Že vrsto let naši in tuji raziskovalci proučujejo ta naš naravni biser in javnosti lahko postrežejo z nekaterimi ugotovitvami, ki samo potrjujejo izjemnost tega koščka narave. Na Cerkniškem jezeru je bilo opaženih 276 vrst ptic, kar je polovica vseh evropskih vrst. Na tem območju živi kar 45 vrst sesalcev, kar je nekaj več kot polovica evropskih vrst; to leta 125 vrst dnevnih metuljev, kar je skoraj ena tretjina vseh evropskih, in tu se mresti tudi 15 vrst dvoživk, kar je kar 75 % vrst, ki jih najdemo v Sloveniji. Zapleteni dinamiki gibanja voda so se prilagodile rastline. Na močvirskih predelih lahko najdemo tri vrste mesojedih rastlin, na poplavnih območjih pa vsako leto zrastejo »amfibijske« rastline, ki so se presihanju vode prilagodile do take mere, da enako dobro uspevajo v vodi in na kopnem.

Prvi zapisi o fenomenu Cerkniškega jezera segajo v leto 1689, ko je izšlo knjižno delo (bolje rečeno enciklopedija) **Janeza Vajkarda Valvasorja Slava vojvodine Kranjske**, v kateri je podrobno opisal (četrti knjiga)

ta del Notranjske, predvsem pa presihajoče Cerkniško jezero, ki je odpiralo nešteto vprašanj in pojasnjevanj, pri domačinih pa burilo duhove o prisotnosti mitoloških bitij in čarovnicah, ki so menda iz svojega domovanja na Slivnici (vzpetina nad Cerknico, 1.114 m) upravljale in nadzirale »življenje tam spodaj«.

Vse bogastvo naravne in kulturne dediščine (materialne in nematerialne) je bilo treba nujno zavarovati pred propadanjem, siromašenjem in raznimi oblikami vandalizma, zato je Občina Cerknica leta 2002 sprejela odlok o ustanovitvi zavoda **Notranjski regijski park**. S tem je sledila cilju ohraniti, varovati in raziskovati naravne in kulturne vrednote, izjemne geomorfološke, geološke in hidrološke znamenitosti, zavarovati domorodno rastlinstvo, živalstvo in naravne ekosisteme ter značilnosti neživega sveta, paleontološka in arheološka najdišča, etnološke in arhitekturne značilnosti ter ohraniti kulturno pokrajino.

Notranjski regijski park obsega celotno območje Občine Cerknica, razen zazidanih in nezazidanih stavbnih zemljišč, industrijskih območij, naselij, cest, železnice in območij za mirujoči promet. Površina zavarovanih območij, ki zavzema območje Notranjskega regijskega parka, znaša 222 km². Odločitev za enotno ime Notranjski regijski park je utemeljena, saj obsega Cerkniško jezero kot glavno vrednoto naravne dediščine, naravne spomenike Rakov Škocjan in Zelške jame, sotesko Iške in Zale. Zajema tudi obrobne predele občine: Križno goro, Križno jamo in Slivnico. Park vključuje tudi strnjene jelovo-bukove gozdove Javornikov in Menišije, kjer živijo rastlinojedi parkljarji: jelenjad, srnjad in gamsi, pa tudi zavarovane velike zveri:

Polharska stojnica – prikaz izdelave polharskih skrinjic in polharke (kučme iz polhavih kožušček).

Foto: Z. Verhovšek

Tone Gajšek je bil na aprilskem tekmovanju za najboljšo domačo divjačinsko salamo na sejmu LOV v Gornji Radgoni razglašen za dvakratnega zmagovalca.

karieri je, čakajoč divje prašiče, nešteto noči preždel na lovskih prežah. S svojimi divjačinskimi salamami je že velikokrat sodeloval na različnih ocenjevalnih tekmovanjih suhomesnatih izdelkov in bil tudi večkrat nagrajen, zato so zidovi domače gostilne okrašeni s Tonetovimi priznanji. Člani LD Loka pri Žusmu smo zelo ponosni, da imamo v svojih vrstah lovskega tovariša, ki je ogromno truda vložil za dobro ime in uspešnost naše LD in si tako pridobil veliko spoštovanja. Tone, čestitamo ti, odslej bomo še z večjim veseljem poskušali tvoje divjačinske salame, zato ti želimo še veliko podobnih priznanj, ki so tebi in tudi nam v ponos.

Zdravko Verhovšek

medved, volk, ris, divja mačka, v zadnjem času se je priselil tudi šakal. Da je park »napolnjen« z biotsko in geomorfološko pestrostjo, priča podatek, da je znotraj parka pet zavarovanih naravnih rezervatov (Zadnji kraj, Dujice, Osredki, Levišča, Vranja jama) in štirje naravni spomeniki (Rakov Škocjan, Iška in Zala, Križna jama, Zelške jame). Skoraj celotno območje je v varstvenem območju Natura 2000, kjer je treba upoštevati varstvene smernice strokovne komisije EU.

V vasi Dolenje Jezero je Muzej Cerknškega jezera, v katerem je postavljena maketa jezera, ki z uporabo vode ponazarja presihanje jezera; zelo zanimivo in poučno. Da bi vse naštetete lepote, zanimivosti in naravne redkosti približali občanom, obiskovalcem Cerknškega jezera, svetovnim popotnikom in vsem tistim, ki uživajo v ohranjeni in tako bogato raznoliki naravi, kot je ta notranjski biser, je vodstvo Notranjskega regijskega parka razglasilo **Dneve Notranjskega parka 2017**, tako kot jih je v zadnjem času vsako leto. Določeni sta bili sobota, 27. 5. 2017, in nedelja, 28. 5. 2017, z natančnim programom za vsak dan posebej. Dogajanje je potekalo na parkirišču tik ob jezeru na Dolenjem Jezeru.

Sobotni program je bil name-

Stojnica ljubljanske Biotehniške fakultete, kjer sta simpatični biologinji predstavljali vsebine znanstvenih projektov SloWolf in Life DINALP BEAR. Brezplačno sta delili brošure za ozaveščanje prebivalstva o volku (*Canis lupus*) in rjavem medvedu (*Ursus arctos*).

vse. Vodstvo parka je v teh dneh želelo bolj poudariti biološke in geomorfološke vidike zavarovanega območja kot pa sam etnološki vidik, ki je prepleten v eno samo celoto z vsemi drugimi vsebinami – temu je bila namenjena nedelja, 28. 5. 2017.

Mnogo obiskovalcev se je razveselilo predavanj dveh simpatičnih biologinj na predstavitev-

Dolenje Jezero – pogled na prizorišče dogajanja okrog opoldneva, ko je bilo vse še relativno mirno, zvečer pa je bilo skoraj premalo prostora za vse radovedneže.

njen družinam in otrokom; spoznali so mite in legende, povezane s Cerknškim jezerom. Na dokaj številnih stojnicah so domače gospodinje pripravile pokušino doma pripravljenih slaščic in drugih dobrot. Posamezni obrtniki in predstavniki turističnih kmetij so na stojnicah ponudili veliko različnih izdelkov domače obrti, kar je bilo za številne obiskovalce zelo zanimivo. To pa še zdaleč ni

prostoru Oddelka za biologijo Biotehniške fakultete iz Ljubljane. Obiskovalce sta seznanjali z izsledki pred leti končanega slovenskega projekta SloWolf, ki ga je v višini 71 % sofinancirala EU iz fundacije Life. Glavni cilj projekta je bil zagotoviti dolgoročni obstoj populacije volka (*Canis lupus*) v Sloveniji, njegovih habitatov, naravnega plena in omogočiti sožitje človeka in volka. Pomembno

severne Dinaride, vodijo pa ga v Sloveniji, Avstriji, severni Italiji in na Hrvaškem. Poleg strokovnjakov ljubljanske Biotehniške fakultete (Oddelka za biologijo), Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) in LZS so kot zunanji sodelavci v projekt vključeni tudi nekateri lovci. Ob tej priložnosti smo izvedeli vse glavne cilje projekta, naravnane k ohranitvi rjavega medveda v Evropi, poleg tega pa je vsak zainteresirani obiskovalec lahko brezplačno dobil brošuro z naslovom *Rjavi medved v Dinaridih in Alpah*, ki jo je leta 2016 izdal ZGS v okviru tekočega projekta. V njej so na najpreprostejši način predstavljene: rjavi medved in njegova biologija (način življenja, prehrana, navade in obnašanje), nasveti, kako ravnati pri srečanju z medvedom in še mnogo drugih koristnih nasvetov in priporočil. Skratka, zelo poučno napisano besedilo s simpatičnimi ilustracijami, vse

Foto: J. Škrlj

Ekipo LD Cerknica ob svoji stojnici pod vodstvom predsednika Jožeta Gornika. Ob strani dve dami, članici lokalne folklorne skupine, odeli v praznični (ta gmašni) »odori« iz sredine 19. stoletja.

je tudi ozaveščanje prebivalstva, predvsem na območjih stalne prisotnosti volka, da volk le ni pošast iz pravljic. Človek se volkov že od nekdaj nagonsko boji, dejstvo pa je, da ne napadajo ljudi. Volk se človeka boji in se mu izogiba. Predstavljen je v vsebinsko odlični brošuri *Volk v Sloveniji* (Biotehniška fakulteta v Ljubljani, 2011), ki je v poljudnem jeziku namenjena ozaveščanju ljudi.

Na predstavitevni prostor fakultete so javnosti posredovali tudi informacije o poteku mednarodnega projekta Life DINALP BEAR (delovno ime projekta: *Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda (Ursus arctos) v severnih Dinaridih in Alpah*), ki se je začel 1. 7. 2014 in se bo končal 30. 6. 2019. Projekt zajema območje jugovzhodnih Alp in

z namenom ozaveščanja ljudi – prebivalstva, ki živi in se giblje na območju stalne prisotnosti medveda. Še posebno koristna in simpatično oblikovana je zgibanka (žepni format) z naslovom *Kako se vesti na območju prisotnosti rjavega medveda*, ki jo priporočam vsakemu, ki rad zahaja v območja strnjjenih gozdov, kjer je precejšnja verjetnost srečanja z medvedom.

Na svojem predstavitevni prostor je promocijo lovstva uspešno opravila **LD Cerknica** z ekipo mladih lovcev in predsednikom **Jožetom Gornikom** na čelu, ki je obiskovalcem celovito prikazala dejavnost lovstva in delo lovskih družin. Njihov cilj, da bi razbili stereotip o lovstvu in lovcih, češ da smo samo »pobijalci divjih živali«, je bil

uspešno dosežen s predstavitvijo lovskega naravovarstva, skrbi za okolje in krajino, skrbi za divjad, predvsem pozimi s krmiljenjem, ipd. Na »polharski stojnici« je bila prikazana izdelava lesenih skrinjic za lov na polhe (polhanje), kar ima na Notranjskem še posebno globoke korenine. Prikazana je bila tudi izdelava polhovke (kučme iz polhovih kožuškov), kar je danes le še etnološka posebnost, pa vendar se tu in tam še pojavi kakšen starejši mojster s tovrstnim novim izdelkom. Cerkniški LD žal ni sledila nobena druga LD. Dogodek je bil izvrstna priložnost za uspešne predstavitve in ozaveščanje prebivalstva, kraj dogajanja in sestava obiskovalcev pa najustrenejša za predstavitve novih pogledov in znanstvenih dognanj z interesnega območja, s katerimi je treba »oborožiti« javnost, da bi se nova dognanja lažje prenašala in izvajala v praksi. Lovci potrebujemo večjo podporo javnega mnenja za naše delo v sodobni družbi, zato toliko bolj ne razumem ZLD Notranjske, da se ni aktivno vključila s promocijo v Dnevih Notranjskega parka in k temu pritegnila še nekaj drugih LD ali morda celo drugih organizacij, sorodnih lovstvu. Dneve je po neuradnih podatkih obiskalo od 2.000 do 2.500 obiskovalcev.

Vodstvo parka obljublja, da bo zaradi velikega zanimanja za Dneve notranjskega parka s to prireditvijo nadaljevalo tudi v pri-

80 let koroškega rojaka Mirka Kumer

V objemu stare kmečke hiše, mogočnega skednja in hleva na Črčejevi kmetiji v središču dokaj dolge dvojezične kmečke vasice Blato na avstrijskem Koroškem je nadvse ustvarjalnih in prepoznavnih 80 let praznoval zavedni Slovenec za severno mejo in naš dolgoletni lovski rojak in prijatelj **Mirko Kumer - Fric**, predsednik Kluba prijateljev lova Celovec (KPLC) in Lovske družbe Blato. V prijetni senci prireditvenega šotora, v stari kmečki hiši, ki jo krasijo številne lovске fotografije in priznanja, ki spominjajo na Mirkovo 50-letno lovsko in tudi lokalno politično poslanstvo, v kotu pa tudi večje razpelo, pred katerim Kumrovi večkrat pomolijo k Bogu, se nas je zbralo okrog sto njegovih dolgoletnih lovskih prijateljev iz Slovenije in avstrijske Koroške. Še veliko dobrega zdravja, dober pogled in lovskega blagra smo mu zaželeli slovenski lovci s te in one strani Matjaževe Pece, s Prekmurja, Štajerske, Dolenjske, Notranjske, Gorenjske, Vipave, iz zamejskega Doberdoba in tudi s Hrvaške. Povabili so se odzvali tudi predsednik LZ Slovenije mag. **Lado Bradač** s soprogo, generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu **Milan Predan** in njegova

Tudi ta fotografija bo popestrila notranjost Črčejeve stare kmečke hiše in obiskovalce še dolgo spominjala, kako je Mirko - Fric med prijatelji praznoval svojo 80-letnico; od desne: Marjan Gselman, mag. Lado Bradač, Branko Vasa, Bogdan Krivec, Mirko Kumer, dr. Srečko F. Kropce, Milan Predan, Dušan Jukič, Anton Bensa, Vojko Rutar, Dušan Leskovec, Edo Krašna in Ivan Malešič.

dnevno druženje, ki je bilo na trenutke tudi čustveno obarvano, lepo ga je vodil Mirkov najstarejši sin **Lovrenc**, je bilo v vseh pogledih povsem lovsko »obarvano«. Lovci iz matične domovine in tudi nekateri tamkajšnji lovci so si za to priložnost oblekli letni slovenski lovski kroj. Tudi njegovi lovski prijatelji iz KPLC in LD Blato so bili v lovski oblačilih. Piko na i pa so dodali lovski rogisti LGB Pliberk in pevci Lovskega okteta LD Peca - Mežica ter številni govorci, ki so mu poleg izrečenih lepih želja izročili tudi darila in pisna priznanja, kar se za tako visok življenjski jubilej

tudi spodobi. Mirko bo dobro zdravje še kako potreboval, saj so mu za darilo izročili tudi odstrel trofejne divjadi. Klub prijateljev lova Celovec mu je podelil zlato plaketo. K pravemu lovskemu vzdušju je veliko prispeval tudi podpredsednik KPLC **Franc Hirm**, ki je kot glavni kuhar s svojo ekipo poskrbel, da nihče ni bil lačen ne žejen. Več o Kumrovem 80-letnem kmečkem, političnem in lovskem delovanju doma in tudi čez mejo bomo brali v rubriki Jubilanti ene naslednjih številok Lovca.

Franc Rotar

Osemdesetletni Mirko Kumer - Fric v družbi (z desne) mag. Lada Bradača, Milana Predana in dr. Ferdinanda Gortona.

hodnje. Dodali bodo vsebine in dogodke, s katerimi bodo poskušali obiskovalce trajno zaznamovati, in stremeli, da bodo obiskovalci spoštovali in na poseben način vrednotili ta notranjski biser. Tako nam je malo odleglo za zamujeno priložnost. Do prihodnjega leta je še dovolj časa, da se bomo pripravili in za predstavitev javnosti izbrali primerne lovске teme.

Janko Škrlič

žena **Darka**, oba tudi novinarska kolega, dr. **Ferdinand Gorton**, glavni lovski mojster tamkajšnje Koroške lovске zveze, **Štefan Domej**, zastopnik v Deželni kmetijski zbornici, **Marjan Šrurm**, zastopnik tamkajšnjih Slovencev v Deželni vladi, in kot prihodnji, ki bo praznoval svojo 80-letnico, štajerski lovec in lovski funkcionar **Branko Vasa**.

Mirkovo nepozabno rojstno-

DOMŽALSKI ROGISTI V AVSTRIJI OSVOJILI ZLATI ROG

Domžalski rogisti so se v soboto, 20. 6. 2017, udeležili mednarodnega tekmovanja v kraju St. Georgen v Avstriji. Tekmovali so v skupini Es, nastopili pa so Danijel Savnik, dirigent, Ivan Kozarič, Jernej Hribar, Tomaž Tavčar, Florjan Zabret, Tine Pavli in Andrej Volkar. Vsaka skupina je zaigrala dve obvezni skladbi in eno po lastni izbiri. Tako so zaigrali Zusammenrufen der Jäger, Lacknerhofer Jägerpolka in Der Alpenjäger. Ocenjevalna komisija, ki je štela pet članov, je Domžalskim rogistom podelila 496 točk, s čimer so si prislužili zlati rog. Nekajmesečne vaje so tako prinesle zadovoljstvo članom Domžalskih rogistov. – Miha Ulčar

Foto: Domžalski rogisti

23. Lovski poletni veleslalom pod severnimi ostenji Grintovcev

Na veleslalomu na Skutinem ledeniku so bili najhitrejši lovci - alpski smučarji: 1. Davo Karničar (LD Jezersko) 00.19:25; 2. Gregor Mertelj (LD Dovje) 00:68; 3. Lovro Matijevc (LD Luče) 00.19:71; 4. Jernej Legat (LD Dovje) 00.19:77; 5. Tone Hudernik (LD Janžev vrh) 00.19:80; 6. Boštjan Gorza (LD Bistra) 00.19:86.

V že nadpovprečno toplem junijskem vremenu se je 4. 6. 2017 na naravnem snegu Skutinega ledenika pod severnimi ostenji Grintavca ohranilo toliko snežne odeje, da so organizator-

skem ledeniku so začeli leta 1993 na pobudo **Franca Ekarja**, člana LD Jezersko. Ob izkazanem navdušenju so projekt, ki je prerasel v tradicionalni vseslovenski lovski smučarski dan, z razumevanjem podprli: Občina Jezersko, Lovska zveza Slovenije, Zveza lovskih družin Gorenjske, pa tudi druge institucije, delovne organizacije in posamezniki, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, Planinsko društvo Kranj in drugi.

Priprava letošnjega tekmovanja je zaradi zelo poznih najav in prijav ter zato zmanjšane števila končnih prijav odprla načelno vprašanje in pomisleke, ali je smiselno s tem tekmovanjem nadaljevati še v prihodnje. Toda v zadnjih dneh pred tekmovanjem se je za letošnjo tekmo vendarle prijavilo dovolj tekmovalcev. Vsi dvomi so bili takoj pozabljeni. Na končni slovesnosti ob pode-

ljevanju pokalov in priznanj za osvojena mesta so poleg čestitk najboljšim župan Občine Jezersko **Boštjan Rebolj**, predsednik ZLD Gorenjske **Peter Belehar** in starešina LD Jezersko **Dušan Šemrov** odločno povedali in sporočili, da je treba storiti vse, da se bo poletni lovski slalom na Skutinem ledeniku nadaljeval in da so tudi sami v kar največji mogoči meri pripravljeni pomagati, da bi to že tradicionalno lovsko-smučarsko prireditev še bolj okrepili. Vsi so menili, da se v nobenem primeru ne sme zgoditi, da bi dogodek, ki je odmeven tudi v zamejstvu, ukinil. Franc Ekar je tudi opomnil in sporočil, da so se na triindvajsetih tovrstnih smučarskih tekmovanjih lovci, ki so se prišli preizkušati in dokazovat svoje telesne zmogljivosti, pomerili na najbolj razpoznaven in plemenit način z zdravim duhom v zdravem telesu in z neizmerno močjo in voljo ter

na skoraj prvobitnem in v neoskrunjenem gorskem zaledenelem sneženem svetu, kar gorski lovec pri lovu še kako potrebuje.

Tekmovali so predstavniki petnajstih lovskih družin (ekipe – LD): **Dovje, Bistra, Tržič, Jezersko, Luče, Krvavec, Smast, Janežev vrh, Padež, Kobarid, Velunja - Šoštanj, Log pod Mangartom, Kojnik - Podgorje, Trebnje, Orlica.**

Rezultati:

ekipno – LD: 1. LD Dovje, 2. LD Bistra, 3. LD Tržič, 4. LD Jezersko, 5. LD Luče

ženske: 1. Maja Meglič Klemečič (LD Tržič)

lovci – »gamsi« veterani (več kot 70 let): 1. **Janez Grilc** (LD Krvavec), 2. **Franci Ekar** (LD Jezersko), 3. **Rado Košir** (LD Dovje)

lovci – »modrostni gamsi« (od 60 do 70 let): 1. **Tone Hudernik** (LD Janžev vrh), 2. **Franc Rabič** (LD Dovje) 3. **Franc Skarlovnik** (LD Bistra)

lovci – »stari kozli« (50 do 60 let) 1. **Davorin Karničar** (LD Jezersko), 2. **Robert Kralj** (LD Tržič), 3. **Robert Peric** (LD Padež)

lovci – »starejši kozli« (40 do 50 let): 1. **Gregor Mertelj** (LD Dovje); 2. **Matjaž Funtek** (LD Luče); 3. **Andrej Šumah** (LD Velunja - Šoštanj)

lovci – »srednje stari kozli« (30 do 40 let): 1. **Jernej Legat** (LD Dovje); 2. **Boštjan Gorza** (LD Bistra); 3. **Franci Ostanek** (LD Trebnje)

lovci – »mladi kozli« (18 do 30 let): 1. **Lovro Matijevc** (LD Luče), 2. **Martin Kurnik** (LD Luče), 3. **Jure Legat** (LD Dovje)

mladi spremljevalci in spremljevalke lovcev: 1. **Miha Mertelj**, 2. **Enej Filipčič**, 3. **Špela Mertelj**

Na organizatorjev predlog, naj bi uvedli novo tekmovalno skupino najmlajših otrok, so bili letos vabljeni tudi najmlajši tekmovalci, dečki in deklice (sinovi, hčerke, vnuki ... lovcev). To pobudo so zelo pohvalili, kajti prav v družinskem okolju se otroci na najbolj neposreden način lahko dobro seznanijo z gorskim okoljem in življenjem v njem in tako na najbolj neposreden način prenašajo in podoživljajo lovstvo ter naravne vrednote na najmlajše.

Tudi 23. tekmovanje v lovskem veleslalomu je potekalo in se končalo varno, brez poškodb, čeprav so bili v pripravljenosti za primer nesreče člani Gorsko-reševalnega društva Jezersko in bili tudi v

Tekmovalci 23. Lovskega veleslaloma na ledeniku – tekmovališču; v ozadju je mogočna Skuta.

ji lahko postavili veleslalomsko progo s šestnajstimi vratci. Na progi je bila površina povsem naravna; sneg je bil valovit, kot so ga oblikovali vetrovi in temperatura. Čeprav je bilo na višini skoraj 2.000 m že zelo toplo sonce, je bilo še dovolj trdnega snega, da je bilo mogoče tekmovati. Na ledeniku se je zbralo več kot sedemdeset ljudi: lovcev, mladih ljubiteljev smučanja in planin, od katerih jih je »uradno« tekmovalo 47, v glavnem aktivnih članov lovskih družin.

Z lovskim veleslalom na jezer-

Starešina LD Jezersko Dušan Šemrov izroča priznanja najmlajšim tekmovalcem.

povezavi s helikoptersko enoto gorskega medicinskega reševanja na letališču Brnik. Doslej se je na vseh triindvajsetih tekmovanjih za *pokal kristalnega gamsa* zgodila le ena poškodba lovca - tekmovalca.

Organizatorji tekmovanja, kot udeleženci tekmovanja, so dobili zelo visoko naravovarstveno oceno, kajti po tekmovanju za njimi ni ostalo nobenih sledi onesnaževanja, odpadkov ali druge nesnage, ki ne sodi v gorski svet. Pozitivno je tudi dejstvo, da ob poti, po kateri so se na prizorišče vzpenjali tekmovalci in se s tekmovališča z njega spuščali nazaj v dolino, ni bilo odtrgano niti eno zavarovano gorsko cvetje: encijan, lepi čovelje, pogačica. Prav s takimi, na videz drobnimi naravovarstvenimi ugotovitvami se na najbolj verodostojen in pozitiven način v pravi naravovarstveni vlogi predstavlja

njih tekmovanj, med njimi tudi letos umrlega **Franca Golijo**, nekdanjega predsednika ZLD Gorenjske in tudi predsednika LZS. Nepozabni so spomini na **Franceta Bučarja**, prvega predsednika slovenskega parlamenta, ki se je pri svojih 85 letih s smučmi spustil po ledeniku po lovski progi »kristalnega gamsa« in tako še posebno zgovorno predstavil bohinjsko dušo, trdno voljo in lovsko vztrajnost; dokazal je, kako je mogoče z lahkoto še pri takih letih premagovati, vzdrževati in dokazovati človekovo telesno pripravljenost.

Na tekmovanju 23. kristalnega gamsa smo se še posebej zahvalili za osebna prizadevanja Davu Karničarju, svetovnemu ekstremnemu gorskemu in himalajskemu smučarju in lovcu, ker je bila po njegovi zaslugi tekmovalna proga vedno brezhibna in varna.

Vse foto F. Ekar

Peter Belehar, predsednik ZLD Gorenjske, je pozdravil tekmovalce tudi v imenu LZS in še posebej poudaril, da je treba takšne oblike in dejavnosti lovstva, kot je tradicionalni visokogorski lovski veleslalom, ohranjati in nadaljevati tudi v prihodnje.

Posebna zahvala je bila izrečena tudi uredništvu Lovca, LZS, ZLD Gorenjske, Občini Jezersko, GRS - Jezersko, lovcem LD Jezersko za pripravo odličnega lovskega golaža in pogostitev. Tekmovanje se je končalo z družabnim srečanjem in vsem drugim, kar sodi zraven za tak dogodek kot že tolikokrat na Jezerskem pri lovskem domu.

France Ekar

ZAHVALA

Na tem mestu se želimo prireditelji še posebej zahvaliti **PD Kranj**, ki je vseh 24 let pomagalo pri organizaciji tega tekmovanja ter omogočalo prenos smučarske opreme s tovorno žičnico, z nudenjem prostorov v Kranjski koči, ki so jo marsikdaj odpirali prav v ta namen, ter za gostinske usluge in prenočišča za pripravljala dela članom organizacijsko-tehničnega odbora lovskega smučarskega tekmovanja. Kranjska koča letos praznuje 40 let delovanja. Zgradili in slavnostno so jo odprli 1. avgusta 1977. Nekateri pravijo tej koči tudi »Ekarjev spomenik«, saj je bil France pobudnik za izbor lokacije in vodja projekta na Ledinah pa tudi gradnje koče.

Janez Kuhar

Peter Belehar, predsednik ZLD Gorenjske, Boštjan Rebolj, župan Občine Jezersko, in starešina LD Jezersko Dušan Šemrov ob leseni skulpturi Francija Tičarja Orel napada gamsa pred lovskim domom LD Jezersko

Neposredno pred odhodom na prvi smučarski spust z druge najvišje gore sveta »K-2« v pakistansko karakorumsko Himalajo smo mu zaželeli, da bi srečno in varno uresničil cilj.

Prireditve 23. Poletnega lovskega veleslaloma za pokal kristalnega gamsa se je končala pri pri lovskem domu LD Jezersko, kjer so najuspešnejši tekmovalci in tekmovalke prejeli priznanja in pokale. Slovesnost so spremljali zvoki Bohinjskih lovskih rogistov, slavnostni nagovori in čestitke tekmovalcem. Zahvale so bili deležni organizatorji, ŠD Jezersko, Davo Karničar, Jurij Markič, kot vodja tekmovanja, LD Jezersko, starešina Dušan Šemrov in lovci - člani LD Jezersko za organizacijske, logistične in tehnične potrebe tekmovanja.

Junjska golažijada pri lovskem domu LD Malečnik

V prijetnem okolju lovskega doma **LD Malečnik** so se 17. 6. 2017 ob 8. uri začeli zbirati predstavniki lovske družine iz **Lovske zveze Maribor (LZM)**, da bi se pomerili v kuhanju divjačinskega golaža in kdo bo kot ekipa in kdo kot posameznik najboljši in igranju kart – igri »šnopsa«.

Prireditve je potrdil predsednik Komisije za stike z javnostjo pri LZM **Drago Vešner**, član LD Rače, ki poudarja, da sta namen prireditve predvsem druženje in prikaz, da lovci poleg svoje temeljne dejavnosti skrbimo tudi za družabna dogajanja. Prav Vešner je tudi pobudnik, da se ta prireditve nadaljuje že več let. Vse ekipe sta pozdravila predsednik LZM **Marjan Gselman**, član LD Pobrežje - Miklavž, in starešina LD Malečnik **Franc Branko Štuber**, ter poudarila, da je namen tekmovanja predvsem druženje in prijetno počutje. Vsem kuharjem sta zaželela, da bi skuhali najboljši golaž in bili

slovensko lovstvo in opravičuje določbo, da lovska organizacija deluje v javnem naravovarstvenem interesu. Prav taka dejanja in javna potrdila upravičeno potrjujejo lovstvu status varuha narave v najbolj občutljivih okoljih.

Na tekmovanju smo se spomnili in počastili tudi spomin na nekdanjega mladega lovca - tekmovalca **Damjana Smrtnika** (LD Jezersko), ki se je pred dvema letoma smrtno ponesrečil na lovu na gamsa. **Ani**, vdovi pokojnega lovca Damjana, so lovci izkazali pozornost tako, da so jo ta dan povabili medse in jo zaprosili, da je podelila priznanja in pokale kristalnega gamsa »najhitrejšim« ekipnim zmagovalcem.

Spomnili smo se tudi nekaterih že pokojnih tekmovalcev s prej-

Najboljši lovci – veterani, ki so tekmovali na letošnjem veleslalomu (od leve): Franc Ekar (LD Jezersko) – drugi; Janez Grilc (LD Krvavec) – prvi in Rado Košir (LD Dovje) – tretji, so prejeli kristalne gamse in priznanja.

Foto B. Kanižar

Za junijsko golažijado LZM je bilo veliko zanimanje.

najboljši v »šnopsu«. Navodila za kuhanje divjačinske golaže je predstavil **Marjan Vidovič**, član LD Malečnik in lastnik gostišča Črni baron v Malečniku.

Po krajšem uvodu so se ekipe odpravile vsaka na svoje kuharsko mesto. V gozdčku ob lovskem domu so po mizah razstavile svoje kuharske potreščine, pod kotli je zagorel ogenj in v okolici se je kmalu začel širiti prijeten vonj. V lovskem domu so pod vodstvom **Dušana Rosenfelda**, člana LD Polskava, na mizo padle prve karte. Starešina LD Malečnik je poskrbel tudi za varnost v primeru požara in morebitne nesreče pri delu. Za veselo razpoloženje sta poskrbela harmonikar in kitarist in zaslišala se je domača pesem. V kotlih je začelo vreti in zadišalo je po začimbah ter divjačinskem golažu.

Ob 12. uri, ko je bilo konec tekmovalja, se je sestala komisija za ocenjevanje kakovosti golažev **Branko Kanižar** in nevrtni član iz občinstva (to je bil **Andrej Stramlič**, občan Malečnika). Pri kuhanju golaže je sodelovalo devet ekip LD (LD Paloma, LD Koper, LD Oplotnica, LD Polskava, LD Zreče, LD Košaki, LD Pernica, LD Pobrežje - Miklavž, LD Malečnik I., LD Malečnik II., LD Malečnik III. in tudi predstavniki LZM). Komisija je pri vseh ocenjevala kakovost golaža po okusu, barvi, vonju in gostoti. Sledila je razglasitev tekmovalja. Vidovič je kot predsednik komisije za ocenjevanje golaže predstavil mnenje komisije, da so bila vsa mesta za kuhanje primerno opremljena, da je bilo poskrbljeno za higieno in, kar je bilo najpomembnejše, da so skuhan golaži vsako leto kakovostnejši in resnično »divjačinski«. Le čebule je bilo tokrat po oceni komisije v nekaterih golažih nekoliko preveč. Vsi pa so bili z m a g o v a l c i ! Vse sodelujoče lovske družine so prejele priznanja za sodelovanje.

Rosenfeld je razglasil še zmagovalce v igranju kart – »šnopsa«. Prva je bila ekipa LZM, druga LD Paloma, tretja pa LD Košaki. Posamično je bil najboljši igralec **Jože Bratušek** iz LD Pernica, ki pa je igral za ekipo LZM. Tolažilno nagrado za neuspeh je prejel **Damir Polanec**, član LD Laporje. Vsi so prejeli pokale in zahvale za sodelovanje.

Med prireditvijo so na mizah lovskih družin v posebnih hranilnikih zbirali prispevke za šolski sklad OŠ Malečnik. Zbranih 322 evrov je prevzel skrbnik sklada OŠ Malečnik.

Predsednik LZM, **Gselman**, in predsednik Komisije za stike z javnostjo pri LZM, **Vešner**, sta se zahvalila vsem prisotnim za sodelovanje, starešini LD Malečnik **Štuberju** pa za odlično organizacijo prireditve. Veselo druženje se je ob okušanju skuhanih golažev in drugih dobrotah nadaljevalo še v pozno popoldne. Ob takšnih prireditvah je tudi priložnost, da javnost spozna delo lovcev, saj udeleženci lahko izmenjajo mnenja in ustvarjajo mnoge prijateljske stike. Zato želijo, da bi pri takšnih prireditvah sodelovalo čim več lovskih družin, kličemo vsem: »Lovski zdravo!«

Branko Kanižar, član Komisije za stike z javnostjo pri LZM in LD Ruše

Primer dobre prakse: sodelovanje Višje strokovne šole Postojna na področju lovstva med Slovenijo in Hrvaško

V okviru projekta Erasmus+ mobilnosti, za katerega smo dobili evropska sredstva, sem kot predavatelj Višje strokovne šole Postojna maja letos obiskal Veleučilišče v Karlovcu na Hrvaškem.

Za študente študijske smeri lovstva in varstva narave Veleučilišča v Karlovcu sem pripravil osemurno predstavitev o strokovnih podlagah za upravljanje s populacijami lovnih vrst prostoživečih divjih živali v Sloveniji. Državi imata namreč povsem drugačen način upravljanja z divjadjo, zato sta bili moja predstavitev in izmenjava izkušenj s hrvaškimi kolegi še toliko bolj zanimivi.

Hrvaški način temelji na t.i. bonitiranju lovišč glede na naravne danosti ter na matematičnem izračunu, koliko divjadi lahko prenese narava. Tudi Slovenija je v preteklosti poznala bonitiranje, bilo je celo uzakonjeno, vendar so se kmalu pokazale slabosti tega sistema, saj so se populacije divjadi nekaterih vrst, kot sta na primer jelenjad in divji prašič, preveč namnožile. Zato zdaj uporabljamo posredno metodo ugotavljanja stanja populacij, ki jo imenujemo tudi kontrolna metoda. Podrobneje jo predstavimo na Višji strokovni šoli v Postojni v okviru predmeta lovska načrtovanje.

Predstavitve v Karlovcu je zaradi zanimive teme lepo uspela, navezali smo dobre stike med dvema šolama s podobnim 'lovskim' učnim programom. Hrvaški ko-

legi so pripravili tudi zanimiv vzporeden program, ki je obsegal terensko predstavitev nekaterih njihovih lovišč.

Mag. Iztok Koren, univ. dipl. inž. gozd.

Odmejitev in razmejitev okrajnih zakupnih lovišč v okrajih Slovenske Konjice, Šmarje pri Jelšah in Slovenska Bistrica

Po Zakonu o upravni razdelitvi federalne Slovenije¹ je bilo septembra 1945 tedanje ozemlje države razdeljeno na celjsko, ljubljansko, mariborsko in novomeško okrožje ter okrožno mesto Ljubljana. Med tedanjimi okraji v celjskem okrožju najdemo tudi Slovenske Konjice in Šmarje pri Jelšah. Slovenska Bistrica je tedaj spadala v mariborsko okrožje v okraj Maribor - desni breg. Po reorganizaciji mariborskega okrožja, leta 1946, je nastal tudi okraj Slovenska Bistrica.

Na podlagi okrožnice, št. 6419/1-46, z datumom 3. januar 1946, so v okraju Slovenske Konjice celotno površino okraja (33.489 ha) razdelili na deset okrajnih zakupnih lovišč (27.663 ha) in pet zaokroženih območij, ki so spadala pod Državno gozdno upravo². Odmerjena oziroma razmejena okrajna zakupna lovišča so bila:

1. Sv. Florjan v Doliču. Lovišče so sestavili iz k.o. Gornji Dolič in Kozjak v skupni izmeri 1.530 ha;

2. Slovenske Konjice. Lovišče je obsegalo KLO Tepanje in k.o. Križevac, Preloge, Slovenske Konjice, Stranice, Tolsti vrh, Bezino, Konjiško vas, Perovec, Škalce in Slemene (brez krajev Kamna gora in Sojek) v izmeri 4.350 ha;

3. Črešnjice. To lovišče je bilo sestavljeno iz k.o. Podgorje, KLO Slovenske Konjice ter naselij Kamna gora in Sojek (brez k.o. Slemene) v izmeri 1.130 ha;

4. Loče. Lovišče naj bi bilo se-

¹ Zakon o upravni razdelitvi federalne Slovenije, Uradni list SNOS, št. 33/45, z dne 8. september 1945.

² OLO Konjice, Gozdarski odsek, Odmejitev in razmejitev zakupnih lovišč za okraj Slovenske Konjice, Dopis vladi LRS, Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, št. IV-554/2-46, z dne 25. marec 1946, ARS, AS 1118, t.e. 76.

Mag. Iztok Koren med predavanjem študentom o načrtovanju v Sloveniji na Veleučilišču v Karlovcu

stavljeno iz dveh teritorijev KLO, in sicer KLO Loče in Žiče, k.o. Koblje, Loče, Ličenca, Sv. Jernej, Zbelovska gora, Žiče in Veliki Lipoglav v izmeri 4.330 ha;

5. Oplotnica. V predlogu naj bi bilo to lovišče sestavljeno iz štirih KLO, in sicer naj bi ga sestavljali Oplotnica, Kebelj, Zgornje Grušovje in Prihova. Lovišče bi obsegalo k.o. Božje, Brezje, Koritno, Okoško vas, Oplotnico, Zlogono goro, Kot in Zgornje Grušovje v izmeri okrog 4.940 ha;

6. Paka. To lovišče naj bi obsegalo samo k.o. Paka v približni izmeri 2.810 ha;

7. Prihova. Lovišče naj bi bilo sestavljeno iz KLO Prihova, iz k.o. Spodnje Grušovje in Verhovlje (brez Zgornjega Grušovja) v izmeri 1.540 ha;

8. Skomarje. To lovišče naj bi bilo sestavljeno iz KLO Skomarje, k.o. Breznica, Ljubnica, Stenica - del, in Vitanje - del v izmeri okrog 2.160 ha;

9. Vitanje. Lovišče naj bi bilo sestavljeno iz KLO Vitanje, k.o. Brezno, Stenica - del in Vitanje - del v izmeri okrog 2.013 ha;

10. Zreče. To lovišče naj bi obsegalo KLO Sv. Konigunda s k.o. Loška gora, Radano vas, Resnik, Žreče, Padeški vrh in Sv. Konigundo v izmeri okrog 2.860 ha.

Na podlagi posestnih mej so iz celotnega ozemlja okraja Slovenske Konjice izločili površine, ki naj bi spadale pod Državno gozdno upravo, in sicer:

1. Iz KLO Slovenske Konice okrog 1.500 ha,
2. Iz KLO Oplotnica - Kebelj 1.900 ha (Windischgretz),
3. Iz KLO Skomarje 976 ha (Thurn),
4. Iz KLO Skomarje 1.100 ha (Pikl Rogla),
5. Iz KLO Vitanje 700 ha (Pikl Stenica).

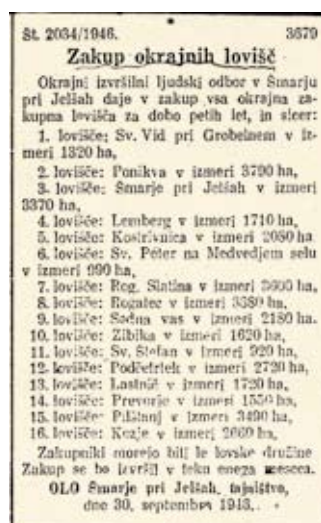
Tako so nazadnje do konca leta 1947 v okraju Slovenske Konjice imeli deset zakupnih lovišč s skupno površino 28.355 ha ter oblikovali dve državni lovišči s skupno površino 6.000 ha.

OILO Šmarje pri Jelšah je seznam³ šestnajstih lovišč okraja v zakup v objavo poslal 30. septembra 1946. Imena lovišč in hkrati imena prvih lovskih družin so bila naslednja:

1. Sv. Vid pri Grobelnem s površino 1.320 ha,

³ Zakup okrajnih lovišč OILO Šmarje pri Jelšah, št. 2034/1946 (3679), z dne 30. septembra 1946, Uradni list LRS, št. 67/46, Priloga, str. 424.

2. **Ponikva** (3.790 ha),
3. **Šmarje pri Jelšah** (3.370 ha),
4. **Lemberg** (1.710 ha),
5. **Kostrivnica** (2.080 ha),
6. **Sv. Peter** na Medvedjem Selu (990 ha),
7. **Rogaška Slatina** (3.600 ha),
8. **Rogatec** (3.380 ha),
9. **Sodna vas** (2.180 ha),
10. **Zibika** (1.620 ha),
11. **Sv. Štefan** (920 ha),
12. **Podčetrtek** (2.720 ha),
13. **Lastnič** (1.720 ha),
14. **Prevorje** (1.550 ha),
15. **Pilštajn** (3.490 ha),
16. **Kozje** (2.660 ha).

Razglas o zakupu lovišč OILO Šmarje pri Jelšah z dne 30. september 1946

OILO Šmarje pri Jelšah je pod št. III-3658/1-47 (2905) o oddaji lovišča v zakup z dne 29. april 1947 v petletni zakup ponovno⁴ razpisal oddajo lovišča Lastnič. Površina lovišča je bila v primerjavi s prejšnjo zmanjšana za 40 ha, izključna cena za lovišče je bila 840 dinarjev, najvišje dopustno število članov družine, ki naj bi v njem lovila, pa je bilo dvanajst članov.

Pred sprejetjem začasnega zakona o lovu, 23. julija 1946, so območje okraja Slovenska Bistrica razdelili⁵ na petnajst zakupnih lovišč in tri državna lovišča. Ta so bila:

Šmartno na Pohorju (4.440 ha), Koprivnik (1.608 ha), Rače (Orehova vas - 1.422 ha), Podova (Rače - 2.270 ha), Fram

⁴ Razglas o oddaji lovišča v zakup, št. III-3658/1-47 (2905), z dne 29. april 1947, Uradni list LRS, št. 19/47, z dne 10. maj 1947, str. 238.

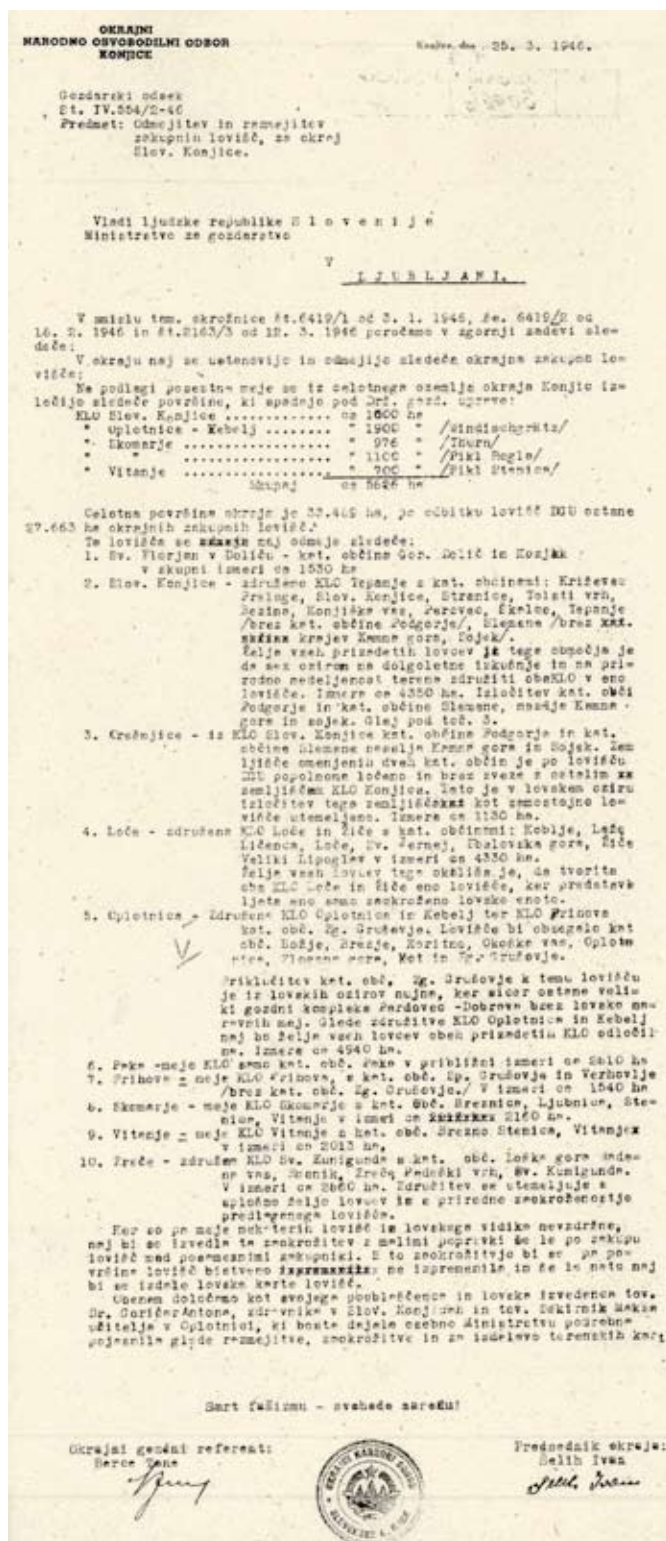
⁵ OILO Slovenska Bistrica, Načrt odstrela za leto 1946, št. 3720/3-46, z dne 26. april 1946, ARS, Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, AS 1118, t.e. 76.

(1.433 ha), Zgornja Polskava (1.636), Slovenska Bistrica I in II (3.281 ha), Tinje (1.152 ha), Laporje (2.125 ha), Črešnjevce (1.034 ha), Poljčane I in II (2.281 ha), Studenice (1.479 ha), Makole I in II (3.695 ha), Spodnja Polskava (1.560 ha) in Pragersko (1.396 ha).

V okraju so odmejili tudi tri državna lovišča, ki so bila pod Državno gozdno upravo Slovenska

Bistrica, s sedežem v Mariboru. Ta so bila: Planina (2.780 ha), Slivnica (1.261 ha) in Cigonce (1.059 ha).

OILO Slovenska Bistrica je pod št. 2399/5-46 Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo v Ljubljano poslal predlog o prvi zaokrožitvi teh lovišč. V okraju naj bi imeli še naprej tri državna lovišča, okrajna zakupna lovišča pa bi bila po velikosti naslednja:

Odmejitev in razmejitev zakupnih lovišč za okraj Slovenske Konjice z dne 25. 3. 1946

Šmartno na Pohorju v enaki velikosti, Koprivnik (1.457 ha), Rače (Orehova vas – 1.426 ha), Podova (Rače – 2.268 ha), Fram (1.429 ha), Zgornja Polskava v dotedanjem obsegu, Slovenska Bistrica I in II (1.578 + 1.706 ha), Tinje (1.153 ha), Spodnja Polskava (1.312 ha), Laporje (2.131 ha), Črešnjevce (1.480 ha), Poljčane (1.058 ha), Pekel (1.223 ha), Studenice (1.478 ha), Makole I in II (1.501+2.149 ha) in Pečke (1.501 ha).

Gospodarski odsek OLO Slovenska Bistrica je z objavo v Prilogi Uradnega lista LRS, št. 70/46, 22. oktobra 1946 oddal v

(1.590 ha) z najvišjem št. članov enajst za izklicno ceno 1.978 din,

8. lovišče **Spodnja Polskava** (1.390 ha) z 12 člani za izklicno ceno 2.085 din,

9. lovišče **Slovenska Bistrica** (1.580 ha) s 15 člani za izklicno ceno 1.580 din,

10. lovišče **Zgornja Bistrica** (1.870 ha) z 18 člani za izklicno ceno 1.870 din,

11. lovišče **Tinje** (1.400 ha) z najvišjim št. devet članov za izklicno ceno 1.050 din,

12. lovišče **Črešnjevce** (1.450 ha) s 14 člani za izklicno ceno 1.450 din,

13. lovišče **Pragersko**

do 22. oktobra 1946, navedena tudi Slivnica v izmeri 1.261 ha. Glede na to, da je iz načrta odstrela za leto 1946 za okraj Slovenska Bistrica iz seznama državnih lovišč navedena poleg državnih lovišč Planina in Cigonice pod št. 2 tudi Slivnica, je verjetno, da je kljub ugovoru postala tretje državno lovišče. To izvemo iz seznama, kjer sta za konec leta 1947 navedena število in površina okrajnih zakupnih, državnih in državnih rezervatnih lovišč po okrajih. Za okraj Slovenska Bistrica je namreč navedeno, da ima osemnajst zakupnih lovišč s skupno površino 31.620 ha in tri državna lovišča s skupno površino 6.000 ha. Če je Slivnica v tistem času postala zares državno lovišče, je bilo osemnajsto lovišče OLS Slovenska Bistrica sestavljeno ponovno, tokrat očitno z drugim imenom ali pa je bilo nekoliko drugače.

V okraju Slovenske Konjice so do konca leta 1947 imeli deset okrajnih zakupnih lovišč s površino 28.355 ha in iz petih so izoblikovali dve državni lovišči s površino 6.000 ha. V okraju Šmarje pri Jelšah je bilo od prvotnih šestnajstih samo petnajst okrajnih zakupnih lovišč s skupno površino 35.189 ha in štiri državna lovišča s skupno površino 4.900 ha. V okraju Slovenska Bistrica so obdržali vseh osemnajst zakupnih lovišč s skupno površino 31.620 ha ter izoblikovali tri državna lovišča s skupno površino 4.500 ha.

Vojko Rutar

(Naslednjič: Odmejitve in razmejitve zakupnih lovišč za okraje Celje – mesto, Celje – okolica in okraj Trbovlje.)

Nove knjige

Luka Manojlovič: Hranidba krupne divljači

Hrvaški lovci dobili novo strokovno literaturo o prehrani velike divjadi

Avtor knjige z naslovom *Hranidba krupne divljači* (slov.: Prehrana velike divjadi) **Luka Manojlovič**, dr. vet. med., je v začetku junija 2017 uredništvu revije *Lovci* podaril izvod omenjene knjige v znamenje zahvale pri zbiranju zelenih strokovnih člankov. V pisni zahvali je čestital uredništvu za profesionalen in korekten način ter se zaradi izjemne ljubeznosti še posebej zahvalil tajnici uredništva, s katero se je

pogovarjal. Knjigo s posvetilom je uredniku izročil slovenski dramski igralec **Dario Varga**, ki je avtorjev sorodnik.

Knjigo (211 strani) je izdalo Veleučilišče u Karlovcu v skromni nakladi 300 izvodov.

Avtor v uvodu ugotavlja, da zdaj dostopna literatura o prehrani divjadi (predvsem parkljasti),

še posebno v hrvaškem jeziku, ponuja zgolj splošne podatke, ki temeljijo na sicer bogatih izkušnjah pri prehrani domačih živali. Po njegovi ugotovitvi sicer podobnosti potreb domačih in sorodnih divjih živali obstajajo, vendar zaradi nekaterih svojstvenih posebnosti posameznih vrst še vedno ostaja kar nekaj dvomov in odprtih vprašanj o dejanskih potrebah po hranilnih snoveh v različnih, pogosto spremenljivih življenjskih razmerah. Vsebinska gradiva po avtorjevih besedah res ne ponuja odgovorov na vsa vprašanja, si pa želi, da bi bralca venomer spodbujala k razvijanju in spoznavanju naravnih zakonitosti ter medsebojnih soodvisnosti. Knjiga naj bi bila zato tudi primerno učno gradivo.

V prvem delu knjige avtor opisuje posebnosti zgradbe in delovanja prebavila pri vrstah velike divjadi ter navaja potrebe po hranljivih snoveh za posameznik divjad. V drugem poglavju sta podrobno predstavljeni vrsta in sestava ter izvor krme. Osrednji del knjige je namenjen opisu naravne prehrane velike divjadi posameznih vrst, ki živi na Hrvaškem v naravnem okolju in tudi v ograjenih delih lovišč, v vzrejališčih oz. farmski vzreji in drugih ograjenih objektih (v karanteni, v zatočišču ali pa med prevozom). Avtor se je na široko razpisal o prehrani navadnega jelena, srnjadi, damjaka, jelena aksisa, muflona, gamsa in divjega prašiča. Knjiga zasluži posebno pohvalo predvsem zaradi strokovnih podatkov, zbranih

Naziv lovišča	Lovišče	Površina	Število članov	Opomba
1. Planina	2700 ha	12		
2. Slivnica	1261 ha	12		
3. Cigonice	1000 ha	12		
4. Slovenska Bistrica I	1578 ha	15		
5. Slovenska Bistrica II	1706 ha	15		
6. Tinje	1153 ha	9		
7. Spodnja Polskava	1312 ha	12		
8. Laporje	2131 ha	12		
9. Črešnjevce	1480 ha	14		
10. Poljčane	1058 ha	10		
11. Pekel	1223 ha	12		
12. Studenice	1478 ha	15		
13. Makole I	1501 ha	15		
14. Makole II	2149 ha	15		
15. Pečke	1501 ha	15		

Načrt odstrela za leto 1946 OLO Slovenska Bistrica z dne 26. april 1946

zakup in za dobo pet let osemnajst lovišč:

1. lovišče **Šmartno na Pohorju** (4.440 ha) z najvišjim številom 30 članov za izklicno ceno 4.440 din,

2. lovišče **Koprivnik** (1.440 ha) z devetimi člani za izklicno ceno 1.440 din,

3. lovišče **Slivnica** (1.290 ha) z 12 člani za izklicno ceno 1.935 din,

4. lovišče **Rače** (2.330 ha) s 23 člani za izklicno ceno 3.495 din,

5. lovišče **Fram** (1.400 ha) z desetimi člani za izklicno ceno 1.750 din,

6. lovišče **Podova** (1.500 ha) s 15 člani za izklicno ceno 2.250 din,

7. lovišče **Zgornja Polskava**

(1.200 ha) z 12 člani za izklicno ceno 900 din,

14. lovišče **Laporje** (2.170 ha) z 21 člani za izklicno ceno 2.170 din,

15. lovišče **Pekel** (1.610 ha) s 16 člani za izklicno ceno 1.610 din,

16. lovišče **Poljčane** (1.080 ha) s sedmimi člani za izklicno ceno 1.080 din,

17. lovišče **Makole** (2.200 ha) s 14 člani za izklicno ceno 2.200 din,

18. lovišče **Pečke** (1.500 ha) s 15 člani za izklicno ceno 1.500 din.

Pod zaporedno št. 3 je bila v seznamu okrajnih zakupnih lovišč, ki ga je Gospodarski odsek OLO Slovenska Bistrica sestavil

v preglednicah, saj je na enem mestu zbranih in primerno urejenih veliko še kako uporabnih podatkov.

Pri obravnavi prehrane divjadi posamezne vrste avtor najprej predstavi anatomske in fiziološke posebnosti zgradbe telesa in prebavnega sistema ter njegovo delovanje. Sledi predstavitev prehranskih potreb divjadi v prosti naravi, in sicer najprej glede na fiziološke potrebe (razmnoževanje, brejost, dojenje, rast rogovja), za tem pa tudi glede na letni čas (pomlad, poletje, jesen in zima).

S podobnim opisom prehranskih potreb nadaljuje tudi v primeru obravnave prehrane divjadi v ograjenih loviščih ali vzrejališčih, v farmskih vzrejah in tudi v karantenah, zatočiščih ali med morebitnim prevozom.

Avtor knjige je področje prehrane parkljaste divjadi predstavil širše in z nekoliko drugačnega zornega kota, kot smo ga sicer lovci vajeni, kar pa glede na njegovo osnovno izobrazbo (diplomirani veterinar) niti ni posebnost.

Vsakomur, ki se na kakršenkoli način ukvarja z upravljanjem divjadi, še posebno pa z gojitvijo oz. vzrejo, bo knjiga zagotovo dober priročnik.

Mag. Štefan Vesel,
dr. vet. med.

Lovci LD Dobrovnik puške zamenjali za žage

Skrb lovcev je ohranjati čisto naravno in skrbeti za prostoživeče živali. Pozimi lovci nameenjajo skrb predvsem krmiljenju divjadi, v spomladanskih mesecih pa je čas za popravilo lovskih objektov v naravi. **LD Dobrovnik** gospodari s kar 3.700 hektari lovne površine in posledično skrbi za veliko lovskih prež.

V letu 2017 so v LD Dobrovnik v svoje vrste sprejeli dva nova pripravnika. V navadi je, da vsak pripravnik postavi svojo prežo, na katero je lahko ponosen, vse dokler stoji. Na pobudo pripravnika **Izidorja Balažica** iz Turnišča so lovci revirja Ökertiloš zavahali rokave in se lotili izdelave preže. Najprej so odstranili staro prežo številka 49 in na istem mestu postavili novo. Material za prežo je nabavil Balažic skupaj s svojim mentorjem **Mirkom Hircijem**, ki je obenem vodja revirja Ökertiloš. Ves čas postavljanja preže je prevladovala dobra volja, pa tudi hrane in pijače ni manjkalo.

Bojan Žerdin

Foto: B. Žerdin

Lovci so postavili novo lovsko prežo.

V lovišču LD Velika Polana uplenili gobavega srnjaka

V lovišču **Lovske družine Velika Polana** je lovec **Tadej Ritlop** uplenil izjemno redkega in pozornosti vrednega srnjaka z gobastim rogovjem. Upleni ga je 4. 6. 2017, opazil pa že nekaj dni prej.

O podobnem primeru srnjakov z gobastim rogovjem je bil v Lovcu objavljen tudi članek **Viktorja Čeča** o srnjaku, uplenjenem v LD Velike Lašče (1), in članek, ko so 17. 5. 2012 na območju LD Mirna prav tako uplenili takega srnjaka (2). Takrat je o tem pojavu nekoliko več napisal **Blaž Krže**, ki je na vprašanje, kako nastane tak pojav, povedal: »Vemo, da je rogovje srnjaka kostna tvorba, ki je v času rasti mehko, ranljivo in prekrto s posebno kožo oz. mahom v katerem telo snovi za rast dovaja preko posebnih žil. Celotna rast rogovja je hormonsko uravnavana s tem, da določeni hormoni

pospešujejo rast do trenutka, ko odločilno vlogo za prenehanje rasti prevzame hormon, ki nastaja v modih. Neusklajenost delovanja se lahko kaže v čezmerni rasti oz. gobavosti rogovja. Taka rast ne preneha in se konča s smrtjo živali. Motnje v delovanju hormonov so lahko posledica poškodbe ali pa bioloških motenj.«

V vsakem primeru so taki in podobni primeri izjemno redki in pozornosti vredni dogodki. Ob tem je treba poudariti, da go-

bavost ni bolezen in se ne prenaša z dednostjo ter nikakor ne vpliva na uporabnost mesa. Sklepamo, da je bil gobasti srnjak iz LD Velika Polana v četrtem letu starosti.

Dr. Arpad Köveš,
starešina LD Velika Polana

Vira:

/1/ Gobasto rogovje srnjaka v LD Velike Lašče, Lovec, št. 7-8/2016, str. 388-389.

/2/ <http://arhiv.cajtnig.com>

(Ne)sprevidano iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije

VELIKI STRIGOŠ, V SLOVENIJI IZUMRLA VRSTA HROŠČA

Dr. Tomi Trilar

Kustodiat za nevretenčarje

Veliki strigoš (*Cerambyx welensii*) je hrošč, ki ga uvrščamo v družino kozličkov (Cerambycidae). Razširjen je v državah severnega Sredozemlja od Pirenejskega polotoka in jugozahodne Francije do Črnega in Egejskega morja. Na severu seže do Madžarske in Slovaške. V Aziji živi v južni Turčiji, Libanonu, Izraelu in Jordaniji. V Sloveniji so ga našli le v Vipavski dolini. Na to populacijo nas danes opominjajo le še dobrih 100 let stara primerka, shranjena v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

Anton Karl Vincenc Bianchi (1858-1933) je služboval kot uradnik v takratni ajdovski posojilnici. V 19. stoletju je opravil obsežne raziskave hroščev Vipavske doline. Njegova zbirka hroščev je izjemno dragocen dokument o nekdanji favni hroščev Vipavske doline in priča o okoljskih spremembah v prejšnjem stoletju.

Zbirka je v Prirodoslovnem muzeju Slovenije verjetno prišla leta 1946. Ker je bila shranjena v velikih dvodelnih škatlah s šotno podlago, ni bila varna pred škodljivci. Zato se je takratni kustos Alfonz Gspan odločil, da bo osebk preložil in vključil v zbirko hroščev, ki je nastala z združitvijo zbirk različnih entomologov (Gspana, Stussinerja in Staudacherja). Po letu 1982 je Savo Brelih vse Bianchijeve hrošče, zbrane na ozemlju Slovenije, restavriral, ponovno določil in uvrstil v Osrednjo zbirko hroščev Slovenije.

Veliki strigoš velja v Sloveniji za izumrlo vrsto. Na fotografiji sta primerka iz Bianchijeve zbirke, ki so ju ulovili pred dobrimi sto leti. Bianchijevo zbirko hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. Fotografija: Tomi Trilar

Konec zime nas je presenetila novica, da nas je nenadoma zapustil dolgoletni član **Anton Antičević**. Umrli je 7. 3. 2017.

Anton se je rodil 31. 12. 1932, živel in delal je v Logatcu, kjer je dolga leta opravljal pomembne funkcije predvsem v lesnopredelovalnem podjetju KLI Logatec. Po osamosvojitvi Slovenije je bil leta 1991 tudi prvi župan Občine Logatec.

Že v času njegovih največjih delovnih obremenitev se je leta 1982 včlanil v našo LD Hotedrška. Težko se je sprizniti za dejstvom, da nas je tako na hitro zapustil. Izgubili smo dobrega človeka, moža, očeta, prijatelja in lovskega tovariša. Prijatelja, ki bo za vedno ostal del nas; njegovo ime bo za vedno častno zapisano v kroniki naše LD. Verjetno ni pravih besed, s katerimi bi lahko dovolj popolno opisali njegovo življenje in delo. Tudi ne obstaja zahvala, s katero bi se mu ustrezno oddolžili za ves njegov trud in delo v naši LD.

Anton je opravljal zelo odgovorne in stresne službe, zato mu je vsak odhod v naravo pomenil veliko sprostitve in užitek, da je lažje prenašal vse napore, s katerimi se je srečeval vsak dan. Težko bi našli vse funkcije, ki jih je opravljal v LD, saj se je ves čas razdal za naravo in našo LD. Omenili bomo najpomembnejše: tajnik je bil med letoma 1989 in 1991 in 1997 do 2000, predsednik DK od 1991 do 1995 in 2009 do 2013, namestnik starešine je bil od leta 1999 do 2000 ter član DR pri ZLD Ljubljana med letoma 2003 in 2007. Zaradi njegove natančnosti, načelnosti in pravičnosti je bil izvoljen tudi za predsednika razsodišča pri ZLD Ljubljana od leta 2003 do 2006, na kar je bil zelo ponosen.

Za njegovo požrtvovalnost ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in zlatim znakom za lovske zasluge.

V objem ga je vzela njegova ljubljena narava, ki jo je imel tako zelo rad. Upamo, da mu je boginja Diana namenila najboljše stojišče. Tonetu se še zadnjič zahvaljujemo za vso požrtvovalnost, ljubezen, dobroto, znanje in iskreno tovarštvo, ki ga je delil z nami.

LD Hotedrška – A. L.

Svoj boj z zahrbtno boleznijo je 26. 4. 2017 izgubil **Ciril Ojtel**, član LD Podgorje in upokojen poklicni lovec LPN Medved – Kočevje. Umrli je v 70. letu starosti, le malo pred svojim jubilejem, za katerega smo mu v uredništvo že oddali čestitko.

Ciril se je rodil 9. 4. 1947 v Plešivcu pod Uršljo goro. Stanovali so v takikajšnji graščini, saj je bil njegov oče revirni gozdar v širnih plešivskih gozdovih. Očetova službena pot jih je nato vodila na Godčevo nad Mežisko dolino. Ko pa je bilo treba Cirila vpisati v prvi razred, so se zaradi oddaljenosti od šole vrnili in se nastanili v Radušah pri Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je obiskoval in dokončal v Podgorju, šolanje in poklicno pot pa nadaljeval v Slovenj Gradcu v nekdanji Novi

opremi. Ker so Ojtelci stara lovska rodbina (izhajajo iz Kranjske Gore) in so bili predniki vsi lovci ali lovski čuvaji v grofovskih gozdovih, je tudi Ciril hitro stopil po stopinjah svojih prednikov in se vključil v lovske vrste. Kot pripravnik se je leta 1974 najprej vpisal v LD Slovenj Gradec, nato pa se prepisal v LD Podgorje, kjer je naslednje leto opravil tudi lovski izpit. Ker je bil zelo delaven in aktiven mlad lovec, je že leta 1978 postal član UO LD. Med tem časom sta si z ženo Danico ustvarila družino, se preselila v Slovenj Gradec, kjer je bil bližje službenemu mestu in je imel več časa za obveznosti v LD. Leta 1983 se je odločil obiskovati lovskočuvajski tečaj, ki ga je uspešno opravil, že naslednje leto pa se je zaposlil kot poklicni lovski čuvaj v Gojitenem lovišču Medved – Kočevje, kjer je uspešno opravljal službo poklicnega lovskega čuvaja skoraj trideset let. V času svojega službovanja v GL je postal tudi zelo dober kinolog in znan vzreditelj brandl brakov, s katerimi je kot odlični vodnik krvosledcev dosegal izjemne uspehe na tekmah po krvni sledi in še posebno žel uspehe pri iskanju obstreljene velike divjadi v GL Medved – Kočevje in tudi v mnogih loviščih LD, kadar so ga prosili za pomoč. V času njegovega službovanja in aktivnega iskanja obstreljene divjadi je s svojimi psi iskal in našel več tisoč glav, od tega tudi več kot 80 medvedov. Za izjemno in požrtvovalno delo mu bo za vedno hvaležnih veliko naših in tujih lovcev – upleniteljev, saj jim je s svojimi izjemnimi brandl braki skoraj vedno našel obstreljeno divjad in mnoge razveselil s trofejo.

Po upokojitvi, leta 2015, se je Ciril vrnil v svoj, na novo zgrajeni dom v Podgorje pri Sv. Duhu, v srce našega lovišča, kjer je v svojih domačih lovskih pohodih najbolj užival. Svoje bogate lovske izkušnje, ki si jih je nabral kot poklicni lovec, je z velikim veseljem prenašal na vse nas in tudi na naše mlade lovce.

Za dolgoletno udejstvovanje na

Naslikal: M. Samar

področju lovstva je Ciril prejel znak LZS za lovske zasluge, za štirideset let neprekinjenega članstva v lovski organizaciji pa jubilejni znak.

Dragi Ciril, ob tvojem bolečem odhodu od nas se ti lovci LD Podgorje iskreno zahvaljujemo za vse, kar si dobrega storil za LD in kinologijo. Želimo ti, da bi mirno počival na domačem pokopališču in poslušal šumenje širnih plešivskih gozdov.

LD Podgorje – M. K.

Tretjega marca letos nas je pretresla vest, da je naše vrste nenadoma in mnogo prezgodaj za vedno zapustil **Andrej Fock**. V zgodnje pomladne dopoldneve smo se na kranjskem pokopališču poleg sorodnikov in znancev od njega

poslovlili tudi člani LD Sovodenj. Oddaljeni poki lovskih pušk in nagovor našega člana Lojzeta Bogataja so Andreja pospremili na njegovi zadnji poti.

Andrej se je rodil 7. 7. 1953 v Kranju, kjer je tudi živel vse do svoje prerane smrti.

Nabrežja Koke in bližnji gozdovi so ga od nekdaj čarobno vabili, zato je v njih že v najstniških letih prebujal svojo ribiško in lovsko strast. Želja postati lovec se mu je uresničila leta 1975, ko je vstopil v LD Sovodenj. Kljub dokajšnji oddaljenosti od lovišča je sčasoma postal lovec z dušo in srcem. Privlačile so ga prav vse oblike lova, nekatere pa so mu bile še prav posebno pri srcu. V svojem začetnem lovskem obdobju je večkrat užival v prvinskosti in naravnosti čarov zimskih noči med čakanjem na zvitorepko. Jeseni je redno sodeloval na skupnih lovih, ki so bili pred leti res izjemni, saj je na njih sodelovalo tudi več kot deset posov goničev. Rad je čakal tudi srnjad; prisegal je le na lovsko pravico odstrel te divjadi s preže.

Andrej je imel bogato knjižno zbirko s področja lovstva. Poleg domačih del so bile v njej tudi številne tuje leposlovne knjige o lovu, dela o filozofiji lova, balistiki in lovskem orožju.

Dobro se je zavedal, da mora kot član LD po svojih močeh prispevati k njenemu dobremu delovanju. Leta 2005 je zato prevzel funkcijo predsednika disciplinske komisije, ki jo je opravljal do leta 2009. Član UO LD je bil od leta 2009 (tudi družinski informatik) do 2017. Čeprav je že prej opravljal mentorstvo za mlade lovce, je mentor z uradnim izpitom postal leta 2008. Njegovi umirjenosti in modrosti sta mnogokrat odločilno prispevali k reševanju zapletenih situacij v LD. V zadnjih letih so mu zaradi boleznih življenjske moči nekoliko pošle, vendar se je kljub temu z veseljem in vztrajnostjo udeleževal skupnih delovnih akcij in po svojih močeh pomagal pri gradnji prež, obnavljanju lovskih stez ali pri košnji trave.

LZS je Andreja za aktivno delo v lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge in jubilejnim znakom za 40 let delovanja v LD.

Za vse, kar je Andrej storil za lovstvo, je zgolj beseda *hvala* mnogo premalo. Čas bo pokazal, kako dragocenega člana in prijatelja smo lovci LD Sovodenj izgubili z njegovim slovesom.

LD Sovodenj – I. K.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Anton Špiclin, LD Pernica,
* 24. 5. 1943, † 14. 6. 2015.

Karl Lipovec, LD Pernica,
* 1. 11. 1931, † 29. 3. 2017.

Vaskrsija Tesič, LD Jamnica,
* 30. 4. 1941, † 14. 4. 2017.

Andrej Stopar, LD Slovenska Bistrica,
* 25. 9. 1964, † 3. 6. 2017.

Ivan Gradič, LD Sodražica,
* 13. 8. 1930, † 17. 6. 2017.

Vinko Tavčar, LD Šenčur,
* 24. 1. 1936, † 20. 4. 2017.

Andrej Tomažič, LD Sv. Jurij, Jurovski Dol,
* 7. 12. 1933, † 1. 7. 2017.

Ivan Franetič, LD Senožeče,
* 29. 3. 1926, † 14. 6. 2017.

Albert Cijan, LD Ljubinj,
* 23. 4. 1923, † 5. 6. 2017.

Franc Imperl, LD Zabukovje,
* 7. 11. 1938, † 1. 7. 2017.

Zvonko Humar, LD Grgar,
* 25. 9. 1954, † 21. 7. 2017.

Bruno Markjoli, LD Dobrovo,
* 24. 6. 1954, † 24. 6. 2017.

Ivan Žehelj, LD Gornji Grad,
* 21. 3. 1992, † 2. 7. 2017.

Maksimiljan Antolič, LD Ormož,
* 26. 9. 1936, † 1. 7. 2017.

Dušan Pisk, LD Planota,
* 8. 8. 1959, † 29. 6. 2016.

Stanko Čurin, LD Vinski Vrhovi,
* 6. 11. 1929, † 6. 7. 2017.

Janko Gladek, LD Črnomelj,
* 5. 11. 1941, † 11. 7. 2017.

Dominik Pokersnik, LD Jančev vrh,
* 1. 3. 1923, † 15. 5. 2017.

Stanislav Nanut, LD Paljevo,
* 23. 7. 1944, † 21. 7. 2017.

Ivan Petek, LD Slovenske Konjice,
* 20. 7. 1948, † 19. 6. 2017.

Franc Blažič, LD Velenje,
* 2. 9. 1946, † 25. 6. 2017.

Sašo Tomše, LD Smrekovec, Šoštanj,
* 15. 9. 1978, † 4. 7. 2017.

Ivan Dobnik, LD Loče,
* 27. 1. 1944, † 11. 7. 2017.

Jožef Kačur, LD Rečica pri Laškem,
* 28. 1. 1959, † 4. 8. 2017.

Anton Velikonja, LD Planota,
* 4. 12. 1930, † 11. 6. 2017.

Anton Kvas, LD Oplotnica,
* 6. 1. 1953, † 18. 6. 2017.

Toni Vrščaj, LD Dragatuš,
* 18. 11. 1948, † 17. 7. 2017.

Umrli časten spomin!

Tečaj poslušnosti v Zasavju za letos končan

V Zasavju je letos šolanje v vajah poslušnosti (tečaja VP1 in VP2) končala generacija devetih psov s tremi vodnicami in šestimi vodniki. Od februarja do junija so se urili na vadbišču LD Šentlambert, kjer je tovrstno usposabljanje potekalo četrto leto zapored. Program, ki je obsegal 75 ur, se je v soboto, 17. 6. 2017, končal z izpitom. Vsi kandidati so bili uspešni. Štirje so izbrali preizkus poslušnosti po zahtevnejši različici (VP2), pri čemer je najboljšo izpolnjenost veččin pokazala brak-jazbečarka **Ajša** z vodnikom **Janom Smrekarjem** (LD Ivančna Gorica), ki je prejela 97 točk od 100 mogočih.

Preizkus VP1 je vključeval vaje »poleg« (na povodcu in brez njega), »stoj«, »sedi – od-poklic« in »prostor«, medtem ko je preizkus VP2 terjal še prikaz prinašanja in vaje »dol« ali »down«. V uvodnem, skupinskem delu so psi ponovili vaje, ki so jih kasneje izvedli posamično in hkrati uspešno prestali odložitve s strelomirnostjo. Poleg omenjene LD Ivančna Gorica so bile na šolanju še LD Hrastnik, Litija, Šentlambert, Šmartno pri Litiji, Trbovlje in Bistrica ob Sotli. Od pasem so bili še nemški lovski terier, nemški prepeličar (serec), nemški kratkodlaki ptičar, madžarska kratkodlaka vižla, beagle in posavski gonič.

Tečaj je vodil inštruktor **Fran-**

ci Ocepek, sicer predsednik Stokovnega sveta LKD Zasavje. V okviru tečaja je vodnikom in psom omogočil tudi preizkus v prinašanju race iz vode, ki so ga opravili na ribniku LD Moravče. Ocepek je pred podelitvijo potrdil o uspešnem šolanju poudaril, da

govoru je dejal, da so letošnji rezultati na splošno dobri in da so z njimi lahko zadovoljni vsi udeleženci. Zbrane je pozdravil tudi predsednik ZLD Zasavje **Tomaž Trotovec**, tudi sam zavzet kinolog. Omenil je, da je ta tečaj začetek težke poti, a kdor je vztra-

Kot je dejal Ocepek, je tega pri nas premalo, zato je na sklepno dejanje tečaja poslušnosti povabil kinologinjo **Tino Jež** in njene prijatelje iz LD Grosuplje in Ig, ki so aktivni v LKD Ljubljana.

Boštjan Grošelj

Vodniki s psi po opravljenem tečaju skupaj z inštruktorjem Francijem Ocepkom (šesti z leve), ocenjevalcem Darkom Grošljem (prvi z leve), predsednikom ZLD Zasavje Tomažem Trotovcem (sedmi z leve) in tajnikom LKD Zasavje Milošem Rogličem (osmi z leve). Na fotografiji je deset vodnikov s psi, vendar eden ni opravljal letošnjega tečaja.

so bili uspešnejši vodniki, ki so redno obiskovali tečaj. Opozoril jih je na pomen nadaljnega dela s psom. Opravljeno šolanje namreč ne zadošča, saj je treba vaje, ki se jih naučijo, dosledno ponavljati. Ocenjeval je dolgoletni kinološki sodnik **Darko Grošelj**, sicer predsednik LKD Zasavje. V na-

jen, doseže svoje cilje pri vzgoji psa. Statistika LKD Zasavje, ki jo vodi tajnik **Miloš Roglič**, kaže, da je kasneje pri lovu uspešnih 60 odstotkov psov, ki opravijo tečaj poslušnosti.

V LKD Zasavje se zavedajo pomena povezovanja s kinologi v širšem slovenskem prostoru.

Tečaj poslušnosti lovskih psov vseh pasem

Na novo zgrajenem poligonu v lovišču LD Polskava, kate-rega lastnik je **Lovsko-kinološko društvo (LKD) Maribor**, se je 7. 3. 2017 začel osnovni tečaj (VP 1) lovskih psov v poslušnosti in ubogljivosti. Na prvem sestanku 2. 3. 2017 so vodniki dobili vse informacije glede opreme psa in vodnika, o terminih in namenu tečaja ter izpitu. Letos je bilo prijav neobičajno veliko – tudi starejši kinologi ne pomnijo, da bi bilo kdaj prijavljenih in v prvih urah udeleženi kar 28 vodnikov s tridesetimi psi. Toliko udeležencev pa je skoraj nemogoče obvladovati, zato je tajnik in inštruktor za šolanje lovskih psov pri LKD Maribor **Uroš Troha** sestavil dve skupini. Dvakrat na teden je z vsako posebej vadil osnove poslušnosti in svetoval vodnikom, kateri so pravi »prijemi«, da bo uspeh zagotovljen.

Tako imenovani »prvi razred« so obiskovali psi naslednjih pasem: veliki koder (1), angleški koker španjel (1), madžarska vižla (3), mejni terier (1), nemški žimavec (1), nemški kratkodlaki ptičar (2), nemški prepeličar (6),

Šolanje psov v Zasavju (VP1 in VP2) je letos končalo devet psov s tremi vodnicami in šestimi vodniki.

Nepričakovano velika udeležba tečajnikov – kinologov LD Polskava

angleški seter (3), bavarski barvar (3), slovaški kopov (1), brak-jazbečar (5), nemški lovski terier (1), labradorec (2). Sedemdeseturni tečaj je bil zaključen 10. 6. 2017. Psi so pokazali vse naučeno v prisotnosti kinološkega sodnika **Vojteha Kikla** in inštruktorja Trohe, ki je svoje delo opravil z odliko. Končnega izpita se je udeležilo trinajst tečajnikov, ki so ga s svojimi psi tudi uspešno opravili in prejeli spričevalo o uspešno opravljeni preizkušnji VP 1.

Za osip preostalih vodnikov s psi, ki so tudi sodelovali na tečaju, a izpita niso opravljali, so različni razlogi: neresnost, vmesne bolezni psov in pomanjkanje časa nekaterih vodnikov. Med tečajniki se je porodila ideja, da bi »nadgradili« poslušnost lovskih psov. Z njihovimi prispevki smo nabavili vse potrebno, domači lovci pa smo pri lovskem domu LD Polskava pripravili žar. Ob dobri kapljici smo o podrobnostih pri šolanju psov razpravljali v pozno popoldne. Mnenje vseh udeležencev o strokovnem vodenju tečaja je bilo zelo dobro, velikokrat pa je bilo slišati željo, da bi se vsak naslednji tečaj končal vsaj tako uspešno, kot se je prvi.

Stane Sušnik

Sprejemanje kinoloških organizacij v članstvo LZS

Na Občnem zboru LZS, ki je bil 6. junija v Celju, smo nekateri gorenjski in posoški lovci že opozorili na neustrezen predlog dvojnega včlanjevanja v LZS, po katerem naj bi se lovski kinologi še posebej včlanili v LZS. Predlog se zdi sporen že v osnovi, saj je vsak lovski kinolog že kot lovec njene članice (LD) včlanjen v LZS in mogoče je razumeti, da bi LZS

od njih želela pobrati dvojno članarino. Slutim, da gre pri predlogu za izpostavljanje osebnih interesov posameznih članov; morda v smeri, da bi organizacijo nekaterih kinoloških prireditev prevzela LZS, vključno s primernim deležem finančnih sredstev.

Ob ustanovitvi slovenske lovske organizacije leta 1907 smo bili lovci najmočnejša narodnostna organizacija pri nas, od sprejetja zadnjega lovskega zakona ZDLov-1, leta 2004 pa spremljamo vztrajno drobljenje; omenjeni zakon je odvzel številne pristojnosti lovskim organizacijam in iz nas naredil predvsem podrejene izvajalce. Tudi nesmotrno spreminjanje članske politike vodi v propad некоč odlične organizacije.

Ne morem se otresti občutka, da s takšnim ukrepom želimo le napolniti blagajno LZS. Moje mnenje je, da bi LZS morala učinkovati združevalno, torej pod isto streho zastopati tudi kinološka, sokolarska in druga združenja. Predlagam torej hkratno včlanitev in ustanovitev skupne komisije, ki bi zastopala vse lovske kinologe hkrati v KZS in LZS. Le na tak način bomo zmanjšali stroške, prispevali k strokovnemu in razvojnemu delu ter poenotili stališča lovske kinologije na Slovenskem (komisija bi organizirala vse prireditve na predlog območnih lovskih zvez ter imenovala vse sodnike).

Sprašujem se, zakaj pri pravi takšnih sprememb glede članstva ne vprašamo za mnenje tudi starost slovenske kinologije, npr. dolgoletnega lovca in sodnika **Jožeta Vestra** ali njemu podobnih? Zakaj moramo prisluhniti le zamislim lovskega tovariša **Janeza Šumaka**, ki se po suspenzu na KZS skuša maščevati s takšnim delovanjem na LZS? Pomislimo predvsem dvojce: kako bo spor glede reprezentativnosti kinoloških organizacij razumela

svetovna kinološka zveza FCI in kaj bodo sploh imeli od dvojnega članstva nazadnje slovenski kinologi?

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terierji (SLRLt):

O: 4/I, m: 4/I, 23. 7. 2017, Peter Šošterič, Veternik 24/a, 3260 Kozje.
O: 5/I, m: 5/I, 16. 8. 2017, Janez Rebernik, Sv. Primož nad Muto 47, 2366 Muta.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 4/I, 29. 7. 2017, Aleksander Hernaus, Krtince 17, 3241 Podplat.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 4/I, m: 3/I, 7. 7. 2017, Dorijan Andrejašič, Ocizla 11, 6240 Kozina.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 5/I, m: 4/I, 12. 6. 2017, Jure Škulj, Dolenji Lazi 41, 1310 Ribnica.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 4/I, m: 5/I, 1. 8. 2017, Janko Logar, Pod bregom 2, 2380 Slovenj Gradec.
O: 4/III, m: 3/I, 22. 8. 2017, Marko Čednik, Bukovje 44, 6230 Postojna.

Planinski goniči (SLRGp):

O: 5/II, m: 5/I, 22. 7. 2017, Dušan Mlinšek, Gozdarska cesta 144, 2382 Mislinja.

Kratkodlaki istrski goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 30. 7. 2017, Jože Grobelnik, Sele 60, 2380 Slovenj Gradec.
O: 5/II, M: 4/I, 2. 8. 2017, Milan Burič, Zg. Škofije 9, 6281 Škofije.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 9. 8. 2017, Jožef Raspor, Dolga Poljana 69, 5271 Vipava.

Sam že od leta 2005 spodbujam k poenotenju lovstva, saj so se od ustanovitve OZUL-ov pomnožila predvsem funkcionska mesta. Vprašanje je, koliko ljudem na vodstvenih položajih pomeni blagostanje kinologije in lovstva nasploh.

Ob zaključku bi se rad zahvalil odhajajočemu uredniku **Boristu Leskovicu**, ki je v 38 letih uredniškega dela vzpostavil več kot odlično medijsko mrežo slovenskih lovcev. Želim mu obilo zadovoljstva tudi v pokoju; novemu uredništvu pa, da bi v njem našli odličnega mentorja, kakršnega je imel tudi sam v osebi **Franceta Cvenkla**, člana naše LD Dobrča.

Robert Markič
LD Dobrča

O: 5/I, m: 5/II, 25. 7. 2017,

Janko Logar, Pod bregom 2, 2380 Slovenj Gradec.
O: 4/I, m: 5/II, 30. 7. 2017, Janko Logar, Pod bregom 2, 2380 Slovenj Gradec.
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 30. 7. 2017, Martin Keblič, Male Dole 47, 3212 Vojnik.
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 9. 8. 2017, Družina Omejec, Selca 6, 4227 Selca.
O: 5/I, m: 5/II, 2. 9. 2017, Tomaž Obad, Kumen 97, 2344 Lovrenc na Pohorju.

Nemški kratkodlaki ptičarji (SLRNkp):

O: 4/JZP, m: 5/VUP, 5. 8. 2017, Dušan Jurkas, Ulica Jožeta Šavriča 16, 8257 Dobova.

Vajmarčani (SLRWpk):

O: 4/JZP, m: 4/JZP, 12. 7. 2017, Mojca Rebernak, Vreclova 19, 2311 Hoče.

Labradorec (SLRLR):

O: tuj plemenjak, m: 3/TP-P, 24. 5. 2017, Roman Starman, Prade c. XVI/30, 6000 Koper.
O: I/TP-P, M: I/LP-P, 30. 5. 2017, Barbara in Iztok Krumpak, Podgorica pri Šmarju 13, 1293 Šmarje - Sap.

Angleški koker španjel (SLRKš):

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 5. 7. 2017, Nevenka in Jože Markelj, Naselje na Bregu 8, 4282 Gozd Martuljek.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj nov **IR-laser** z montažo za nočno optiko. Nevidna za divjad in z dometom 400 metrov. Tel.: 041/406-471.

Zaradi opuščanja lova ugodno **prodaj** neuporabljano lahko **kombinirko** Sabatti, kal. 20 Mag. /6,5 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss 2-8 x 42i (osvetljena pika). Vse kupljeno v Sloveniji. Tel.: 031/296-046.

Prodaj odlično ohranjeno in zelo natančno **repetirno risanico** Mauser, mod. 66, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Zeiss diatal (namerilni križ št. 4) in zasušeno montažo EAW. Tel.: 040/770-433.

Prodaj gravirano **repetirno risanico** CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 42 Swarovski (Suhlova montaža) in **polavtomatsko pištolo** CZ 75 Compact, kal. 9 mm Luger. Tel.: 031/880-945.

Prodaj nov **daljnogled** DDoptics 10 x 42 in **strelni daljnogled** Nikko Stirling Eurohunter 1,5-6 x 44 z osvetljeno piko. Tel.: 041/238-943.

Prodaj novo **kombinirko** Krieghoff Ultra, kal. 12/243 Win., z optiko 1,5-6 x 42. Priložim tudi kovček za puško. Tel.: 041/860-138.

Prodaj odlično ohranjeno in natančno boroveljsko **bokarico** (Sodia), kal. 16/7 x 57 R, gravirana, z dolgo glavo, str. daljnogledom B. Nickel 2,5-9 x E/D/S in lepo ohranjeno; natančno boroveljsko **bokarico** Scheiring, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Shulova montaža) ter skoraj novo **pištolo** Peter Stahl, kal. .45, 13-strelna, rezervni nabojnik, odlično ohranjena. Tel.: 041/698-679.

Prodaj kranjsko **repetirno risanico**, kal. 8 x 57 IS; **revolver** Ruger Single Six, kal. .22 WMR, z menjalnim bobničem, kal. .22 LR; **šibrenico** – petelinko (sistema lefauchaux), kal. 16-16, in **šibrenico** – petelinko (starejše izdelave), kal. 16 - 16. Tel.: 040/740-685.

Ugodno prodaj **repetirno risanico**, kal. 7 x 57, z naprožilom in opremljeno z optično piko Burris. Bila je zelo malo uporabljana. Tel.: 041/690-846.

Prodaj nova **daljnogleda** Carl Zeiss Conquest 4-16 x 50 in 6-24 x 50 z osvetlitvijo sredine križa. Cena vsakega je 600 €. Tel.: 041/496-520.

Prodaj **revolver** Smith & Wesson, kal. .357 Mag., cev 4 cole (dodaj 320 nabojev in tok za napajanje). Tel.: 041/697-925.

Prodaj **tricevko**, kal. 12-12/7 x 57 R, in **enocevno risanico**, kal. 7 x 57 R, obe z montiranim str. daljnogledom. Cena po dogovoru in ogledu. Tel.: 031/530-890.

Prodaj odlično ohranjen **strelni daljnogled** Kar Kaps TLB

1,5-6 x 42 z osvetljenim križem in **kovček za puško**. Tel.: 041/680-138.

Prodaj odlično **repetirno risanico** Tikka T-3 Lite Stainless, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Zeiss Victory 1,5 – 6 x 42 z osvetljeno piko, črnim poliuretanskim kopitom in dvema nabojnikoma. Tel.: 040/634-283.

Prodaj **šibrenico – petelinko**, kal. 16-16, z zlato gravuro. Tel.: 041/692 040.

Prodaj **kombinirko** Gebruder Merkel Suhl, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena 1.100 €. Tel.: 041/293-072.

Lovski psi

Prodaj tri samčke **resaste jazbečarje** (dlaka odlična/zelo temna), poleženi 17. 6. 2017, mati/oče oba VUP I. n. r., DKS I. n. r. Tel.: 041/423-917.

Prodaj štiri psičke pasme **posavski gonič**, poležene 1. 6. 2017, primerne za oddajo. So potomke odličnih staršev v zunanosti in pri delu. Mati in oče sta izvorno iz hrvaških lovišč, kjer imata veliko izkušenj z divjimi prašiči. Tel.: 031/648-643, Aleksander.

Naprodaj so mladiči **nemški ptičarji – žimavci** (rjavi serci), vrhunskih delovnih staršev, cepljeni in čipirani. Leglo 26. 6. 2017. Tel.: 051/320-261.

Prodaj mladiče **brak-jazbečarje**, potomce odličnih delovnih staršev. Za prodajo imam pet samčkov in pet samic. Cena po dogovoru. Tel.: 031/363-941.

Ugodno prodaj **nemško prepeličarko – serko** (zelo dobro za lov). Je telesno ocenjena in ima vse zahtevane delovne preizkušnje, preizkušena tudi po KS (vzrežno dovoljenje). Tel.: 041/267-577.

Za prodajo imam mladiča **brak-jazbečarja**, starega štiri mesece, prvo izbranega iz legla. Ima urejeno vse za izdajo potrebnih dokumentov, tudi eksportni rodovnik. Ostal mi je, ker je naročnik odpovedal nakup. Tel.: 040/566-981.

Prodaj tri mesece starega **nemškega lovškega terierja**, potomca odličnih staršev. Tel.: 041/933-938.

Prodaj mlade **nemške ptičarje – žimavce** (leglo 26. 6. 2017) z rodovnikom, odličnih delovnih staršev. So že cepljeni in čipirani. Tel.: 051/320-261.

Prodaj **posavskega goniča**, starega tri leta, in leto staro **nemško lovsko terierko**. Tel.: 031/874-722.

Prodaj psičko pasme **nemški kratkodlaki ptičar**, staro dva meseca. Ima rodovnik, opravljena vsa potrebna cepljenja in je potomka vrhunsko ocenjenih staršev. Tel.: 031/629-355, Ivan.

Drugo

Broške, gumbi, prstani iz jelenjega rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. www.rajgelj.si Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam pasti za lov polhov (več vrst), krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst) ter netopirnice. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Ugodno prodaj malo nošen lovski krog, št. 56 (komplet s srajco in kravato). Glede cene pokličite na tel. številko: 070/785-323

Prodaj odrasle fazane in mlakarice za lov ter za šolanje psov. Tel.: 041/717-464.

Prodaj novo, trenutno eno izmed najboljših in naprednih **lovskih kamer**. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoaparat, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in čvrste zgradbe. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali raču-

SEPTEMBER

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
vzide	zaide	vzide	zaide
1. Pe	16:49	1:26	6:23 19:40 5:14 20:48
2. So	17:32	2:17	6:24 19:38 5:16 20:46
3. Ne	18:12	3:12	6:25 19:36 5:17 20:44
4. Po	18:48	4:12	6:27 19:34 5:18 20:42
5. To	19:20	5:15	6:28 19:32 5:20 20:40
6. Sr	19:50	6:22	6:29 19:31 5:21 20:38
7. Če	20:20	7:29	6:30 19:29 5:23 20:36
8. Pe	20:49	8:39	6:32 19:27 5:24 20:34
9. So	21:20	9:49	6:33 19:25 5:26 20:32
10. Ne	21:54	11:00	6:34 19:23 5:27 20:30
11. Po	22:32	12:12	6:35 19:21 5:28 20:27
12. To	23:15	13:21	6:37 19:19 5:30 20:25
13. Sr	-----	14:29	6:38 19:17 5:31 20:23
14. Če	0:05	15:30	6:39 19:15 5:33 20:21
15. Pe	1:03	16:25	6:40 19:13 5:34 20:19
16. So	2:07	17:12	6:42 19:11 5:35 20:17
17. Ne	3:15	17:53	6:43 19:09 5:37 20:15
18. Po	4:25	18:28	6:44 19:07 5:38 20:13
19. To	5:34	18:59	6:45 19:05 5:40 20:11
20. Sr	6:44	19:28	6:47 19:03 5:41 20:09
21. Če	7:50	19:56	6:48 19:01 5:42 20:06
22. Pe	8:56	20:24	6:49 18:59 5:44 20:04
23. So	9:59	20:53	6:50 18:58 5:45 20:02
24. Ne	11:01	21:23	6:52 18:56 5:46 20:00
25. Po	12:01	21:57	6:53 18:54 5:48 19:58
26. To	12:58	22:36	6:54 18:52 5:49 19:56
27. Sr	13:52	23:18	6:55 18:50 5:50 19:54
28. Če	14:42	-----	6:57 18:48 5:52 19:52
29. Pe	15:27	0:06	6:58 18:46 5:53 19:50
30. So	16:08	0:59	6:59 18:44 5:54 19:48

nalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Prodaj novo **elektronsko ovratnico za šolanje psa**. Domet od 250 do 1600 metrov. Ugodno in s triletnim jamstvom. Tel.: 041/353-319.

Naslikal: M. Samar

Prodaj jelenje in smjačje rogovje, lovske obleke, opremo, slike, knjige, in vezane letnike revije Lovce. Tel.: 070/281-739, Bojan.

Prodaj navadnega jelena, nepravilnega kronskega štirinajsteraka, za odstrel ali nadaljnjo rejo. Tel.: 040-717-324.

Prodaj nov prepat ribe (trofejo) sulca, 110 cm. Tel.: 051/350-931.

Prodaj navadnega jelena, osemnajsteraka, 7+, z rogovjem okrog 200 CIC-točk. Tel.: 041/891-207, Branko.

Prodaj damjake; jelene, košute in mladiče iz obore. Tel.: 041/678-522.

Prodaj mini led svetilko Ultra Fire (350 lumnov). Snop 150 metrov! Cena 45 €. Tel.: 041/496-520.

Prodaj trofeje afriške divjadi (oriksa, kuduja in hartebeesta) ter navadnega jelena. Tel.: 041/692 040.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodaj ali zamenjam navadnega jelena štirinajsteraka, junico in jelena šilarja, za odstrel ali nadaljnjo rejo. Tel.: 041/751-139.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD BORIS KIDRIČ organizira

38. MEMORIAL BOGDANA SEŽUNA (mednarodna ŠPP ptičarjev) CACIT

Preizkušnja bo 07. in 08. oktobra 2017 v lovišču LD Boris Kidrič. Zbor udeležencev bo 07. oktobra ob 8.00 uri pri LD Boris Kidrič, Zgornja Hajdina 103e. Prispevek za preizkušnjo znaša 30,00 EUR za člane DLP, za ostale pa 60,00 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za ŠPP-SM 2017".

Vodja preizkušnje Janez Ivančič 041 368 440. Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj prav dobro, opravljena PZP z najmanj 45 točkami, JZP z najmanj 165 točkami ali PP/ŠPP ali VUP z najmanj II. nagr. razr. Zajca za vlečko si priskrbi vodnik sam. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško, naboj in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika, potrdilo o plačani prijavnini in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, mail: sivilstvo.smigoc@gmail.com, mobil: 031 616 283. Pri njej dobite tudi prijavnico, obr. P št. 1. Zadnji rok prijave: 2. 10. 2017.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD PTUJ organizira

VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP) - CACIT

Preizkušnja bo 21. in 22. oktobra 2017 v loviščih LD Ptuj. Zbor udeležencev bo 21. oktobra ob 8.00 uri pri lovskem domu LD Ptuj, Sela 37, 2288 HAJDINA. Prijavnina za vsakega psa znaša 30 EUR za člane DLP, za ostale pa 60 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2017". Vse dodatne informacije dobite pri vodji preizkušnje Antonu Jurgecu 041 484 875.

Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj dobro, opravljena PZP, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel. 031 616 283 ali elektronski pošti: sivilstvo.smigoc@gmail.com, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno ali je pes pokazal ali oblačaj oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj. Zadnji rok prijave: 15. 10. 2017.

Lovska farma DAMERON Namibija

Organiziram najcenejši lov v Namibiji v mojem spremstvu na lovski farmi Dameron. Pet dni lova, odstrel štirih glav afriške divjadi (kudu, oriks, svinja bradavičarka, stenbok) in neomejen odstrel pavijanov in šakalov za samo 2.530,00 evrov. Odstrel druge divjadi je mogoče po ceniku. Odhod skupine v mojem spremstvu bo v drugi polovici oktobra. Informacije po tel.: 031/636 191. Roman Setnikar

www.foxbullets.eu

FOX BULLETS

NOVOST
318 - 150 gr

Ob naročilu 2 škatlic je poština BREZPLAČNA!
Akcija traja od 01. 09. 2017 do 30. 09. 2017

Naročila sprejemamo na:
040-204-230 ali info@foxbullets.eu

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana
prirejata

27. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT
za
PREHODNI POKAL OBČINE IG

Tekmovanje bo v soboto, **30. 9. 2017, v Dragi pri Igu** z začetkom ob 8. uri pri lovskem domu LD Ig in bo potekalo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovalce lovskih psov vseh pasem v vodnem delu**, in sicer v dveh konkurencah (ptičarji in druge pasme psov) ter v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo štela tri tekmovalce in bo lahko sestavljena poljubno (ptičarji in ostale pasme psov).

Na tekmovalcu bodo lahko sodelovali lovski psi z veljavnim rodovnikom FCI in veljavnim veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj deset dni pred prireditvijo).

Potrebna sta **predhodna prijava** in plačilo startnine do 12. 9. 2017. Startnina znaša 60 € za tekmujočega psa. Znesek startnine nakažite na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 0209 8026 1882 074.

Prijave bomo sprejemali do 19. 9. 2017 po elektronski pošti na naslov: matjazig@gmail.com ali po običajni pošti na naslov: **Lovska družina Ig, Banija 4, 1292 IG.**

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši tekmovalci v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade. Dodatne informacije: Matjaž Gerbec, vodja prireditve (gsm: 041/641 623).

VZREJNA KOMISIJA ZA BARVARJE pri KZS
organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKE IN HANOVRSKE BARVARJE,

ki bo v **nedeljo, 24. septembra 2017, ob 8. uri** pri lovskem domu LD Slovenska Bistrica v Zgornji Bistrici 25.

Ob vzrejnem pregledu morajo vodniki predložiti: rodovnik psa, obojestransko kopijo rodovnika in veljavno potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Psi morajo biti na dan pregleda starejši od 15 mesecev.

Na vzrejni pregled lahko privedete tudi pse, ki še nimajo opravljenih vseh zahtevanih preizkušenj ali še niso telesno ocenjeni. Vzrejno dovoljenje pa bodo lahko dobili šele, ko bodo opravili vse predpisane preizkušnje.

Dodatne informacije: predsednik VK, B. Deberšek; tel.: 041/730-551.

8.900 € za 5-dnevni lov in odstrel bivola v Južnoafriški republiki

Cene odstrelov interesantne afriške divjadi:

Sable antilopa 3.500 €, lev 7.900 €, levinja 3.900 €.

Montana, ZDA: lov in odstrel trofejnega bizona za 6.500 €.

Kanada: 3.990 € za 5 dni lova in odstrel dveh belorepih jelenov v oktobru/novembru, v lovišču Anticosti (Quebec).

Kirgizija: 5 dni lova, odstrel enega kozoroga brez omejitve trofejne vrednosti za 4.980 €. Lov Marco Polo ovce, 10 dni lova in odstrel ovna za 19.900 €.

Lov evropskega losa (Rusija) 1.990 €, s plačilom 2.200 € po odstrelu.

Kanada (N. Funlandija): 6 dni lova, vključno z odstrelom losa za 5.890 €.

Lov na malo divjad (Madžarska - Szeged, Romunija – Arad) od oktobra do januarja: odstrel poljskega zajca 35 €, fazana 17 €.

Romunija: 3 dni lova, z odstrelom trofejnega merjasca za 1.690 €.

Slovenija, Hrvaška, Madžarska: lov na jelena v roku. Odstrel jelena z rogovjem v medalji že od 1.780 € dalje.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

LOVSKA SRAJCA, primerna za vse letne čase, 100 % bombaž, tkan kot platno. Zračniki pod pazduhami, 2 žepa na zadrgo, 2 žepa na gumbe; velikosti od S do 3XL.
Cena: **39,00 EUR**

LOVSKE HLAČE iz 100 % kompaktno tkanega bombaža; uporabne v vseh letnih časih. So udobne in prijetne za nošenje ter nudijo dobro zaščito. 2 globoka strnaska žepa, 2 zunanja žepa in žep na zadnji strani.
Na voljo tudi večje številke, vse do št. 62, širina pasu do 130 cm.
Cena: **49,00 EUR**.

TERMO ŠKORNJI Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, nudijo dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi gladki skali in ledu. Dobro zaščito nudijo do neverjetnih -50 °C.
Cena: **56,50 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o. LJUBLJANA;
Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Naravna privabljalna za divje prašiče
(izdelek slovenskega izvora)

www.avantura.info

29 €
Black Fire 3 l

15 €
Gold Fire 0.5 l

19 €
Yellow Fire 3 kg

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
 Brodčeva ulica 13,
 1231 Ljubljana-Crnuče
 tel./fax: 01/426 32 72
 e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff 5 8x42
 Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
 Akcijska cena: **190,00 €**
 Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Povsem vodotesen
 Dobra vidljivost v mraku
 Polnjen z nitrogenom
 Gumirano ohišje
 10-letno jamstvo
 Ugodna cena: **198,00 €**

LOVSKI DALJNOGLED SANJU 8x42 WPR

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

TRAP SPZ M brez ejektorjev 12/76

YILDIZ
 CENA: **659,00 €**

MAJICA POLO ZELENA

na žepu lovsko vezenje
CENA: 19,90 €

KAPA ŠILO LOVSKE VEZENJE

CENA: 8,90 €

PIŠČALKA ZA SENJARA

CENA: 23,00 €

MEDO šport
 TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO
www.medo-sport.si

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Trnovca Kraja 2, 1290 GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
 e-mail: medosport@klic.si
 MEDOŠPORT CRNOBELI, Ulica na Utrihah 24, 8340 CRNOBELI, tel.: 01/ 306 24 70 e-mail: medosport@klic.si

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa ovratnice proti lajanju nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
 DOSTOPNE CENE
 EVROPSKI IZDELEK
 3 LETNA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
 e-mail: info@dogtrace.si

V študijskem letu 2017/18 vabimo k vpisu

v programe izrednega študija:

GOZDARSTVO IN LOVSTVO

POSLOVNI SEKRETAR*

STROJNIŠTVO

(*Možnost študija na daljavo na izrednem študiju)

Raven izobrazbe: VI/1

Trajanje študija: Izredno izobraževanje (ob delu) traja dve leti, razen na strojništvu traja študij dve leti in pol!

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA
 VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Predstavitve študijskih programov bo potekala v **torek, 12. 9. 2017, ob 16.30 uri** na Višji strokovni šoli v Postojni, Ljubljanska 2.

Vpis v izredni študij bo potekal do najkasneje **30. 9. 2017**.

Pridite – radi Vam bomo predstavili vse programe in odgovarjali na vaša vprašanja.

www.vspo.si

preglejte tudi na

Informacije lahko dobite tudi na: 05 7212330

Lovec
LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS **Koptex**

Trgovine na 6 lokacijah po Sloveniji

Več kot 25 let izkušenj

Velika izbira
lovskega tekstila

Velika izbira
pokalov
in medalj!
GRAVIRANJE
GRATIS!

Uradni zastopniki za:

NOVO !!!

Sabatti SAPHIRE NA ZALOGI!

Možnost menjave cevi različnih kalibrov!

Cena: 730,00 €

Trgovina Lovec
Tržaška cesta 65
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Pozor! V Mariboru smo
se preselili na novo lokacijo!

info@koptex.com
www.koptex.com

PE Murska Sobota
Tel.: (02) 515 17 28

PE Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

PE Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

PE Koper
Tel.: (05) 639 10 28

PE Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

STRELNI DALJNOGLEDI BSA

BSA 1,5 - 6 X 42 IR
174,00 €

BSA 2,5 - 10 X 50 IR
185,00 €

BSA 3 - 12 X 56 IR
196,00 €

BSA 1 - 4 X 24 IR
širokokoten
174,00 €

Dobra vidljivost v mraku, na odsun stabilen nemški 4 A križ z nastavljivo osvetlitvijo pike, široko vidno polje, vodotesen, polnjen z dušikom, premer cevi 30 mm, izredno ugodna cena so osnovne značilnosti teh na ameriškem trgu zelo popularnih strelnih daljnogledov.

Informacije in naročila: BELUGA d.o.o., tel. 01 25 10 880
ali 041 72 60 11, info@beluga.si, www.beluga.si

STOL WALKSTOOL

- zelo kakovosten večnamenski stol (za ribolov, lov, fotografiranje, pohodništvo,...)
- sedenje na dveh različnih višinah
- ergonomsko oblikovan sedež
- nosilnost stola 200 kg
- možnost nošenja za pasom
- zraven priložena praktična torba, ki se lahko nosi čez ramo
- izdelan na Švedskem

CENA
89,00 €

- 20 %

NOVA CENA
71,20 €

www.medo-sport.si

MEDO sport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290
GROSUPLE, tel. 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@biros.si
MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdih 24, 8340
ČRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

Pinewood
HUNTER COLLECTION

69 €

model
Schwarzwald

69 €

model
Hastings

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o.
Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

**Kvalitetne lovske
hlače Pinewood**

Hastings - iz grobo pletenega 100% bombaža
Schwarzwald - značne in tihe, elastične v pasu

Zastopamo znamki MERKEL in HAENEL

V MESECU SEPTEMBRU POPUST NA IZDELKE

MERKEL IN HAENEL Z OPTIKAMI SWAROVSKI,
KAHLES IN DELTA IZ ZALOGE.

NOVO

Od septembra boste lahko kupovali tudi
v naši novi spletni trgovini!

Puškarstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

email: puskarstvo@siol.net

www.guns-spendal.si

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

VRHUNSKA ŠVEDSKA OBLAČILA IN OBUTEV

LOV • RIBOLOV • POHODNIŠTVO • PROSTI ČAS

- SKANDINAVSKO OBLIKOVANJE
- VRHUNSKA KAKOVOST
- PREMIŠLJENA FUNKCIONALNOST
- 20-LETNA TRADICIJA

NAJBOLJE PRODAJANA JAKNA PINEWOOD
HUNTER PRO #7888

NEW MICHIGAN #8168

RETRIEVER #9495

LEATHER BOOT #9935

Trgovina Hubert
Goriška cesta 23b
5270 Ajdovščina
05 / 366 20 99
hubert.pregelj@siol.net

Šport tekstil Bovec
Ledina 5, 5230 Bovec
05 / 389 60 01

Športni ribič Bled
Gradska cesta 2, 4260 Bled
040 / 32 61 47
info@extreme-bled.si
www.extreme-bled.eu

Trgovina Slovarms
Kraška cesta 67, 6215 Divača
05 / 620 22 08
info@slovarms.si
www.slovarms.si

Trgovina Sašo Novak
Šaranovičeva cesta 25a
1230 Domžale
01 / 721 17 97
sason@siol.net

Trgovina Srna
Bloška polica 21
1384 Grahovo
041 / 62 01 98
srna.bl.polica@siol.net

Trgovina Brne
Bazoviška cesta 25
6250 Ilirska Bistrica
05 / 714 17 06
info@trgovina-brne.si

Eldamedo d.o.o.
Podjelniško naselje 6
1330 Kočevje
041 / 79 23 56
info@eldamedo.si

Puškarstvo Špendal
Gramozna pot 9
1000 Ljubljana
041 / 39 93 07
puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

Trgovina Ljubenka
Plac 14
3333 Ljubno ob Savinji
03 / 584 10 20
trgovina.ljubenka@gmail.com

Puškarstvo Vute
Krempljeva ulica 2
2000 Maribor
041 / 82 49 69
puskarstvo.vute@gmail.com
www.lovskaoprema.si

Lovska trgovina Zupanič
Markovci 28
2281 Markovci
041 / 72 39 57

Trgovina SloGun
Pod Trško goro 83
8000 Novo Mesto
040 / 24 60 40
slogun2013@gmail.com
www.slogun.si

Vin-Vez
Partizanska cesta 59
2317 Oplotnica
041 / 47 09 46
vin.vez@gmail.com
www.vezenje.eu

Trgovina Gozdsko
Hrastenice 12
1355 Polhov Gradec
051 / 88 84 04
gozdsko@tekont.si
www.tekont.si

Trgovina Avantura
Notranjska 4
6230 Postojna
05 / 726 40 70
info@avantura.info
www.avantura.info

Uniforest d.o.o.
Latkova vas 61/d
3312 Prebold
051 / 66 55 66
bojan@uniforest.si

Trgovina Orbis
Ulica Františka Foita 6
3320 Velenje
03 / 897 48 10
grosina@gmail.com
www.orbis-velenje.si

Trgovina Modest
Stara cesta 19, 1360 Vrhnika
031 / 77 71 85
info@modest-trgovina.si
www.modest-trgovina.si